

Video Surveillance Systems
Affordable, Reliable, Customized
4, 8, 16 and 32 Camera Systems

- Watch Your Business from anywhere in the World on Internet, iPhone and Android Smart Phones.
- Control Employee Theft by Text Insertion Systems.

Contact: **Jatinder Singh** Ph: 269-532-1786 Cell: 269-271-5194
www.watchyourbusiness.com

ਸ਼੍ਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ
ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ - 4 ਸਤੰਬਰ 2011 (ਦਿਨ ਐਤਵਾਰ)

BUSSE WOODS FOREST PRESERVE
SOUTH, Elk Grove Village- IL

ਰੰਗਾਰੰਗ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਨਾਮੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਉਣਗੇ

For More Info.: chicagokabaddicup@yahoo.com

ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਧਰਮ ਭਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਅਮਨਟੈਲ

AMANTEL.COM

\$100 'ਚ 126 ਘੰਟੇ

ਜਿੰਨੀ ਦੇਰ ਗੱਲਾਂ ਕਰੋਗੇ ਉਨੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਕੱਟੇ ਜਾਣਗੇ (7560 ਮਿੰਟ)

Customer Service 24/7 ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ
1-888-652-6268, 732-983-4332/4333

Twelfth Year in Publication ਮਿਡਵੈਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ Price 50¢ Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 12, Issue 33, August 13, 2011 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੇਰਬਦਲ ਤੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝਾੜ-ਝੰਬ

ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਆਏ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ. ਐਸ.ਵਾਈ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖਾ ਨੋਟਿਸ ਲੈਂਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਬ ਝਾੜਾਂ ਪਾਈਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਮਿਥੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫਰਵਰੀ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਸ਼ਡਿਊਲ ਵਿਚ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਟੀਮ ਲੈ ਕੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁੱਜੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ. ਐਸ.ਵਾਈ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਸੂਬੇ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲਾਗੂ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਪਰਾਲਿਆਂ' ਉਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਖੂਬ ਖੁੱਬ ਠੱਪੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ।

ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਐਨ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਧੜਾਧੜ ਬਦਲੀਆਂ ਬਾਰੇ ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਖਾਸ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਤਾਇਨਾਤੀ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਨਸ਼ੇ ਵੰਡਣ ਨਾਲ

ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤੱਥ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਇਸ ਪਲੇਠੀ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਘਪਲੇ ਨੇ ਸ਼ੀਲਾ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਹਿਲਾਇਆ

ਕੈਗ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੀਲਾ ਤੇ ਕਲਮਾਡੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਘਪਲੇ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਹਲੂਣ ਸੁੱਟਿਆ ਹੈ। ਉਂਜ ਹੋ ਰਹੀ ਤਿੱਖੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਨੂੰ ਚੁੰਬੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮੱਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਐਂਡ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ (ਕੈਗ) ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੀਬੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਅਤੇ ਜੇਲੂ 'ਚ ਬੰਦ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਹੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਵੱਲ ਉਂਗਲ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਸ ਚੋਣੀ ਦੇ

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰ ਰਹੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ

ਆਡੀਟਰ ਅਦਾਰੇ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀ ਕਲਮਾਡੀ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ (ਪੀ.ਐਮ.ਓ.) ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਗ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ

ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਬੀਬੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਦੀਕਸ਼ਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜ਼ਾਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ।" ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦੇਰੀ ਕਰਕੇ ਲਾਗਤਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋਭਤ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਗ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਰਲਗੱਭ ਕਰਕੇ ਗਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕੈਗ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਕੈਗ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਜੇ ਵੀ ਪੱਖ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਤਹਿ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ

ਜਾਵੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਉਥੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਤਰੀ ਜਾਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਟੈਂਡਰ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਵਰਕ-ਮੈਨੂਅਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕੀਤਾ (ਬਾਕੀ ਸਫਾ 11 'ਤੇ)

FARMERS

- *Auto
- *Home
- *Business
- *Workers Compensation

ਆਟੋ, ਘਰ ਤੇ ਬਿਜਨਸ ਦੀ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਚੰਗੇ ਭਾਅ ਉਤੇ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿਓ

Gurjinder Dimple
Insurance Agent
License #537993

ਫਰੀ ਕੋਟੇਸ਼ਨ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
Ph: 517-499-4883
Fax: 517-993-5755, gurjindersingh@att.net
2681 Loon Ln, Okemos, MI 48864

Worldwide Travel, Inc.

Call for special fares
(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬੇ

734-525-7304 ਜਾਂ 800-504-3044

ਵਾਜਬ ਰੇਟ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖੀ

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ

ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸ. ਬਦਲ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਆਉਣ ਲਈ ਸੱਦਾ

ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, 12 ਅਗਸਤ (ਸ਼ਾਮ 7 ਵਜੇ)

Avalon Banquets
1905 East Higgins Rd., Elk Grove, IL

ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਤੋਂ ਤਣਾਓ ਦਾ ਮਾਹੌਲ

ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ (ਬਿਊਰੋ): ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤਣਾਓ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਸਥਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵਰਗ ਵਲੋਂ ਲੰਘੀ 2 ਅਤੇ 3 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਰੋਸ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਰਿਹਾ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪਿਰੋਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਵਾਹ ਚਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਵਿਖੇ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ ਸਨ। ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਸੀ ਕਿ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵੇ ਵਾਲੇ ਡੇਰਾਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹਨ।

ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਭਾਈ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਵਰਗ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁਧ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਬਜ਼ਿਦ ਰਹੇ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ "ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਸੰਤ" ਵਿਰੁਧ ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ 2 ਅਗਸਤ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਿਉਂ ਹੀ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲੇ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਕੀਰਤਨ ਕਰਨ ਲਈ ਆਏ, ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਰੋਸ ਵਜੋਂ

ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ 'ਸਤਿਨਾਮ ਵਾਹਿਗੁਰੂ' ਦਾ ਜਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਦਖਲ ਉਪਰੰਤ

ਪਾਸੇ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ

ਕਦੇ ਉਤੀਸਾ ਵਿਚ ਭੂਚਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਦੇ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਤੁਫਾਨ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਤਨ, ਮਨ ਅਤੇ ਧਨ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿਚ ਸੋਕਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਵਾਲੇ ਬਣਾਇਆ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਰੀਨਵੁਡ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ, ਸਿੱਖ ਟੈਂਪਲ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ, ਮਿਲਵਾਕੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ ਮਿਸ਼ਵਾਕਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦਰਬਾਰ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਦੀਵਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੁਜਾਹਰਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ

ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਗਈਆਂ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਤਿੰਨ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਵਰਤਾਰਾ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਜੋੜਨ 'ਤੇ ਵੀ ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਕੀਰਤਨ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਤਾਂ ਮਜਬੂਰਨ ਪੁਲਿਸ ਬੁਲਾਉਣੀ ਪਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੂਰਨ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜੋੜੇ ਉਤਾਰ ਕੇ ਅਤੇ ਸਿਰ ਢਕ ਕੇ ਹੀ ਉਹ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਚ ਗਈ।

ਭਾਈ ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਰਾਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲੇ ਆਪਣੀ ਲਿਮੋਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਵਾਪਸ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰੋਸ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਆਡੇ ਤੇ ਟਮਾਟਰ ਵੀ ਸੁੱਟੇ ਗਏ। ਦੂਜੇ

ਮਿਥੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸ਼ਾਂਤ ਰਹੀਆਂ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਜਾਹਰ ਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਕੀਰਤਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਵਿਘਨ ਪਾ ਕੇ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਜਾਹਰੇ ਕਰ ਕੇ ਮੁਜਾਹਰਾਕਾਰੀ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਕੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ? ਇਹ ਉਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ।

ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੂਰੀ ਸੰਗਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਖੁਦ ਬਾਬਾ ਜੀ ਹੈਰਾਨ ਸਨ ਕਿ ਆਖਰ ਇਹ ਲੋਕ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕੀ ਹਨ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਪਿਰੋਵਾ ਵਾਲੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਧਾਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਭੈ ਏਕੇ ਪਹਿਚਾਨਬੇ ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਲਾ ਕੇ

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ 'ਚ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 10 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਓਹਾਇਓ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ ਤੀਜਾ ਸਾਲਾਨਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਆਉਂਦੀ 10 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਕੌਮੀ ਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਟੀਮਾਂ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਉਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਮਰਦਾਂ ਦੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਲੱਬ ਦੇ ਇਕ ਬੁਲਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਲੇ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਵੀ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਰਾਈਡਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੰਦੋਬਸਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਲਈ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਪਕੌੜਿਆਂ, ਜਲੇਬੀਆਂ, ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਅਤੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਮੁਫਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਸਤਵਿੰਦਰ ਬਿਟੀ, ਗਿੱਲ ਹਰਦੀਪ ਅਤੇ ਤਾਨੀਆ ਗਿੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਫੋਨ (513) 919-2311 ਜਾਂ ਸਤਵਿੰਦਰ ਘੁਮਣ ਫੋਨ (513) 746-8387 ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ 'ਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਵੀ.ਸੀ. ਬਣੇ

ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਥੇ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਡਾ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਡਾ. ਪਰਦਮਨਸ਼ਾਹ, ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਰੋਹੀ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਫਿਲਹਾਲ ਡਾ. ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਵਾਸਤੇ ਹੋਈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ 1979 ਵਿੱਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ 'ਤੇ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਮ. ਏ. ਇੰਗਲਿਸ਼, ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ 2009 ਵਿਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਸਾਲ ਮੁੜ ਸੇਵਾ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਰਵਿਸ

www.011india.com

**\$25
2000
MINUTES***

*SOME RESTRICTIONS APPLY

- ✓ No Pin Needed
- ✓ No Connection Fee
- ✓ No Monthly Fee

USE FROM HOME OR CELL PHONE

ਇਹ ਸਰਵਿਸ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ।

ਪੰਜਾਬੀ, ਹਿੰਦੀ ਜਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ:

1.800.914.1013

DJ Dice

ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੌਕਾ ਤੁਹਾਡੇ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਲਈ ਡੀ ਜੇ

ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਾਵਾਂਗੇ ਝੂਮਣ... ਅੱਡੀ ਲਾਵਾਂਗੇ ਬਿਰਕਣ...

734-812-7331
734-890-1767

28523 Ford Road, Garden City, MI 48135 - e-mail: DICECDJ@GMAIL.COM - www.thedjdice.com

New India Carry-out & Sweets

Address: 773 N. Quinton Rd., Palatine, IL 60067

ਕੈਟਰਿੰਗ: ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਮਿਲਵਾਕੀ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਤੇ ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਕੈਟਰਿੰਗ ਵਾਸਤੇ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਕੇ ਕੇ ਪੰਮਾ

ਫੋਨ: 847-219-7432
847-359-9630

ਸਾਡੀ ਖਾਸੀਅਤ ਗਰਮ ਗਰਮ ਜਲੇਬੀਆਂ

ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਨਵਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਆਓ ਸਿਰਜੀਏ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ

ਆਓ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦਸ਼ਾ ਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਣ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਉੱਜੜੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ

ਮੁੜ ਵਸਾਉਣ ਲਈ ਮਿਲ ਕੇ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ

PEOPLE'S PARTY OF PUNJAB

ਨਵੇਂ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਮੋਢੀ

ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਮਿਡਵੈਸਟ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ
ਵਸਦੇ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ

ਨਿੱਘੀ ਜੀ ਆਇਆਂ

FRIDAY, 12TH AUGUST 2011

CHICAGO (IL)

Avalon Banquets

1905 East Higgins Rd. Elk Grove Village IL 60007

Timing : 7:00 PM

Contact : Darshan Singh Basraon 815-557-4991
Sarwan Singh Tiwana 219-670-4579

ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਡਾ ਨਿੱਘਾ ਸੱਦਾ ਹੈ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ 269-420-8135
ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ 269-615-0216
ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ 269-267-9621
ਕਰਨ ਗਿੱਲ 734-612-9984
ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ 414-737-0137
ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੇਪਾਰਾਏ 414-349-3449
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ 847-477-1613
ਬੀਬੀ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਮਾਨ 847-890-2390
ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ 414-687-8414
ਬੀਬੀ ਸੁਖਦੇਵ ਕੌਰ ਘਮਾਣ 224-595-8849
ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੱਸਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ 347-249-2473
ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ 917-709-4663

ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ 219-670-4579
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਓਂ 815-557-4991
ਸੰਨੀ ਕੁਲਾਰ 312-318-4428
ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ 630-862-0941
ਹੈਪੀ ਹੀਰ 630-205-6575
ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ 224-456-8096
ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ 847-606-3664
ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ 317-557-4278
ਰੇਸ਼ਮ ਸਿੰਘ ਫੋਰਟਵਿਨ 260-341-7667
ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਆਇਓਆ
ਰਾਣਾ ਸੇਖੋਂ
ਪੀ ਐਸ ਮਾਨ, ਮਿਜ਼ੋਰੀ

Party Co-ordinator: Bhagwant Mann, Tel:001-91-98159-23450, e-mail: bhagwantmann@gmail.com

Media Co-ordinator (Punjab): Arunjot Singh Sodhi Tel.: 001-91-9814100400, 9780900400 Email : arunjotsodhi@manpreetbadal.com
Head Office : # MLA Flat No. 9, Sector 3, Chandigarh (INDIA) Website : www.manpreetbadal.com Email : ppp@manpreetbadal.com

Designed & Printed by Quik Signs *661-703-8795 *661-900-7357

ਭਗੋੜੇ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਗਿੱਲ ਦਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਸਨਮਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਕਿ ਹੋਰ ਵਿਵਾਦ 'ਚ ਘਿਰ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨਾਲ ਨੇੜਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਜਰਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਇਸ ਸ਼ਖ਼ਸ ਨੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਇਸ

ਸਭ ਕਾਸੇ ਬਾਰੇ ਬੇਖ਼ਬਰ ਰਹੀ। ਇਹ ਖੁਲਾਸਾ ਮੋਗਾ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਸਨੇਹਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਸੁਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਗਿੱਲ ਦਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੋਗਾ ਵਿਚ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਬਾਰੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਗੋੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਘੁਰਕੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਕਸੂਤੀ ਫਸੀ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਚਰਨਾ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲ ਹਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਜਰਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਬੇਖ਼ਬਰ ਹੋਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦਾ ਜੂਨ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੀਬੀ ਕੁਸੁਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਗੋੜਾ ਤਾਂ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭਗੋੜਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਪੱਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਮੋਗਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭਗੋੜਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੋਗਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2003 ਵਿਚ ਭਗੋੜਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰੀ ਮੁਜਰਮ ਅਜਿਹਾ ਲੋਪ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੋਗਾ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੁੱਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਬਾਰੇ

ਜਾਣਕਾਰੀ ਵੀ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਭੇਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ 2005 'ਚ ਐਲਾਨਿਆ ਸੀ ਭਗੋੜਾ

ਮੋਗਾ: ਭਗੋੜੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਬਾਰੇ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਮੋਗਾ ਪੁਲਿਸ ਜਿਓ ਜਿਓ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਿਉ-ਤਿਉ ਹੋਰ ਫਸਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਗੋੜਾ ਐਲਾਨਣ ਬਾਰੇ ਤਾਜ਼ਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ।

ਉਧਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 29 ਸਤੰਬਰ 2000 ਨੂੰ ਥਾਣਾ (ਰੂਰਲ) ਵਿਚ ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੀ ਧਾਰਾ 336, 506, 148 ਤੇ 149 ਅਧੀਨ ਦਰਜ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 20 ਸਤੰਬਰ 2005 ਨੂੰ ਭਗੋੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਥੀਆਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਪਾਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਤੇ ਸੁਮਿਤਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਵੱਖਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਵਿਚ ਸਾਲ 2007 ਵਿਚ ਭਗੋੜਾ

ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਮਿਸਲ ਦੇ ਪੰਨਾ 195, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਜੁਡੀਸ਼ਲ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਗਲਾ ਵੱਲੋਂ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨੱਥੀ ਹੈ, ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਥਾਣਾ (ਰੂਰਲ) ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਭਗੋੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਚਿੱਠੀ 'ਤੇ ਮਿਤੀ ਤੇ ਡਾਇਰੀ ਨੰਬਰ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਨੇਹਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਫਸਰ ਕੁਸੁਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਖਦੇਵ ਨੂੰ ਭਗੋੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੇਸ ਫਾਈਲ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ 'ਤੇ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ 15 ਦਸੰਬਰ 2003 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ

ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ੱਕੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਸਨੇਹਦੀਪ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਦੇ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੋਗਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਮੋਗਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੁਸੁਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਵਧਾਨ ਕੀਤਾ।

ਗਿਆ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫਸਾਇਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੇਸ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿਚ ਨਿਅੰਤਰਿਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਸੀ। ਵਧੀਕ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੇ ਇਸ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਹੀ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਗੈਰ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚੋਂ ਫਰਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ 24 ਜਨਵਰੀ 2004 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਇਕ ਮੁਲਜ਼ਮ ਦਾ ਕੇਸ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਰਮੇਸ਼ ਗਰੇਵਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਭਗੋੜਾ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸਤਰਾਸਾ ਪੱਖ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਿਵੇਂ ਕਰੇਗਾ।

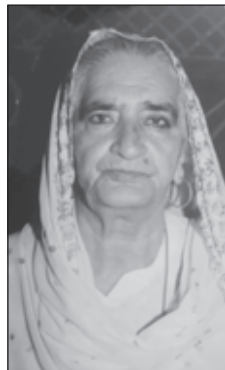
ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਮੀਰਾਕੋਟ ਦਾ ਸ਼ਹੀਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਭਾਈ ਗੁਰਜੰਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਕਥਾ ਵਿਆਖਿਆ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਉਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਭਾਈ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜਲੰਧਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਜਥੇ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਕੀਰਤਨ ਰਾਹੀਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਭਾਈ ਮਾਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਸ਼ਬਦ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਹਾੜਾ ਪਹਿਲੀ ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀਵਾਨ ਸਜਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਐਮ੍ਰਿਤ ਸੇਵਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਂ ਕਾਰਾਂ ਵਾਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ 28 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਬੀਬੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨਮਿਤ ਅਰਦਾਸ 14 ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ (ਬਿਊਰੋ): ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੈਲ ਦੀ ਮਾਤਾ ਬੀਬੀ ਮਹਿੰਦਰ

ਕੌਰ ਨਮਿਤ ਸਹਿਜ ਪਾਠ ਦਾ ਭੋਗ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਐਤਵਾਰ 14 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪਾਠ ਕੀਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਬੀਬੀ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਸਵਰਗ ਸਿਧਾਰ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਿਛੇ 5 ਪੁੱਤਰਾਂ ਤੇ ਪੋਤਰੀਆਂ-ਪੋਤਰੀਆਂ ਦਾ ਭਰਿਆ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ।

ਲੈਲ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਸਮੂਹ ਸਨੇਹੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮੌਕੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਵਿਛੜੀ ਰੂਹ ਦੀ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਫੋਨ 847-358-1117 ਉਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143
Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

To Advertise with us call: 847-359-0746

Satwant Kaur Takk

Lose Weight Feel Great

All Herbal, American Doctors' formulated and Guaranteed Results

ਅਮਰੀਕਨ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸ਼ਕੀ ਬੁਟੀਆਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਨਤੀਜੇ

Before: 165 Lbs. After: 125 Lbs. Lost 40 Lbs.

ਮੈਂ ਇਹ ਮਹਿੰਦਰ ਕੌਰ 40 ਪੌਂਡ ਭਾਰ ਘਟਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਭੇ 12 ਸਾਲ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਹੈ।

Business Opportunity

International Company looking for serious people to work from home-part time or full time. Great earning potential, full training and support provided. To attend training in your area.

For more info. call:

Sukhpreet Kaur Indiana

Ph:317-884-3557

Sharanjeet Kaur

Ph:317-332-1387

spkaurus@yahoo.co.in - www.shopherbalife.com/skaur

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ Punjabi Dhaba North Shore Banquet

Fine Indian Cuisine

Restaurant & Banquet Hall

2525 W. Devon Ave., Chicago IL 60659

Lunch & Dinner Buffet

ਆਪਣੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਬੁਕ ਕਰਾਉਣ ਅਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੇਵਾ ਲਈ ਦੇਵ ਜਾਂ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ

773-262-2080, 773-764-9392

ਅਸੀਂ ਨਾਨ ਅਤੇ ਤੰਦੂਰੀ ਚਿਕਨ ਤੰਦੂਰ ਤੋਂ ਸਿੱਧਾ ਤੁਹਾਡੇ ਟੇਬਲ ਤੇ ਪਰੇਸਦੇ ਹਾਂ

Matrimonials

ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲੋੜ

Seeking jat sikh alliance for Dec 82 born, 5'-6", beautiful, B.E, M.S girl, working with Bank of America, Contact: 704-930-1734, sandhu8332@gmail.com.

Suitable US citizen match for professionally qualified Jatt Sikh handsome boy, 28, 5'8", Contact Cell No. 704 733 8382 or email- kds0083@gmail.com

Looking for a widow/divorcee independent professional lady in 60s to share walk & talk, views & cruises with retired US citizen physician, 78, wife died five years ago. No responsibilities. Call: 315-383-2008

Indian Attorney in 60s, Height 5'-6", slim body, is looking for a sincere, educated, God fearing, companion, caste no bar, serious inquiries only. email: Ph - 323-573-9315, Email: singhb1@yahoo.com

US citizen girl sought for Canadian citizen Kamboj Sikh cleanshave boy 27, 5' 7", Chem. engg., working with SNC Lavalin. No bars. Pl. contact: e-mail at: ravhanda@hotmail.com

ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਸਕੀਮ 'ਚ 58.5 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਘਪਲਾ

ਡਿਟਰਾਇਟ (ਬਿਊਰੋ): ਇਕ ਫੈਡਰਲ ਗ੍ਰੈਂਡ ਜਿਊਰੀ ਵਲੋਂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਸਕੀਮ 'ਚ 58.5 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ 49 ਸਾਲਾ ਫਰਮਾਸਿਸਟ ਬਾਬੂਭਾਈ (ਬੋਬ) ਪਟੇਲ ਸਣੇ 26 ਜਣਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ 4 ਡਾਕਟਰ, 12 ਫਰਮਾਸਿਸਟ, ਇਕ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਸਮੇਤ ਇਸ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਈ ਹੋਰ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤਹਿਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਫੈਡਰਲ ਅਟਾਰਨੀ ਬਾਰਬਰਾ ਐਲ. ਮੈਕੁਆਡ ਨੇ ਇਸ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਬਾਰੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਲੋਂ ਗਲਤ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨਾਂ ਉਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਨਕਲੀ ਬਿਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ਤੇ ਮੈਡੀਕੇਡ ਨਾਲ ਫਰਾਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਬਾਰੇ ਸੂਹ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਡਰਲ ਅਤੇ ਸਟੇਟ ਜਾਂਚਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਸੂਹ ਕੱਢਣ 'ਤੇ ਲਾਏ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਹੋਰਾ-ਫੇਰੀ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਂਟਨ ਦੇ 49 ਸਾਲਾ ਫਰਮਾਸਿਸਟ ਬਾਬੂਭਾਈ (ਬੋਬ) ਪਟੇਲ ਨੂੰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ 'ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੇਸੀ' ਅਤੇ ਇਸ ਦੀਆਂ 26 ਫਾਰਮੇਸੀ ਬਰਾਂਚਾਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾ ਲੋੜ ਤੋਂ ਕਈ ਕੰਟਰੋਲ ਯੁਕਤ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਿਸਕ੍ਰਿਪਸ਼ਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੇਸੀ ਤੋਂ ਹੀ ਖਰੀਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਅਤੇ ਇੰਜ 'ਮੈਡੀਕੇਅਰ', 'ਮੈਡੀਕੇਡ' ਅਤੇ ਕਈ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੱਗੀ ਲਾਈ ਗਈ। ਇਸ ਖਾਤਰ ਜਾਅਲੀ ਮਰੀਜ਼ ਵੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਵਤ ਵਜੋਂ ਉਹ ਦਵਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਵੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਰੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਰਕੇ 'ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੇਸੀ'

ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ। ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵੀ ਨੁਸਖੇ ਲਿਖ ਦਿੰਦੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਸੇ 'ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੇਸੀ' ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਲੋਂ ਮੈਡੀਕੇਅਰ, ਮੈਡੀਕੇਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸਾਂ ਨੂੰ ਬਿਲ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਉਂ ਬਿਨਾ ਕੋਈ ਮੈਡੀਕਲ ਮਦਦ ਲਿਆਂ ਬਿਲ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੀ ਰਕਮ ਹੱਤਥੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੰਟਰੋਲਡ ਦਵਾਈਆਂ ਲਿਖਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਆਕਸੀਕਾਨਟਿਨ, ਵਾਈਕੋਡਿਨ, ਜਾਨਾ ਅਤੇ ਕੋਡੀਨ ਵਾਲੀ ਖੰਘ ਦੀ ਦਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਸਾਥੀ ਫਿਰ ਇਹ ਦਵਾਈਆਂ ਬਿਨਾ ਨੁਸਖੇ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ 'ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੇਸੀ' ਨੇ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ਨੂੰ ਸੰਨ 2006 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 37.7 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਿੱਲ ਬਣਾ ਕੇ ਚੁਨਾ ਲਾਇਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 20.8 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਚੁਨਾ ਮੈਡੀਕੇਡ ਨੂੰ ਵੀ ਲਾਇਆ ਗਿਆ। ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੇਲ ਫਾਰਮੇਸੀ ਨੇ ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਕਸੀਕਾਨਟਿਨ ਦੀਆਂ ਢਾਈ ਲੱਖ ਖੁਰਾਕਾਂ ਦੇ ਬਿਲ ਬਣਾਏ ਜਦੋਂਕਿ ਜਨੇਕਸ ਦੀਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਖੁਰਾਕਾਂ ਦੇ ਬਿਲ ਬਣਾਏ ਗਏ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਉਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਡਾ. ਪੋਲ ਪੀਟਰ, ਡਾ. ਮਾਰਕ ਗ੍ਰੀਨਬੇਨ, ਡਾ. ਮੁਸਤਾਕ ਵੈਦ ਤੇ ਮਨੋ-ਚਿਕਿਤਸਕ ਸਨਿਆਨੀ ਐਡਵਰਡਸ, ਫਰਮਾਸਿਸਟ ਦਿਨੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਟੇਲ, ਅਨੀਸ਼ ਭਾਵਸਰ, ਅਸ਼ਵਨੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਪਿਨਾਕਿਨ ਪਟੇਲ, ਕਾਰਤਿਕ ਸ਼ਾਹ, ਵੀਰਲ ਠਾਕਰ, ਹਿਰੇਨ ਪਟੇਲ, ਮਿਤੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਲੋਕੇਂਡ ਤਾਇਲ, ਨਰੇਂਦਰ ਚੇਰਾਕੂ (ਸਾਰੇ ਫਰਮਾਸਿਸਟ), ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਚੇਤਨ ਗੁਜਰਾਤੀ, ਬਿਜਨੈਸ ਐਸੋਸੀਏਟ ਅਰਪਿਤ ਕੁਮਾਰ ਪਟੇਲ, ਸੁਮਨ ਰੇਅ ਰਾਵਲ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਚਦੇਵ, ਰਾਮੇਸ਼ ਪਟੇਲ, ਰਾਣਾ ਨਈਮ, ਐਮੀ ਟਰਾਨ, ਪੈਸ਼ੈਂਟ ਰਿਕਰੂਟਰ ਲਾਵਾਰ ਕਾਰਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਡਿਟਰਾਇਟ ਫੀਲਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਡਰੱਗ

ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ (ਡੀ.ਈ.ਏ.) ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਏਜੰਟ ਇੰਚਾਰਜ ਰਾਬਰਟ ਐਲ. ਕਾਰਸੋ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕਦੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰੁਤਬੇ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਤੋੜਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੇਨ ਕਿਲਰ ਤੇ ਹੋਰ ਦਵਾਈਆਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ

ਕੇਸ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਏਜੰਟ ਇੰਚਾਰਜ ਐਂਡਰਿਊ ਜੀ. ਐਰੇਨਾ ਮੁਤਾਬਕ ਬੇਈਮਾਨ 'ਹੈਲਥ ਕੇਅਰ ਪ੍ਰੋਵਾਈਡਰ' ਅਜਿਹੇ ਘਪਲੇ ਕਰਕੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਤੋਹੀਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਕੇਸ ਦੀ ਹਰ ਤਹਿ ਫਰੇਲੇਗੀ। ਇਸ ਕੇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਡਰੱਗ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਐਡਮਿਨਿਸਟਰੇਸ਼ਨ, ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਤੇ ਮਾਨਵੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਜੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਜੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਜਾਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ।

Brand new convenience store for Sale/Lease In Indianapolis

ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

New convenience store having Walk in Cooler, Lottery, Money Order, ATM, Air machine and everything in place for the new owner.

On one of the busiest streets in town, Corner lot, having good parking

For Lease \$35000/-

CONTACT:HARRY SINGH-317-213-8408

ਕਾਰਪੈਟ ਅਤੇ ਕਾਲੀਨਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਕੋਰ ਸ਼ੋਅ ਰੂਮ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਸਾਡੇ ਪਾਸ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਖਾਲਸਾ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ

Khalsa Carpet House Inc.

2507 W. Devon Ave., Chicago, IL 60659,
Ph:773-465-5511, Cell:773-727-5530

The Karn Gill Radio Show
TUESDAY(S)
8:00 PM til 9:00 PM
680/690 AM

Karn Gill, Realtor
44644 Ann Arbor Road Suite A
Plymouth, MI 48170
Cell: (734) 612-9984
Email: KarnGill@Hotmail.com
Website: www.KarnGill.com

COLDWELL BANKER Preferred, Realtors

Serving Michigan's Greater Detroit Communities

Topics:
-Bollywood Movie Songs
-Discussions / Debates
-Community Events
-Every Day Issues
-Interviews

Language:
- Hindi
- English
- Punjabi
- Gujarati
- Urdu

If you want to buy or sell a home in Michigan always go with the winner!

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ

☐ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼
☐ ਰੀਲੀਜ਼ਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼
☐ ਬੇਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼

☐ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
☐ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
☐ ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK
T 718.672.8000
JACKSON HEIGHTS, NY 11370

CALIFORNIA
T 510.796.9000
3930D CIVIC CENTER DR.
SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

• ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK ONLY

Punjab Times

Established in 2000
12th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

Photographer
Kamaljit Singh Virdi
Ph. 847-502-2703

Our Columnists
Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

Corrpondents
Mann Mandeep
Bureau Chief
661-889-1927
Detroit, MI
Rajinder Syan
734-261-0936
New York
Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusettes, Washington, New York, Missouri

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 85 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 400 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.

Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਵੱਡੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਫੇਰਬਦਲ ਤੋਂ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਝਾੜ-ਝੰਬ

ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦਰਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਉੱਤੇ ਰਹੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਦਲ ਦੀ ਨੇਤਾ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਸ. ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸ. ਗਿੱਲ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਰੰਗ ਵਿਚ ਰੰਗੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ। ਸੀ.ਪੀ.ਐਮ. ਦੇ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ‘ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਉਂਗਲ ਉਠਾਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਸ. ਗਿੱਲ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਗੱਲ ਨੂੰ ਟਾਲ ਗਏ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣ ਲੜਨ ਬਾਰੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੀ ਤਾਂ ਸ. ਗਿੱਲ ਨੇ ਵੀ ਕੋਈ ਭੇਤ ਨਹੀਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਸ ਇੰਨਾ ਹੀ ਕਿਹਾ, ‘ਸਰ, ਲੋਕ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।’ ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼

ਆਈਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਲੈਦਿਆਂ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਵਾਇਆ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਬਾਰੇ ਮੋਗਾ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਵੀ ਕਈ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੋਣ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨੂੰ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਬਾਰੇ ਮਿਲੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਹਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਜੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਾਲਾ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲਾਗੂ ਹੋ ਗਿਆ ਤਾਂ ਸਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਣਗੇ।

ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸੁਬੋਧ ਚੰਦਰ ਅਗਰਵਾਲ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ (ਗ੍ਰਹਿ) ਧਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ

ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚੋਣ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਕੋ ਥਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹੇ ਚੁੱਕੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਲਾਉਣ ‘ਤੇ ਵੀ ਸਖ਼ਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦਾ ਅਮਲ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰੁਕਿਆ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ।

ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਵੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਅਮਲ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਾਮੂਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਘੱਟ ਬਣਨ ਨੂੰ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜੇ

ਤੱਕ 15 ਤੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੀ ਵੋਟਾਂ ਬਣੀਆਂ ਹਨ ਜੋ 18 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ।

ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਰਾਜ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਅਤੇ ਅਫਸਰਸ਼ਾਹੀ ਤੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਉੱਠਣ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਅਤੇ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ‘ਚ ਲਵਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡਾ. ਕੁਰੈਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 90 ਫੀਸਦੀ ਮੀਡੀਆ ਪੈਸੇ ਦੇ ਕੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਵਾਉਣ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਚੋਣ ਖਰਚ ਬਾਰੇ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਗਲਤ ਬਿਆਨੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਦਭਾਗਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰੀ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਰਚੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਡਿੱਗੀ ‘ਕਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ’ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਝੰਜੋੜਿਆ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਉੱਚ ਕਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ‘ਏ.ਏ.ਏ.’ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕਤਾਵਾਂ ‘ਚ ਸਹਿਮ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ‘ਸਟੈਂਡਰਡ ਐਂਡ ਪੂਅਰਕੱਟ’ (ਐਸ.ਐਂਡ ਪੀ.) ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਦਰਜਾ ਘਟਾ ਕੇ ‘ਏ.ਏ ਪਲੱਸ’ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਘਾਟਾ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਯੋਜਨਾ ਨਾਕਾਫੀ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਜਟ ਘਾਟੇ ਤੇ ਵਧ ਰਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਝ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਕਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਦਰਜਾ ਘਟਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਨ ਸਰਕਾਰ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਦਰਾਂ ‘ਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਮਿਲੇਗਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਖਰਚ ‘ਚ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ‘ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਬੋਝ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਟੈਕਸ ਵਧਾਉਣ ਬਾਰੇ ਰਾਜਸੀ ਚਰਚਾ ਛਿੜਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਹ ਦਰਜਾ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਆਈ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਿਰਾਵਟ ਕਾਰਨ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿਚ ਹਲਚਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਅਸਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਉਪਰ ਵੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਚਕ ਅੰਕਾਂ ਵਿਚ 4 ਤੋਂ 9 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕੀ ਕਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ‘ਏ.ਏ.ਏ.’ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤੇ ਰਹਾਂਗੇ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਸਤਾ ਲੱਭ ਲਵੇਗਾ।

ਉਧਰ, ਮੁੱਬਈ ਸ਼ੇਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵੀ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਣਾਬ ਮੁਖਰਜੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ‘ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੱਤ ਮੌਜੂਦਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮੰਦੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੌਰਾਨ ਐਸ ਐਂਡ ਪੀ 500 ਸਟਾਕ ਸੂਚਕ ਅੰਕ 10.8 ਫੀਸਦੀ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਕਰੈਡਿਟ ਰੇਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵਿਚ ਦੋ ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਗਲਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਐਸ ਐਂਡ ਪੀ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਅਗਲੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣਾ ਸੰਘੀ

ਕਰਜ਼ਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਰ ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਦਾਅ ‘ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਾਰਜ ਸਾਥ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਘਟਾ ਕੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰੇ ਸਟੈਂਡਰਡ ਐਂਡ ਪੂਅਰਜ਼ ਨੇ ਖ਼ਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਸ ਕਾਰਨ ਆਲਾਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਮੰਦਵਾਤਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ

ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਏਸ਼ੀਆ-ਪੈਸੀਫਿਕ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਡੂੰਘਾ ਤੇ ਲੰਬਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚੀਨ ਨੇ ਨਵੀਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕਰੰਸੀ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਕਟ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਖੁਦ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਇਕ ਨਵੀਂ ਸਥਿਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕਰੰਸੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਰਜ਼ਾਈਆਂ ‘ਚ ਭਾਰਤ 14ਵੇਂ ਸਥਾਨ ‘ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਥਿਊਰੋ): ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਾਖ ਡਿੱਗਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਵੱਕਾਰ ਘਟ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਗ੍ਰੇਹੇਜ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਸਣੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕਾਫੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪਹਿਲੇ 15 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਵੀ ਨੰਬਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫਰਾਂਸ ਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਕਰਜ਼ਾ ਤਕਰੀਬਨ 15 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਚੀਨ ਹੈ। ਉਸ ਸਿਰ 1.15 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਨੰਬਰ 14ਵਾਂ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਸਿਰ 41 ਅਰਬ ਡਾਲਰ (1.83 ਲੱਖ

ਕਰੋੜ) ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ। ਐਸ. ਐਂਡ ਪੀ.ਕੇ. ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਕਰਜ਼ਾ ਸਾਖ ਘਟਾ ਕੇ ਏ. ਏ.ਏ. ਤੋਂ ਏ.ਏ. ਪਲੱਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ 15 ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਚੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਪਾਨ (912 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਬਰਤਾਨੀਆ (346 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਬਰਾਜ਼ੀਲ (211 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਤਾਇਵਾਨ (153 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਹਾਂਗਕਾਂਗ (122 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਰੂਸ (115 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ (108 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਕੈਨੇਡਾ (91 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਲਕਸਮਬਰਗ (68 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਜਰਮਨੀ (61 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਥਾਈਲੈਂਡ (60 ਅਰਬ ਡਾਲਰ), ਸਿੰਗਾਪੁਰ (57 ਅਰਬ ਡਾਲਰ) ਤੇ ਭਾਰਤ (41 ਅਰਬ ਡਾਲਰ) ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਰਕੀ, ਆਇਰਲੈਂਡ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਪੋਲੈਂਡ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਇਟਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਸਥਾਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ‘ਚ ਝੁਲਸਿਆ ਇੰਗਲੈਂਡ

ਲੰਡਨ:ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਵਿਕਸਤ ਦੇਸ਼ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੰਗਿਆਂ ਦੀ ਅੱਗ ‘ਚ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੁਲਸ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰਮਿੰਘਮ, ਬ੍ਰਿਸਟਲ ਤੇ ਲਿਵਰਪੁਲ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਦੰਗੇ ਫੈਲ ਗਏ। ਇਹ ਦੰਗੇ 29 ਸਾਲਾ ਮਾਰਕ ਡੁਗਟਨ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਗੋਲੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੜਕੇ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੰਗਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੋਸ਼ਲ ਸਕਿਓਰਿਟੀ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਕਟੌਤੀ ਹੈ। ਬਰਮਿੰਘਮ ਦੀ ਸੋਹੋ ਰੋਡ ਜ਼ਿੰਬੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਦੁਕਾਨਾਂ ਤੇ ਹੋਰ

ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਨ, ਉੱਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਨਾਲ ਡਾਢਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੁੱਜਾ ਹੈ। ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਦੰਗੇ, ਲੁੱਟ-ਖੋਹ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਨੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸੰਸਦ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦੀ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵੀ ਵਿਚਾਲੇ ਛੱਡਣੀਆਂ ਪੈ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਮੱਧ ਇਟਲੀ ਦੇ ਟਸਕਨੀ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਗਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਆਉਂਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੱਦ ਲਈ।

ਲੰਡਨ ਦੇ ਟੋਟਨਹਾਮ ਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ‘ਚ ਫੈਲੇ ਦੰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ‘ਖੌਫ਼ਨਾਕ’ ਅਤੇ ‘ਮੁਜਰਮਾਨਾ ਬਿਰਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ’ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੰਗਾਮੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਮਗਰੋਂ ਕੈਮਰੋਨ ਨੇ ਲੰਡਨ ‘ਚ ਹੋਰ ਪੁਲਿਸ ਲਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਯਾਰਡ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੰਗਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਾਇਡਨ ‘ਚ ਕਾਰ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ 26 ਸਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਸਪਤਾਲ ‘ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੌਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)

ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ਼੍ਰੀ ਹੈਪੀ ਹੀਰ

ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕੇ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਕਸੂਤੀ ਫਸੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਹੁੱਡਾ 'ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਰਿਆਇਤੀ ਭਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ। ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਟਰੱਸਟ ਲਈ 5.01 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੱਡਾ ਇਸ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲੋਕ ਦਲ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਤਿੱਖੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਵੱਲੋਂ 2002 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਇਸ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਅਮੋਨੀ (ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) ਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਉਹ ਕਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮੰਤਵ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜੋ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਰਹੂਮ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਮਨ 'ਚ ਵਸੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਗ੍ਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਉਲਾਹਵਾਸ ਦੇ ਸਰਪੰਚ ਨੂੰ 9 ਮਈ

2008 ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਕ ਅਤਿ-ਆਧੁਨਿਕ ਔਖਾਂ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ਾਜ਼ਾਹ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਹਸਪਤਾਲ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ 3 ਲੱਖ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੇ 30,000 ਸਰਜਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਇਲਾਜ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਲਾਹਵਾਸ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ 27 ਮਈ 2008 ਨੂੰ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਭਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਪਰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਗੁਰਗਾਓਂ ਨੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਾਮਲਾਟ ਜ਼ਮੀਨ ਇਵੇਂ ਤੋਹਫੇ 'ਚ ਜਾਂ ਵੇਚੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਗਰਾਮ ਪੰਚਾਇਤ ਨੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ 33 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪਟੇ 'ਤੇ ਦੇਣ ਦਾ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿਚ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ 'ਬੱਜਰ ਕਾਇਮ' ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਰੇਟ ਉਦੋਂ 60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਭਾਵ ਸਾਲਾਨਾ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਏਕੜ ਮਿਥਿਆ ਗਿਆ। 21 ਅਗਸਤ 2009 ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਪਟਾ ਰਾਸ਼ੀ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 1000 ਰੁਪਏ ਫੀ ਏਕੜ ਤੇ 5 ਫੀਸਦੀ ਬੈਂਡ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਰਿਆਇਤੀ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਜਿੱਤ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੁੜ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆ ਗਈ। ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਰਿਆਇਤੀ ਭਾਅ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੇਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪਟਾ ਰਾਸ਼ੀ ਲੈਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਜਰਖੇਜ ਤੇ ਬਹੁ-ਫਸਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਐਕਵਾਇਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਹਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਧਤਾਧਤ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਖਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਬਣਾਏ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਿੱਲ ਬਾਰੇ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸੁਝਾਅ ਮੰਗੇ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਬਿੱਲ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਅਨੁਸਾਰ ਉਪਜਾਊ ਤੇ ਬਹੁ-ਫਸਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੇਂਦਰੀ ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਜੈ ਰਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ 1894 ਵਿਚ ਬਣਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ 18 ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਵੀ ਸੰਸਦ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਰਖੇਜ, ਸਿੰਜਾਈ ਵਾਲੀ ਤੇ ਬਹੁ-ਫਸਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਜਰਖੇਜ ਤੇ ਬਹੁ-ਫਸਲੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਰੁਕ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਜਨਤਕ ਹਿੱਤ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਚ ਜੇਕਰ ਪੰਜ ਸਾਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਨਹੀਂ ਲਾਏ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਜਾਂ ਸਬੰਧਤ ਧਿਰ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰੇਲਵੇ, ਹਸਪਤਾਲ, ਸਰਕਾਰੀ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਭੇਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ।

ਪੰਚਾਇਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਏ ਮਤੇ ਨੂੰ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ ਪੰਚਾਇਤ ਨੂੰ ਸਾਲਾਨਾ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਹਰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜ ਫੀਸਦੀ ਬਰੋਡਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ

ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗਣ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 31 ਮਈ 2010 ਨੂੰ 1417 ਏਕੜਾਂ 'ਚੋਂ ਸਿਰਫ 858 ਏਕੜ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

Desi Entertainment Indiana

ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਹਰ ਮੌਕੇ ਲਈ ਡੀ ਜੇ

Full DJ service for all occasions

Have a blast with Professional sound, lighting, & dholis. Serving IN, MI, IL, OH.
Booking Available:

Call: DJ K-MP, Ph: 574-850-2941

email: mankamal_22@yahoo.com

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

EARLY BIRD SALE!!!!

India \$545

London \$250

Best Way Travels & Tour Inc.

Since 1975

6353 N Claremont
(Corner of Devon & Claremont)
Chicago, IL 60659

**Best Fares For India/
Pakistan.**

**Europe 50% Discount
Business Class.**

Ph: 773-465-4949, Fax: 773-465-8599

GP Singh

“Buy a Home With ZERO CASH NO MONEY DOWN!”

ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਕਦ ਪੈਸੇ ਦੇ ਘਰ ਖਰੀਦੋ
ਕੋਈ ਮਨੀ ਡਾਊਨ ਨਹੀਂ

Call 24hr FREE INFORMATION: 1-888-760-3069, ID # 1052

Bankowned

\$131,000

Carol stream \$630 Payment
Beautiful and Clean.
Great Neighborhood, 3B.R., 2
Bath. Starter Home. Why Rent?
Free Info. 1-888-760-3069
ID#3301

\$225,400

PALATINE \$912.00 Payment
Walking distance to school, park and
shopping. Lovely clean home. Patio.
Wooden floor.
Free Info. 888-760-3069
ID#3405

\$280,000

Elgin \$1275 Payment
New community. Good School.
Walking distance to park. Full
Basement. Custom patio.
Free Info. 1-888-760-3069
ID#3303

Bankowned

\$155,000

Aurora. \$706.00 Payment
Beautiful home on corner lot.
Open floor plan. Upgrade kitchen.
First time buyer delight.
Free Info.: 1-888-760-3069
ID#3404

Bankowned

\$160,000

Elgin \$746 Payment
Great opportunity First time home
buyer. Walking distance to school
& park. Clean and New safe Area.
Free Info.: 1-888-760-3069
ID#3305

Bankowned

\$195,000

NAPERVILLE \$889.00 Pmt.
Great opportunity. Best School
Distt. Bright living room, Granite
counter. Hardwood floor.
Free Info.: 1-888-760-3069
ID # 3401

**Call GP Singh Realtor/Mortgage Broker 630-942-8004
Statewide Home Realty**

ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ 17 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬੋਝ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ 18 ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ 17 ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ 50-50 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਲੈਪਟਾਪ, ਕਾਰਾਂ ਖਰੀਦਣ ਤੇ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਵਾਸਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਖਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਤਕਰੀਬਨ 17 ਕਰੋੜ 68 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ 'ਆਮ ਮੰਤਵਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਕਮੇਟੀ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਕਰਜ਼ਾ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਨ, ਕਾਰ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ਾ 6 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਨ ਤੇ ਸਫਰ ਭੱਤਾ (ਮਾਈਲੇਜ ਅਲਾਊਂਸ) 12 ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵਧਾ ਕੇ 15 ਰੁਪਏ ਕਰਨ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈਪਟਾਪ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਮਗਰੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 18 ਮੰਤਰੀਆਂ ਤੇ 17 ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਇਸ

ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ 18 ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਲਈ 40-40 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਕਰਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਖਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ 7.20 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ ਜਦਕਿ 17 ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇਣ 6.80 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾਇਆ ਕਿ ਜੇ 18 ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 10-10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਕਾਰ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 1.80 ਕਰੋੜ ਤੇ ਜੇਕਰ 17 ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਲੈਣ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ 1.70 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਜੇ ਹਰ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਦਾ ਲੈਪਟਾਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਸਾਰੇ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਕਰਜ਼ਾ, ਕਾਰ ਲੈਣ ਤੇ ਲੈਪਟਾਪ ਨਾਲ ਤਕਰੀਬਨ 17 ਕਰੋੜ 68 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ। ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੱਲੋਂ ਹੁਣ ਇਹ ਕੇਸ ਟਿੱਪਣੀ/ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਹਵਾਰਾ ਤੇ ਭਿਉਰਾ ਕੇਸ ਦੀ 8 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਸੁਣਵਾਈ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਲੰਮੇ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਰ ਭਾਈ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਤੇ ਭਾਈ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿਉਰਾ ਵਿਰੁੱਧ ਬੁਝੇਲ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਕੇ ਭੱਜਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਗਵਾਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਗਵਾਹੀ 'ਤੇ ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਅਰਵਿੰਦ ਠਾਕੁਰ ਤੇ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਨੇ ਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਪੁਨਮ ਦਿਲਾਵਰੀ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਈਆਂ।

ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਿਲਾਵਰੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਮੁਲਜ਼ਮ ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਖਾਲਸਾ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਕਾਰ ਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫ਼ੋਨ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਕ ਘੰਟੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਪੁਲਿਸ ਸਾਮਾਨ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਮੰਗਣ ਲੱਗੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਜੱਜ ਜੇ.ਐਸ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਠ ਸਾਲ ਤਾਂ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਹੋਰ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਚਾਹੋਗੇ।

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿਉਰਾ ਅਤੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਨੂੰ ਲਿਜਾ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ।

ਇਸ ਲਈ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਿਲਾਵਰੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦੇ ਹੋ? ਕੀ ਉਹ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ? ਤਾਂ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਇੱਧਰ ਉਧਰ ਦੇਖਣ ਉਪਰੰਤ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਪਛਾਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਲੱਗੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੈ? ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਪਿੰਡ, ਥਾਣੇ ਤੇ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੀ ਤਾਂ ਪੁਲਿਸ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੀ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦਿਲਾਵਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਵਿਜੈ ਕੁਮਾਰ ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੀਵਾਨ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਜਿਹਾ ਕਰਦਿਆਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

ਬਚਾਅ ਧਿਰ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ

ਅਰਜੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਂਡਲਿਆ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਕਾਰਡ ਨਾਲ ਛੇਤ-ਛੇਤ ਕਰਕੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 14 ਸਤੰਬਰ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਰਾ ਰਿਕਾਰਡ ਸੀਲ ਕਰਕੇ ਰੱਖਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਭਾਈ ਹਵਾਰਾ ਦਾ ਤਿਹਾਤ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਇਲਾਜ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਿਹਾਤ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਭਾਈ ਹਵਾਰਾ ਦਾ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ 14 ਨਾਮਜ਼ਦ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ 'ਚੋਂ ਨੌਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਗਲੀ ਸੁਣਵਾਈ 14 ਸਤੰਬਰ ਲਈ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਜਿਉਂ ਹੀ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪੁਲਿਸ ਭਾਈ ਹਵਾਰਾ ਤੇ ਭਿਉਰਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਅਚਾਨਕ ਉਥੇ ਪੁੱਜ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅੱਧਾ ਘੰਟਾ ਦੇਵਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ।

ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਮੁੜ 2-ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਾਰਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੰਸਦ ਦੀ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ (ਪੀ.ਏ.ਸੀ.) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਮੁਰਲੀ ਮਨੋਹਰ ਜੋਸ਼ੀ ਵੱਲੋਂ 2-ਜੀ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਬਾਰੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕੇ ਨਵਾਂ ਵਿਵਾਦ ਛੇਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਜੋਸ਼ੀ ਦਾ ਅਸਤੀਫਾ ਮੰਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਸਿਆਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦਕਿ ਭਾਜਪਾ ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ ਨੇ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਨਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁੜ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਪੀ.ਏ.ਸੀ. ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂ ਸੰਜੇ ਨਿਰੁਪਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਸਿਆਸਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਰੱਦੀ ਦੀ ਟੋਕਰੀ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣਯੋਗ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਪੀ.ਏ.ਸੀ. ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ 2-ਜੀ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਇ ਲੈਣਗੇ ਪਰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਨੇ

ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਾਏ ਬਗੈਰ ਹੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਵੰਡਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਆਪਣੇ ਇਸ ਆਗੂ ਦੀ ਥਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੂੰ ਪੀ.ਏ.ਸੀ. ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕਰੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਕਦਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਐਸ. ਐਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਪੋਰਟ ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਮੀਰਾ ਕੁਮਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਪੈਲਾਟਾਈਨ (ਇਲੀਨਾਏ)

Sikh Religious Society, Palatine Gurdwara

Fundraiser

Sunday, August 21st, 2011

5:00pm - 9:00pm

Location: Avalon Banquet Hall

1905 E. Higgins Rd., Elk Grove Village, IL 60007

Goal: Raise \$500K

All proceeds will be deposited into a separate account and will be used only for the expansion project.

The account will be managed by the construction fund management committee: Satnam Singh Aulakh, Kanwarjit Singh Mehta & Gurdip Singh Sangha

Sikh Religious Society of Palatine invites you to a fund raising dinner for the following projects:

- Sukhasan Room
- Build Gumbad (Dome)
- 2nd Diwanhall
- Akhand Path Rooms
- Expand shoe & coat room
- Elevator & Stairs

For more information contact:

Harkirat Singh Sandhu 630-870-9319
Sukhdev Kaur Ghuman 847-394-2519
Amarjit Singh Johar 847-677-0008
Sokhi Singh 773-251-4476
Satwant Singh Attal 773-822-4110
Kuldeep Singh Jhattu 847-371-1521
Narinder Singh 847-489-3210
Joginder Singh Multani 630-893-8420
Gurdip Singh Sangha 847-740-5283
Sukhmel Singh Atwal 847-564-4735

RSVP is requested for table reservation

Balwant Singh Hansra 847-991-7760
Bhinder Singh Pamma 847-361-3579
Manmohan Singh Minhas 630-893-1018
Harwinderpal Singh 224-715-0395
Hardial Singh Deol 847-991-7760
Satnam Singh Aulakh 847-526-1520
Kanwarjit Singh Mehta 630-894-5987
Himmat Singh 847-985-8904
Gulzar Singh Multani 708-774-2999

Minimizing Cost, Maximizing Investment
www.SistarMortgage.com

Balbir (Bill) Grewal, Loan Officer
Residential & Commercial Loans

(734) 330-8859 Mobile
(586) 262-0156 Fax
Balbir.Grewal@SistarMortgage.com

Loans Available In Most States!

> 100% FHA Financing > Residential (Purchase & Refinance) > Self Employed > Cash Out Refinance > Investment Property Loans > Jumbo Loans > Commercial Property With Business or Business Only

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)
Live Video Display with Large Screens
DJ Service with Laser Lights
Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN
(725-7926)
(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767
E-mail: raj@syanvideo.com
or visit at: www.syanvideo.com

AMRO INSURANCE GROUP

One stop shop where we can find the solutions for all your Insurance needs.

We Provide Insurance For:

- Auto & Home
- Trucking Insurance
- Medical Offices
- Dental Offices
- Therapy Providers
- General Liability
- Professional Liability
- General Contractors
- Home H.C Agencies
- Convenient Stores
- Gas Stations
- Liquor Stores
- Fast Foods & Restaurants
- Garages
- Hotels & Motels
- Office Buildings
- Apt. Buildings
- Shopping Centers
- Warehouses
- Manufactures
- Religious Institutions
- Workers Compensation Insurance
- Property Owners Insurance
- Business Owners Insurance

Some of our Business Partners:

Travelors, AAA, The Hartford, Progressive, CNA, Zurich, AIG, Humana, Blue Cross Blue Shield, American Causality, United Healthcare, and many more.

ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਦੀਆਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਸੀਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ

Special Rates On Auto & Home Insurance

Cell 847-858-5683

Email: Sunnydhillon3@gmail.com
Fax: 855-255-2676

Sunny Dhillon

12 Oct., 2011 new flight to Amritsar bye London
Wed-Fri. Sun from US-Canada

Punjab Super Travels

Offer 22 Airlines

Cheap Fares to Delhi-Amritsar

Check cheap ticket to
London-Nairobi or Worldwide

Delhi-Mumbai-Hyderabad-Bengaluru-Kolkotta-Pune-Goa-Chennai-Cochin-Trivandrum-Coimbatore-Amritsar-Ahmedabad-Agra-Jaipur-Chandigarh

Texas
832-213-6303

Atlanta
770-687-2228

Washington
703-349-1717

Toll Free
855-855-1445

Coming soon - www.punjabsupertravels.com
E-mail us ipunjabtravel@gmail.com

Law Office of Navdeep S. Jhaj

Immigration Law Attorney

General Legal Practice

Navdeep S. Jhaj

Member, American Immigration Lawyers Association

Estate Planning
Personal Injury
Bankruptcy

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਜਨਰਲ ਲਾਅ
- ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ
- ਬੈਂਕਰਪਸੀ
- ਐਸਟੇਟ ਪਲਾਨਿੰਗ

1930 W Hubbard, 2nd Floor, Chicago, IL 60622
Voice: 312.404.8893, Fax: 312.243.2277

email: navjhaj@me.com

ਹੱਤਕ ਦੇ ਬਦਲੇ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ 'ਤੇ ਹਮਲਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ 'ਤੇ ਕਾਤਲਾਨਾ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਪਛਤਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਉਥੇ ਕਈ ਵਾਰ 6-6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਾ ਸੁਣੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਘੱਟ ਨੰਬਰਾਂ ਵਾਲੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਦਾਖਲਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਕੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਕੋਲ ਆਏ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਪਾੜ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇਇੱਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਜੋਸ਼ ਸੀ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਜਬਰੀ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਬੋਤੀ ਦੁਰ ਚਰੀ ਦੇ ਖੇਤ ਵਿਚ ਲੁੱਕ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਨੀਂਦ ਆ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੇ ਕਾਲ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਗ ਆ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਸਤਕ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕੇ ਉਹ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਰ 'ਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਘਰ ਲੈ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੋਰਾ

ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਰਾਮਦ ਸਾਮਾਨ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ।

ਸਿੰਘ ਸਰਹਿੰਦ ਤੋਂ ਜਿਹੜੀ ਟੈਕਸੀ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਲਿਆਇਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਡਰਾਈਵਰ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹੁਲੀਏ ਮੁਤਾਬਕ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਸਕੈੱਚ ਨੇ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਫੜਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪੇ ਸਕੈੱਚ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤੇ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ ਦੀ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਫੋਟੋ ਛਪੀ ਹੈ ਪਰ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਕੈੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਕਈ ਫੋਨ ਆਏ ਤੇ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਮਾਰੂਤੀ ਕਾਰ ਵਾਲੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੰਘਵਾਲ ਨੇਤੇ ਨਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲ ਕੋਲ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਾਰ ਦੇ ਅੱਗੇ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਲਿਫਟ

ਲਈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਕਾਰ ਪੁੱਟੋ ਦਾ ਐਕਸਲ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਕਸ਼ਾਪਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਪਤਤਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੀਅਟ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਕੀਆਂ ਪੁੱਟੋ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਇੱਥੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸਕੈੱਚ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਇਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਫੋਟੋ ਸਕੈੱਚ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੇਲ ਖਾ ਗਈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਲੈ ਕੇ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖਨੌਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤਿਆ 32 ਬੋਰ ਦਾ ਰਿਵਾਲਵਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਾਹਵਾ ਅਸਰ ਰਸੂਖ

ਪਟਿਆਲਾ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਸ਼ਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ ਦੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਬੜੇ ਨੇੜਲੇ ਸਬੰਧ ਹਨ। ਉਹ ਖਨੌਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਚੰਗਾ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕ, ਇਨਸਾਫਪਸੰਦ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਮਦਰਦ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਈ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਲੋਕ ਹੈਰਾਨ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਏਨਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਲਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਕਸਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣਪ ਤੋਂ ਕੰਮ ਲੈਣ ਤੇ ਗੁੱਸੇ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਣ ਦੀਆਂ ਨਸੀਹਤਾਂ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਕੌਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਸਰਦਾਰ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਮਝ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਕਿੱਤੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਇਨਸਾਨ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ

ਵੱਲੋਂ ਬਹੁਤ ਮਾੜੀ ਸ਼ਬਦਾਵਾਲੀ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਉੱਪਲ 20/25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਨੇ ਹੁਣੇ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ ਸਗੋਂ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਕ ਗੱਤਾ ਫੈਕਟਰੀ ਨੇਕੇ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਭਾਖਤਾ ਨਹਿਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਕੇ ਸਸਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੀ ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ 'ਸਹਾਰਾ ਚੈਰੀਟੇਬਲ' ਖਨੌਰੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ 29 ਜੂਨ, 2011 ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਭਾਖਤਾ ਨਹਿਰ 'ਚੋਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰਨ ਆਉਂਦੇ ਦੁਖੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਲਈ ਟਰੱਸਟ ਵੱਲੋਂ ਬਣਵਾਈ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਟਰੱਸਟ ਨੂੰ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿਵਾਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਕਰੀਬੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ ਦੀ ਚਿੱਠੀ ਲੈ ਕੇ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਪ ਕੁਲਪਤੀ ਨੇ ਚਿੱਠੀ ਨੂੰ ਪਾੜ ਦਿੱਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਭੱਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਾਲੀ ਵਰਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੌਨੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਕਾਨ ਦਾ ਉਦਘਾਟਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸੱਜਣ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਖਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖਬਰਾਂ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਵੀ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਕਿ ਜੋਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਕਾਢ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸ਼ਰਾਬ ਜ਼ਰੂਰ ਪੀਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀ ਕੇ ਰੌਲਾ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਕੌਂਸਲਰ ਸਣੇ ਛੇ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਮਾਲਖਾਨਿਆਂ 'ਚ ਪਏ ਨਸ਼ੇ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵਰਤੋ ਜਾਣਗੇ?

ਜਲੰਧਰ: ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗਗਨ ਮਹਿੰਦਰਾ ਉਰਫ ਮਿੱਕੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਲੈਣ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਕੇਸ 'ਚ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਛੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਕੁੱਲ ਅੱਠ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗਿੰਦਾ ਪੁੱਤਰ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਬੀਰ, ਬਾਣਾ ਨਕੋਦਰ, ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਰੁਪਿੰਦਰ ਪਾਲ ਪੁੱਤਰ ਦਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਬਾਹਰੀਆਂ ਦੋਨਾ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋਣ 'ਤੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਕੇਸ 'ਚ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਸੁਖਮੀਤ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ ਪੁੱਤਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਸਾਵਨ ਨਗਰ, ਜਲੰਧਰ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਜੱਸੀ ਪੁੱਤਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਗੁਹੜੇ, ਬਾਣਾ ਨਕੋਦਰ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਸਾਬੀ ਪੁੱਤਰ ਸੀਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਬਸਤੀ ਪੀਰ ਦਾਦ, ਜਲੰਧਰ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਛੋਟਾ ਪੁੱਤਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਮੁਕੰਦਪੁਰ, ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਹੈਪੀ ਪੁੱਤਰ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ ਸੱਲਾਂ ਨਗਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਲੰਧਰ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਮੰਗਾ ਪੁੱਤਰ ਜਾਗੀਰ ਸਿੰਘ ਨਿਵਾਸੀ ਮੁੱਲੇਵਾਲ ਅਰਈਆਂ, ਬਾਣਾ ਸਾਹਕੋਟ, ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੇ ਇਕ-ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਜ਼ੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਦੋਸ਼ੀਆਂ 'ਚ ਖਿਲਾਫ ਬਾਣਾ ਨਰਮਹਿਲ 'ਚ ਗਗਨ ਮਹਿੰਦਰਾ ਵਾਸੀ ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ ਨਗਰ, ਜਲੰਧਰ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਕੋਲੋਂ ਇਕ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਲੈਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੇ 'ਮਾਲਖਾਨਿਆਂ' 'ਚ ਪਏ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਹੇਠ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਰਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੁਸਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਨੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਆਗਾਮੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਕਮ ਪਿਰ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚੋਂ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ.ਐਸ. ਐਕਟ ਅਧੀਨ 150 ਕੁਇੰਟਲ

ਤੋਂ ਵੱਧ ਭੁੱਕੀ ਤੇ 3 ਤੋਂ 4 ਕੁਇੰਟਲ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਅਫੀਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਲਖਾਨੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਪਏ ਹਨ। ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਵੀ ਅਮਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਝਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਬਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਤਲਬ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚੋਂ ਨਿਬੇੜਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ 'ਚ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਖ਼ਾਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਸੁਣਵਾਈ ਅਧੀਨ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਕਸਰ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਦੇਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਲਈ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਚੋਣ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਜ਼ਾਬਤਾ ਲੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਫਰਵਰੀ 2012 ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਖ ਚੋਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਗੇਤੀਆਂ ਚੋਣ ਤਿਆਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੀਬੀ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਅਸਲੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗੀ ਸੀ।

ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਖ਼ਤਰਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਖਿਲਾਫ ਫੌਜਦਾਰੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਕਤ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਨੇ 2002 ਵਿਚ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਦੀ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਸੀ। ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਖੰਨਾ ਨੂੰ ਜਸਟਿਸ ਆਰ.ਐਸ. ਪਾਠਕ ਨੇ ਅਨਾਜ ਬਦਲੇ ਤੇਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਦਮ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵੱਡਾ ਧੋਖਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਅਸਲੇ ਦਾ ਡੀਲਰ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੋਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰ

ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਤੁਰੰਤ ਫੌਜਦਾਰੀ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਨੇ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵੱਲੋਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਨੂੰ

ਦਿੱਤੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਚ ਲਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਤਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਮਾਨ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗੀ ਸੰਤੁਲਨ ਖੋਹ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਲੈਣ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਾਨਹਾਣੀ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਵੀ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਐਫ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ. ਦੇ ਤਹਿਤ ਫਾਇਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲੀਗਲ ਬੈਕਿੰਗ ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸੱਤ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡਿਫੈਂਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਬਲੈਕਲਿਸਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਹੈ ਬਲਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਝੂਠੇ ਕੇਸ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਲਾਇਆ ਹੈ।

ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਚੋਣਵੇਂ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਹਾਜ਼ਰ

ਜੇਧਪੁਰ: ਸਾਲ 1998 ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਹਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਲੀ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ ਜਦ ਤੱਕ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਨਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਾਰੇ ਕੇਸ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਬੀ. ਐਲ. ਸਰਮਾ ਨੇ ਸਲਮਾਨ ਦੀ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 20 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਲਮਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਲਮਾਨ ਉਸ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਘਪਲੇ ਨੇ ਸ਼ੀਲਾ ਦਾ ਤਖ਼ਤ ਹਿਲਾਇਆ

(ਸਫ਼ਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕੈਗ ਦੀ 33 ਅਧਿਆਇ ਅਤੇ 743 ਸਫ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ 'ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਕਾਮਯਾਬੀ' ਦੇ ਪਿੱਛੇ 'ਵੱਡੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ', 'ਸਿਰੇ ਦੀਆਂ ਬੇਨੋਮੀਆਂ' ਛੁਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰੱਜ ਕੇ ਬਰਬਾਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕੈਗ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਬਾਰੇ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਬੇਨੋਮੀਆਂ ਅਤੇ ਗਤਬਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਗਤਬਤਾਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਉਸਾਰੀ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਤੱਕ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਲਈ ਮੀਡੀਆ ਅਧਿਕਾਰ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਤੱਕ

ਹਰ ਥਾਈਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟਾਂ ਵਿਚ 30 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਦੇ ਹੋਏ ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਦਾ ਬੀਬੀ ਸੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਪਤਾ ਸੀ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ 'ਗਲੀਆਂ' ਨੂੰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਘੜੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵੀ 'ਆਪਹੁਦਰੀ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਰਹਿਤ' ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਏ ਗਏ ਜੋ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ, ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਠੇਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਬੇਨੋਮੀ ਵਾਲੀ ਤੇ ਨਿਕੰਮੀ' ਸੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ

ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਕ ਧਿਰ ਨੇ ਹੀ ਟੈਂਡਰ ਭਰੇ, ਤੇ 'ਅਯੋਗ' ਟੈਂਡਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਠੇਕੇ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ 'ਤੇ ਵੀ ਮੌਕੇ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਲਮਾਡੀ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਨੂੰ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਅਸਰ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਮੁੱਢਲੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ ਸੀ, ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਗਈ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਮਰਹੂਮ ਸੁਨੀਲ ਦੱਤ ਦੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦਸੰਬਰ 2004 ਵਿਚ ਪੀ.ਐਮ.ਓ. ਦੀ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਲਮਾਡੀ ਨੂੰ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ

ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵੇਰਵੇ ਸਹਿਤ ਅਧਿਆਇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਓਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਈ.ਓ.ਏ.) ਜਿਸ ਦਾ ਕਲਮਾਡੀ ਹੀ ਮੁਖੀ ਸੀ, ਦੇ ਰਾਬਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਆਈ.ਓ.ਏ. ਨੂੰ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਹੋ ਗਏ। ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਕਲਮਾਡੀ ਨੇ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ' ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਕੁਦੀਨਜ਼ ਬੇਟਨ ਰਿਲੇਅ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁਤੱਲਕ 'ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਤੇ ਗੁੰਮਨਾਮ ਜਿਹੀਆਂ' ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਏ.ਐਮ. ਫ਼ਿਲਮਜ਼ ਯੂ.ਕੇ. ਲਿਮਟਿਡ ਤੇ ਏ.ਐਮ. ਕਾਰ ਐਂਡ ਵੈਨ ਹਾਇਰ ਲਿਮਟਿਡ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

Asian International Foods Indian Grocery Store

ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਬ
ਕੀਮਤ 'ਤੇ

- ਗਰੋਸਰੀ
- ਸਬਜ਼ੀਆਂ
- ਮਿਠਾਈਆਂ

1950 West Columbia Ave., Battle Creek (MI)
Ph#269-288-0574, 269-420-8135

ATM's & Credit Card Terminals at Lowest Prices! No Hidden Fees.

Merchant Accounts-Grocery, Motels, Limos/Taxis, Gas stations.

Credit card terminals -Verifone, Hypercom...

Transfer existing CC processing to us for lower rates.

99% approved same day. We specialize in high risk businesses.

ATMs - TRANAX/TRITON/WRG, starting at \$69/mo.*
(Perfect for retail stores, hotels, gas stations, etc.)

Need Money? We provide cash advance against credit card processing with NO collateral or personal guarantee.

Online Data Corp. is a registered ISO/MSP of Wells Fargo Bank N.A.
*Credit restrictions apply.

Call SAGAR HANDA at: 773-416-8526
or 773-935-VISA, SagarATM@yahoo.com

www.GoldCoastATM.com

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੁਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੜ੍ਹਨਾ

ਸ਼ੁਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਓਬਰੋਇ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਰਤਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

National Truck Driving School

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

ਜੋਰਦਾਰ ਮੰਗ 'ਤੇ ਹੁਣ ਯੂਬਾ ਸਿਟੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ

ਓਨਰ ਅਪਰੇਟਰ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ
ਕੰਪਨੀ ਡਰਾਈਵਰ ਨੂੰ 35 ਸੈਂਟ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
- ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੋਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi

Office: (866) 933-3038

Balhar S. Ranu Cell:916-502-7733

Yuba City Ph:530-383-2785

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 13 ਅਗਸਤ 2011

ਪੰਜਾਬ, ਪਰਵਾਸ ਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ

ਉਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦੌਰੇ ਉਤੇ ਆਏ ਹੋਏ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਹੱਥਾਂ ਉਤੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ ਹੈ, ਅੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਪਲਕਾਂ 'ਤੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਲੀਡਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਨਿਰੋਲ ਸਿਆਸੀ ਰੈਲੀਆਂ ਇਉਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਗਏ ਲੀਡਰਾਂ ਦੇ ਇਕੱਠਾਂ ਤੇ ਬਥੇਰੇ ਭਰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਰੰਗ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਕੱਠਾਂ ਨੇ ਬੰਨ੍ਹੀਆਂ ਹੈ, ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਐਨ ਵੱਖਰਾ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ ਜੋ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਆਪ ਅੱਖੀਂ ਵਾਪਰਦਾ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਇਕ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਦੂਜ਼ਿਤ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਦੂਜੀ, ਖੁਦ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੀਹੋਂ ਲੱਥੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨਾਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਖਲਾਅ ਵਿਚੋਂ ਅਜਿਹੇ ਹੀ ਵਰਤਾਰੇ ਜਨਮ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਖਲਾਅ ਨੂੰ ਐਨ ਮੌਕੇ ਸਿਰ ਭਰਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲਾ ਮਸਲਾ ਹੁਣ ਇਹ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਉਸ ਨੂੰ 'ਪਰਦੇਸੀ ਪੰਜਾਬ' ਤੋਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚੋਂ ਫਿਲਹਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਦਾ-ਸਦਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦੇ ਦਾਬੇ ਦੀ ਸੂਹ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਜੋ ਦਾਬਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਅਸਰ ਅਤੇ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੁੱਟ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖੋਰੇ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਿਰ ਐਤਕੀਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਲਈ ਅਭਿਆਸ-ਮਾਤਰ ਹੀ ਖਿਆਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਹਿਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਰੰਗ ਐਤਕੀਂ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਘੱਟ, 2017 ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਉਥਰੇ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਰ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਇਕ ਖਾਸਾ ਤਾਂ ਹੈ ਹੀ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਬਾਦਲਾਂ ਦੇ ਦਾਬੇ ਨੂੰ ਕਰਾਰੇ ਹੱਥੀਂ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਵਿਚ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਹੁੰਗਾਰੇ ਦਾ ਦੂਜਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਹੈ। ਉਹ ਆਪ ਭਾਵੇਂ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਹੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਪਿੜ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਿਰੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣਾ ਜੋ ਅਕਸ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦੀ ਹੀ ਕਮਾਈ ਹੈ। ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਈ ਲੀਹ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਤੁਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਸੱਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਤੋਂ ਬਗਾਵਤ ਕਰਕੇ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਫ਼ਾਲ ਮਾਰ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੀ ਬਗਾਵਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਬਗਾਵਤ ਐਨ ਵੱਖਰੀ ਦਿਸਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲੀਆਂ ਬਗਾਵਤਾਂ ਮੁੱਖ ਅਕਾਲੀ ਧੜੇ ਉਤੇ ਇਸ ਦਾਅ ਕਦੇ ਵੀ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀਆਂ। ਨਤੀਜਨ, ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਾ ਕੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਇਹ ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰ ਵਾਪਸ ਦਲ ਵਿਚ ਆਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਤੋਂ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਾਵਨਾ ਉਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਲਾਲ ਰੰਗ ਦਾ ਕਾਟਾ ਫੇਰ ਕੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੋਈ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਿੜ ਵਿਚ ਉਹਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਚਿਰਾਂ ਪਿੱਛੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਤੀਜੇ ਫਰੰਟ ਦੀ ਗੱਲ ਚੱਲ ਨਿਕਲੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਦਹਾਕਿਆਂ ਉਤੇ ਜੋ ਤਰਦੀ ਜਿਹੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਵੀ ਸੁੱਟੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਤੀਜੇ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਬਾਦਲ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਗਲਬੇ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਇਸ ਮੋਰਚੇ ਨੂੰ ਠੁੱਕਦਾਰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸਫਲਤਾ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸਤਾ ਲੋਕ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੀ ਉਸ ਚੌਥੀ ਕੂਟ ਵਰਗਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਤੇ ਤੁਰੇ ਨਾਇਕ ਨੂੰ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਦੋ-ਚਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਇਸੇ ਚੌਥੀ ਕੂਟ ਦਾ ਨਾਇਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੌੜੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਮਾਰ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਛਾੜ ਦੇਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ; ਉਹ ਤਾਕਤ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਹਚਾ ਸੌੜੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਤੁੰਬਾ-ਤੁੰਬਾ ਉਡਾਉਣ ਦਾ ਹੋਵੇ। ਸੌੜੀ ਸਿਆਸਤ ਦੀ ਮਾਰ ਖਾ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਇਹ ਨਿਹਚਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਜੇ ਜਾ ਰਹੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਅਜੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੇਖਣ-ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੇ ਠੋਸ ਰੂਪ ਅਜੇ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਅੱਜ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਇਕ ਸਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਗਦਰ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਾਫਲੇ ਦਾ ਉਹ ਯਤਨ ਭਾਵੇਂ ਕਾਮਯਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਉਸ ਕਾਫਲੇ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਸਾਲ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗਦਰ ਅੱਜ ਵੀ ਤਖਤ ਪਲਟਾਉਣ ਦੀ ਚਾਹ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਦਾ ਜੀਣਾ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਰਥਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੱਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਚੌਥੇ ਕੂਟ ਦੇ ਨਾਇਕ ਹੋਣ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਨਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੇਲਿਹਾਜ਼

ਸੁਣਿਉਂ ਭਾਈ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ!

ਬਣਦੇ ਪੰਥ ਦੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਦਰਦੀ, ਵਿਚ ਮੀਡੀਏ ਨਾਮ ਚਮਕਾਉਣ ਦੇ ਲਈ। 'ਨਾਟਕ' ਹੁੰਦਾ ਏ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ, ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ 'ਜਸਟਿਸ' ਦਿਵਾਉਣ ਦੇ ਲਈ। ਬਣਿਆ ਮੋਹਰਾ ਸ਼ਤਰੰਜ ਦੀ ਖੇਡ ਵਾਲਾ, ਯਾਰੀ 'ਮਾਲਕ' ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਲਈ। ਬੁਰਕਾ ਉਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਪਹਿਨਿਆ ਏ, 'ਫੋਡਾ-ਰੇਸ਼ਨ' ਦੀ ਜੁਗਤ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਲਈ। ਦੁੱਮ-ਫੱਲੇ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਨੂੰ ਦੇਰ ਲਾਉਂਦੇ, ਐਸੇ ਛੱਡਦਾ ਮਕਰ ਦੇ ਤੀਰ ਬਾਦਲ। ਹਜ਼ਰਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਾਹੜੇਂ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦੇ! ਨਾਮ ਰੱਖ ਲੈ ਯਾਰਾ ਤੂੰ ਪੀਰ ਬਾਦਲ!!

ਕਿਸ ਕਰਵਟ ਬੈਠੇਗਾ ਨਵਾਂ ਭੋਂ-ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਾਨੂੰਨ?

ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਉਣ, ਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜਬਰੀ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਵੱਖਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ: ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ।

ਗੋਬਿੰਦ ਠੁਕਰਾਲ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ (ਯੂ.ਪੀ.ਏ.) ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ

ਬਾਰੇ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਨਅਤੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਅੜਿੱਕਾ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਤੀ ਵਰਗੇ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਜਿਥੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਗੁਆਉਣ ਵਾਲਿਆਂ, ਦੇਵਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਹ 'ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼' ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨਿੱਜੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁ-ਫਸਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲੀ ਸਿੰਜਾਈ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜੇਗੀ। ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਬਦਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮੁਢਲੀਆਂ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੋਂ ਛੇ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਬੰਧਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਇਸ ਲਈ ਮੁਢਲੀ ਸ਼ਰਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਰੋਟੀ-ਰੋਜ਼ੀ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਭਾਵੇਂ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਗ਼ੈਰ-ਕਿਸਾਨਾਂ ਭਾਵ ਖੇਤ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਸਹਾਇਤਾ ਬਾਰੇ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵੱਲ ਇਕ ਕਦਮ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਖਰੜੇ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਹ ਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਮਿਜ਼ਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਛਾਵਾਂ ਵੀ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਚਲਾਉਣ, ਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਣ ਲਈ ਵੀ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਅਮਲਾਂ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਕਿਸਾਨ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਉਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਵਾਜਬ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜਬਰੀ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ, ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਤੀ ਸਬੰਧੀ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਵੱਖਰੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੈਕੇਜਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਪੱਖਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ: ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕੀਮਤ, ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਕੁੱਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ 100 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅਦਾਇਗੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ 1894 ਵਾਲੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਪੁਰਾਣੇ ਬਿੱਲ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਮਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ 18 ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੱਦਾਂ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨਾਂ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਚਹਿਰੀ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿੱਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਜਿਵੇਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ, ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ੀ-ਰੋਟੀ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਰਬ-ਭਰਪੂਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੋਵੇਗੀ ਇਹ ਬਿੱਲ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਇਕੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਬਿੱਲ ਤਿੰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: 1) ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਹਾਸਲ ਕਰਦੀ ਹੈ; 2) ਜਦੋਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ; 3) ਜਦੋਂ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤਜਵੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਵੀ ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਇਸ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਅਜਿਹੇ ਅਮਲ ਨੂੰ

ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਹੋਰ ਮੰਤਵ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਮਲ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਫੀਆ ਵੱਡੀ ਪੂੰਜੀ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਮੁਤਾਬਕ, ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ ਇਕ ਵਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ 'ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼' ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਰਣਨੀਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਨਅਤਾਂ (ਜਿਸ ਦਾ ਵੱਡੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫਾਇਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੋਵੇ) ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਤੇ ਮੁੜ-ਸਥਾਪਤੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਥਾਂਵਾਂ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ, ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤਾਂ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲੋੜ ਸਬੰਧੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਕੁਝ ਅਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜੇ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸਨਅਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕਿਉਂ ਹੈ? ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਇਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਥੇ ਸਾਨੂੰ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸਾਨ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਬਹੁਪੱਖੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਅਤੇ ਨਿਸਚਿਤਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਖਰੜਾ ਬਹੁਪੱਖੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪੈਕੇਜ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਵਾਦਿਤ ਮੱਦਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜਿਸ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਉਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਸ ਬਿੱਲ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭੂਮੀ ਮਾਫੀਆ ਤੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਿਲਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਤਜਰਬਾ ਮਾੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ 80 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਹਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਬੰਦੇ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗ਼ੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਲਾਇੰਸ ਆਫ ਪੀਪਲਜ਼ ਮੂਵਮੈਂਟ' ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜਨ ਦਾ ਅਮਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕਵਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਪਾਸਕੋ ਪ੍ਰਤੀਰੋਧ ਸੰਗਰਾਮ ਸਮਿਤੀ' ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਤਜਵੀਜ਼ਸ਼ੁਦਾ ਬਿੱਲ ਪਾਸਕੋ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦੇ

ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਲਿਆਏਗਾ। ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਰਗੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਸੋਧੀਆਂ ਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੱਦ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਅਣਮਿਥੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਦੁਰਲੱਭ ਤੋਂ ਦੁਰਲੱਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਨਅਤੀ ਜਗਤ ਨੇ ਇਸ ਬਿੱਲ ਦਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਸਨਅਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ. ਆਈ. ਆਈ. ਇਹ ਚਾਹੇਗੀ ਕਿ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ 'ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ' ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੱਦ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਵੇ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਚਾਹੇਗੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਰਿਕਾਰਡ ਦਾ ਕੰਪਿਊਟਰੀਕਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਜ਼ੋਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਨਅਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ। ਸੀ.ਆਈ.ਆਈ. ਖੁਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਸਨਅਤੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਅਮਲ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਿੱਲ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸਨਅਤੀਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਾਂਝਾ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮੌਨਸੂਨ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਮਸਲੇ ਹਨ ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਸਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਲ 2012 ਦਾ ਯੂਰਪੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਯੂਕਰੇਨ ਅਤੇ ਪੋਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਯੂਕਰੇਨ ਦੇ ਸਾਲਾਨਾ ਬਜਟ ਦਾ ਇਕ ਤਿਹਾਈ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਰਕਮ ਨਾਲ ਮੁਲਕ ਉੱਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਅਸਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨੇ ਸੰਨ 2004 ਵਿਚ ਯੂਨਾਨ (ਗਰੀਸ) ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਆਲਮੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਦੀ ਚਰਚਾ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ ਉੱਤੇ ਪਏ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਮਹਿਜ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ ਕਿ ਕੌਮੀ ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਲੁੱਟ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਣੀ ਹੈ।

ਯੂਕਰੇਨ 1991 ਵਿਚ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰ ਮੁਲਕ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੋਵੀਅਤ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਮੁਲਕ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਬੇਵਿਸ਼ਾਸੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਸੂਬੇ, ਮਾਸਕੋ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸੂਬੇ, ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਤੋਂ ਤਵੱਕੋ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਮੁਲਕ ਦਾ ਬੇਸ਼ਕੀਮਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵੱਲ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਯੂਰਪੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਨੂੰ ਮੁਲ ਮੰਤਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਯੂਕਰੇਨ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੈਨਗਨ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਹੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਕਾਰਗਰ ਸਬੰਧ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਨੋ-ਸ਼ੌਕਤ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਟੇਡੀਅਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਢਾਂਚਾ ਉਸਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਰਕਬੇ ਕਾਰਨ ਯੂਕਰੇਨ ਯੂਰਪ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਮੁਲਕ ਹੈ ਅਤੇ 2008 ਦੀ ਆਲਮੀ ਮੈਂਦੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੁਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ 20 ਫ਼ੀਸਦੀ ਘਟਿਆ ਹੈ। ਮੈਂਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਯੂਕਰੇਨ ਵਿਚ ਵੀ ਉੱਚੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਕਰੋੜ ਸੌ ਨ ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮੁਲਕ ਕੋਲ ਰੂਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਯੂਰਪ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਫ਼ੌਜ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੇ ਵੱਡੇ ਮੁਲਕ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸੇ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਵੀ ਹੋ

ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਨਾਲ ਬਾਵਸਤਾ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਲਕ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਵਿੱਤੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਪ੍ਰਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਚੀ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦਰ ਵਿਚਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਰਥਸ਼ਾਸਤਰੀ ਲਾਣਾ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਿਸਾਲਾਂ ਯੂਨਾਨ (ਗਰੀਸ) ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬੇਨੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਖਰੀ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ। ਆਖਰੀ ਮੌਕੇ ਇਮਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪਛੋਤੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ। ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹਿਕਮਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਕੋਈ ਤਾਲਮੇਲ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਬਦਇਤਜ਼ਾਮੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਸਮੁੱਚੇ ਘਪਲੇ

ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਜੰਗਬਾਜ਼ ਸਿਆਸਤ

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾਬਰਾਬਰੀ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ, ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤਾਕਤਵਰ ਆਵਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ, ਇਨਸਾਫ਼, ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਦਰਦਮੰਦੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਘੱਟ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੇਡ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨਿਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਖਾਸੇ ਉੱਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਠ ਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਿਗੂਣਾ ਜਿਹਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਸਰੂਪਾਮ ਧਮਕੀ ਦਿੰਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਧਾਂਦਲੀ ਲਈ ਇਕੱਲੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਪੜਵੰਤੇ ਵੀ ਸ਼ਰੀਕ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੜਵੰਤਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਏ। ਇਹੋ ਪੜਵੰਤੇ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਲਈ ਰਾਹਤ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਦਾ ਸਬੰਧ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲ ਵੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਦਰਸ਼ਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਵਿਦੇਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਨਿਗੂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਝੁੱਗੀ-ਝੌਂਪੜੀਆਂ ਦੁਆਲੇ ਬਾਂਸਾਂ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਉਸਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੀਪਲਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਫਾਰ ਡੈਮੋਕਰੈਟਿਕ ਰਾਈਟਸ (ਪੀ.ਯੂ.ਡੀ.ਆਰ.) ਦੀ ਰਪਟ ਮੁਤਾਬਕ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਠੇਕੇ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਰਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇਕ ਕਰੋੜ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਉਜਰਤ ਦੇ ਕੇ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗਣ ਅਤੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ

ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਮਾਨ ਮੁਲਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਕੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਉੱਤੇ ਦਬਾਅ ਤਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪੱਖ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਘ ਮਾਣਨ ਵਾਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸੱਪ ਦੀ ਫਿਕਰ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਦਸਿਆਂ ਵਿਚ ਮਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਦੇ। ਗਰੀਬ ਮੁਲਕ ਦੇ ਆਵਾਮ ਉੱਤੇ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਅਸਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮਯਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕੜੀਆਂ ਹਰ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਮੂਰਤੀਮਾਨ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਦਾ ਆਲਮੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਸਪੇਨ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੂਵਜ਼ੇਲਾ ਲਈ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੂਵਜ਼ੇਲਾ ਵਜਾਉਂਦੇ ਦਰਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਚਰਚਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲਦੀ ਰਹੀ ਕਿ ਵੂਵਜ਼ੇਲਾ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮਾਰੂ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦਾ ਬੁਝਾਰ ਉਤਰ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵੂਵਜ਼ੇਲਾ ਹਾਲੇ ਵੀ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ, ਬੇਵਿਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ

ਦਾ ਮਕਸਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਲਾ ਜੋੜ ਕੇ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਫੀਫਾ ਦੇ ਵੱਡੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਪਰ ਸੈਪ ਬਲੈਟਰ ਚੌਥੀ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮੁਹੰਮਦ ਬਿਨ ਹਮਾਮ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤਹਿਤ ਮੁਅੱਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟਾਂ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਆਲਮੀ ਕੱਪ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਬਦਲਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕਤਰ ਵਰਗਾ ਛੋਟਾ ਅਤੇ 50 ਡਿਗਰੀ ਤੱਕ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਾਲਾ ਮੁਲਕ ਆਲਮੀ ਫੁੱਟਬਾਲ ਕੱਪ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਬਾਜ਼ੀ ਕਿਵੇਂ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਫੀਫਾ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿਚ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚ ਛੋਟਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਫੀਫਾ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿਚ ਤਕਰੀਬਨ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲੱਗ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ

ਹਾਲਾਤ ਤੋਂ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫੀਫਾ ਅਮੀਰ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ-ਅਜ਼ਮਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸਰਮਾਇਆ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੈਪ ਬਲੈਟਰ ਨੇ ਫੀਫਾ ਦਾ ਅਕਸ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੈਨਰੀ ਕਸਿੰਗਰ ਦੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲੈਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਬਣਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹੈਨਰੀ ਕਸਿੰਗਰ ਵਰਗੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਸ ਲੜੀ ਦੀ ਕੜੀ ਵਜੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵੱਲੋਂ 2012 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਮਾਰੇ

ਦਮਗਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਘਾਤਕ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਪਸ਼ੇਮਾਨੀ ਦੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਲਲਿਤ ਮੇਦੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤਾਕਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਇਸ ਤੱਥ ਤੋਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀਲੰਕਾ ਦੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਸੰਗਾਕਾਰਾ ਨੂੰ ਸੁਝਵਾਨ ਬੁਲਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਲਾਰਡਸ ਦੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਉਂਡਰੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਭਾਸ਼ਨ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦੀ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਹਿਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਖੇਡ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਛਾਟੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੰਗਾਕਾਰਾ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਧੁਰਾ ਭਾਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦਾ ਸੀ ਪਰ ਮੁਲਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਧਾਰਨਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਵਿਚ ਜਿਉਂਦੀ ਤਿਉਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਸੰਟੋਬਾਜ਼ੀ ਕਾਰਨ ਵਧੇਰੇ

ਸਵਾਲ

ਸੰਵਾਦ

ਦਲਜੀਤ ਅਮੀ

ਫੋਨ :+91-97811-21873

ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਬੇਪਰਦ ਹੋਈ ਉਹ ਕੜੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਵਿਚ ਸੁਬਰੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ। ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਅਲੰਬਰਦਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨਿਜ਼ਾਮ ਸੰਟੋਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖੀਰੋਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸ਼ਰੂਆਮ ਵਕਾਲਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸੰਟੋਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਰੋਸਣਯੋਗ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ?

ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਾਮੀ ਤੱਦਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਿਚ ਕਾਲੇ ਧੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਉੱਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਅਖੌਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀਆਂ ਮਹਿਫਲਾਂ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਾਬ ਦੀ ਲੋਰ ਵਿਚ ਪੈਂਦਾ ਸ਼ੋਰ ਖੇਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਸੇ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦਾ। ਇਹ ਵਿਸ਼ਾ ਵੱਖਰੇ ਲੇਖ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਖਾਸੇ ਨਾਲ ਕੀ ਮੇਲ ਹੈ? ਇਹ ਵਿਸ਼ੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਖੇਡ ਵਾਂਗ ਸੰਗੀਤ ਮਨੁੱਖੀ ਖੇਡੇ ਦਾ ਜਾਹਰ ਰੂਪ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੇਂਡੂ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਬਦਲਦਾ ਖਾਸਾ ਇੰਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਲੀਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਰੰਗ-ਰਲੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਕਿੰਨਾ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ?

ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦਾ ਖਾਸਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਤੋਂ ਨਿਖੇੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅੱਗੋਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਤੱਦਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਆਖਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਤਾਂ ਹੈਨਰੀ ਕਸਿੰਗਰ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ! ਬਿਨਾਂ ਕਾਰਨ ਤੋਂ ਤਾਂ ਕੋਈ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਹੱਕੀ ਖੂਨੀ ਜੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਜਮ੍ਹਾਂ-ਜੋੜ ਅਜਿਹੀ ਦਲੀਲ ਉਸਾਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਖੇਡ, ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਅਤੇ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਰਮਾਏ ਦੀ ਨੁਮਾਇਸ਼ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਖੇਡ ਮੁਕਾਬਲੇ ਖਪਤਕਾਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਗਵਾਨ ਹੋ ਨਿਬੜੇ ਹਨ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੁੰਗੀਆਂ ਕਨਪੁਤਲੀਆਂ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਈ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ ਜਦੋਂ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾਬਰਾਬਰੀ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ, ਨਸਲੀ ਵਿਤਕਰੇ, ਜੰਗੀ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ ਨਫਰਤ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਤਾਕਤਵਰ ਆਵਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਰਾਬਰੀ, ਇਨਸਾਫ਼, ਵਿਵੇਕ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਕੀਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਬਿਹਤਰ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਦਰਦਮੰਦੀ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਘੱਟ ਸੁਣਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਖੇਡ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਨਿਜ਼ਾਮ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਮੰਡੀ ਦਾ ਅਖਾੜਾ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਖਾਸੇ ਉੱਤੇ ਸੰਜੀਦਾ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਦੀਆਂ ਗੱਠ ਕੜੀਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਬਹਿਸ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਮਨੁੱਖੀ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਖੇਡ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਚਾਅ ਨਾਲ ਕੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ? ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਥਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਡ ਵਰਗੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰਗਰਮੀ ਉੱਤੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰੀ ਦਾ ਹਮਲਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਰੱਥਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮੋਹਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜੰਗੀ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਖਪਤਕਾਰੀ ਸ਼ੋਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯੂਕਰੇਨ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੀਵ ਦਾ ਸਟੇਡੀਅਮ ਜਿੱਥੇ 2012 ਵਿਚ ਸੰਸਾਰ ਫੁਟਬਾਲ ਕੱਪ ਹੋਣਾ ਹੈ।

ਆਖਰੀ ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਹਾਸ਼ੀਏ ਵਿਚ ਵੀ ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਹੀ ਦਰਜ ਹੋਈ। ਚੌਗਿਰਦੇ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੱਖਰਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਲਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਘਪਲਿਆਂ ਦੀ ਕੜੀ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਨਾ ਇਸ ਘਪਲੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤੇ ਨਾ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਵੀ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਕੌਮੀ ਰੁਝਾਨ ਦੀ ਕੜੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਤੱਦਾਂ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਖੇਡ ਮੇਲਿਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਇਸੇ ਤਰਜ਼ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਚਰਚਾ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੁਲਕ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿਮਾਨ ਮੁਲਕ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਹੋਣ ਬਾਬਤ ਬੋਚਵੀਂ ਜਿਹੀ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲਬਾਤ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਨੁਕਸਦਾਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਕਾਰਨ ਖਿਡਾਰੀ ਨਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪਸੰਦੀਦਾ ਮੰਜ਼ਿਲ ਬਣੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਇਕੋ ਸੁਨੇਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਉੱਤੇ ਛਿਕਲੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਇਸ

ਨੇੜਿਉਂ ਦੇਖੀ ਸੁਣੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ!

ਖੂਹ ਨੂੰ ਖੂਹ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਪਰ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਮਿਲ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਲ 2002 ਦੇ ਨਵੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੋਸੀ ਕੋਸੀ ਧੁੱਪ ਵਾਲਾ ਦਿਨ। ਬਾਲਾ ਸਰ ਦਾ ਕਿਲਾਨੁਮਾ ਮਹੱਲ। ਪਿਛਵਾੜੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਸਲ ਦੇ ਭੇਡੂਆਂ ਦਾ ਵਾਤਾ। ਲਾਗੇ ਹੀ ਰੰਗ-ਬ-ਰੰਗੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਬਗੀਚੇ ਵਿਚ ਅਰਾਮ ਕਰਸੀ 'ਤੇ ਬੈਠਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਭੇਡੂਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕਿਲੇ ਵਿਚ ਇੱਧਰ-ਉਧਰ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਕੁ ਜਣੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਸਜੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਕੁਰਸੀਆਂ ਵਾਲੇ ਇਸੇ ਗਰੁਪ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਮੈਂ ਵੀ, ਚਾਹ ਦੀਆਂ ਚੁਸਕੀਆਂ ਨਾਲ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਮੂੰਹੋਂ ਉਰਦੂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਸਾਂ। ਉਸ ਘੜੀ ਚਿਤ-ਚੇਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਇਆ ਕਿ ਇਸੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਕਈ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ

ਫੜ ਕੇ ਫੈਸਲਾਕੁਨ ਅੰਦਾਜ਼ 'ਚ ਬੋਲਿਆ, “ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਹੜੇ ਵੀਰ ਲੇਟ ਆਏ ਹਨ, ਕਸੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਸਾਡਾ ਨਹੀਂ!” ਸਾਰਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਹਿਲੋਂ ਵਿਉਂਤੀ ਹੋਈ ਤਰਤੀਬ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਚੱਲਿਆ।

ਜਿਹੜੀ ਜ਼ੁਰਅਤ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਦਿਖਾਈ, ਐਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਿਆ/ਸੁਣਿਆ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ, ਉਸੇ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦਿਖਾਉਣ ਤੋਂ ਵਰਜਣ ਜੈਸੀ ਹਿਮਾਕਤ, ਕਿਹੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਤਾਏ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵਾਲੇ ‘ਦਲ’ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਕਿਆਸ ਕਰਕੇ ਦੇਖੋ ਜ਼ਰਾ! ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਮਜ਼ਾਲ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੋਹਰੇ ਕੋਈ ਸਾਹ

ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਪੈਰ ਪੂਜਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਿਹੇ ਮੁਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸਾਡਾ ਗ੍ਰਹਿ ਪਵਿੱਤਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਭੰਡਾਂ ਦੇ ਇਸ ਨਾਟਕ ਨੂੰ ਦੇਖ-ਦੇਖ ਸਾਰੀ ਸੰਗਤ ਹੱਸ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ‘ਤੇ ਜਲਾਲ ਆ ਗਿਆ। ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਹੁਕਮ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਦਰਬਾਰ ‘ਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਲਾਗਲੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸੀਸ ਗੰਜ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾ ਖੂਹ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਬਾਰੇ ਰਵਾਇਤ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਖੂਹ ‘ਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਤੇਲ ਨਾਲ ਮਸੰਦਾਂ ਦਾ ‘ਕਲਿਆਣ’ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸੇ ਘੜੀ ਤੋਂ ਸਾਹਿਬ ਦਸਮੇਸ਼ ਗੁਰੂ ਨੇ ਮਸੰਦ ਪ੍ਰਥਾ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰਕੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਜੋੜਨ ਵਾਲਾ ਇਨਕਲਾਬੀ

ਹੈ। ਇਸ ਲਿਹਾਜ਼ੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਤੋਂ ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਲੋਹੜੇ ਦਾ ਦਰਦ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਜ਼ਮਤ ਅਤੇ ਅਣਖ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਖੋਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹਦਾ ਗੱਚ ਭਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਹੀ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਉਸ ਦਾ ਕਾਫਲਾ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੀਤਾ ਕੀ ਜਾਏ, ਜੇ ਕੁਝ ਪੰਜਾਬੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੇ ਕਾਫਲੇ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੀ ਨਿਗਾਹ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਵਿਚ ਕਸੂਰ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਦੀ ਕਪਟੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਤੋਂ ਧੋਖੇ ਖਾਏ ਹਨ। ਦੰਭੀ, ਪਖੰਡੀ ਆਗੂਆਂ ਹੱਥੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੰਦੀ ਗੀਤ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ‘ਕਹਾਂ ਤਕ ਨਾਮ ਗਿਨਵਾਉਂ, ਸਭੀ ਨੇ ਹਮ ਕੋ ਲੁਟਾ ਹੈ।’ ਸੁਭਾਅ ਪੱਖੋਂ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸ਼ਾਇਰ ਨੇ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ, ਇਕ ਮੀਸਣੇ ਆਗੂ ਤੋਂ ਚੁਕੰਨੇ ਕਰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ ਏ:

ਇਹਦਾ ‘ਕੱਲਾ ਮੂੰਹ ਨਾ ਦੇਖੋ,
ਮੂੰਹ ਅੰਦਰਲੇ ਦੰਦ ਵੀ ਦੇਖੋ।
ਮੀਸਣੀਆਂ ਮੁਸਕਾਨਾਂ ਉਹਲੇ
ਜੇ ਜੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਚੰਦ ਵੀ ਦੇਖੋ।

ਇਸ ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ ਇਕ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਸਟੇਜ ‘ਤੇ ਖਲੋ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਗਰਜ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਮੜ੍ਹੀ ਵੀ ਬਾਦਲ ਦਲ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਨੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀ ਹੀ ਬਾਦਲ ਸਾਹਿਬ ਹੱਥੋਂ ਲੱਭ ਖਾ ਲਏ!! ਇੰਦਾਂ ਦੀ ਇਹ ਕੇਵਲ ਇਕੋ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ, ‘ਪੰਜਾਬੀ ਸਰੀਰ’ ਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਹਾਲਤ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਏਕ ਦਿਲ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਅਮਰੀਕਾ ‘ਚ ਦਰਸ਼ਨ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਵੀ ‘ਤਾਏ ਦੇ ਸਾਏ’ ਤੋਂ ਬਾਗੀ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੇ!! ਕਿਉਂ ਜੋ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤਾਇਆ ਦਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸੂਰਾ ‘ਲਫਟੈਣ’ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਸੀ।

ਪੂਰੇ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਜੁਲਾਈ 2011 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਬਣਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਸਜੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਮੇਰੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕ ਹੇਵਰਡ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) ਵਿਖੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸਨ ਕਈ ਦੋਸਤ ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਵੱਡੀ ਉਤਸੁਕਤਾ ਸੀ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦੀ।

ਰਾਹ ਵਿਚ ਸਮਾਗਮ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਲਾਏ ਲੱਖਣ ਸਾਰੇ ਹੀ ਗਲਤ ਨਿਕਲੇ। ਨਾ ਤਾਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਾਲੀ ‘ਲੇਟ’ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ‘ਜੀ ਆਇਆ’ ਕਹਿਣ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਝੱਖ ਮਾਰੀ। ਨਾ ਹੀ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ‘ਉਘੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਕਾਂ’ ਨੂੰ ਪਲੇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰਿਉਤੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉਥੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਗਰਦਾਨਿਆ ਗਿਆ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਚਗਲੇ ਹੋਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਾਲੀ ਫੁਕ ਛਕਾਈ ਗਈ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਨਿਵੇਕਲਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬੇ-ਜੁਬਾਨੀਆਂ ਗਉਆਂ ਬਣ ਕੇ ਬਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਥੇ ਇਕ ਇਨਕਲਾਬੀ ਵਰਤਾਰਾ ਵਾਪਰਿਆ। ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲੰਮੀ ਚੌੜੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਤੈਅਸੁਦਾ ਸਟੇਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਦਾਸ ਰੂਪ ਗੀਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ.) ਦੀ ਕਾਇਮੀ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਾਰੇ ਪੰਦਰਾਂ-ਵੀਹ ਮਿੰਟਾਂ ਦੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲੇ ਦੇ ਕੁ ਬੁਲਾਰੇ ਹੀ ਭੁਗਤੇ ਸਨ ਕਿ ਅਚਾਨਕ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੇਟ ਆਏ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ‘ਤੇ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦੁਬਾਰਾ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੈਕਟਰੀ ਮੂੰਹੋਂ ਇੰਨੀ ਗੱਲ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਦੇਰ ਸੀ ਕਿ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸੂਟ ਵੱਟ ਕੇ ਸਟੇਜ ਉਪਰ ਜਾ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਸੈਕਟਰੀ ਹੱਥੋਂ ਮਾਈਕ

ਵੀ ਉਚਾ ਲੈ ਸਕੇ? ਇਕ ਵਾਰੀ ਛੱਡ ਕੇ ਭਾਵੇਂ ਦਸ ਵਾਰੀ ਡਾਕੂਮੈਂਟਰੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੇ, ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਚੁੰ-ਚਰਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨੀ। ਇਹੋ ਜਿਹੀ ‘ਆਪਹੁਦਰੀ’ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤੌਹੀਨ ਮੰਨ ਕੇ ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਫੌਰਨ ਦਲ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਦੀ ਨਵ-ਗਠਿਤ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਇਹ ਸੂਝ ਸ਼ਗਨ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ/ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਹੋਏ ਅਤੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਹੀ ਸੀ, ਤੇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਇਸ ਹਾਸਰਸ ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਬਦਲਵਾਂ ਰੂਪ ਦੇਖਦਿਆਂ/ਸੁਣਦਿਆਂ ਮੈਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਉਸ ਦੌਰ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਾਵਨ ਨਗਰੀ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦਾ ਅਗੰਮੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਲੁਕਾਂ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਥੋਂ ਦੀ ਭਾਗਭਰੀ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਨੀਲੇ ਘੋੜੇ ਦੇ ਪੌੜ ਖਣਕਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਜੇ ਦਰਬਾਰ ਵਿਚ ਕੁਝ ਭੰਡਾਂ ਨੇ ਕਲਗੀਧਰ ਜੀ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਕੇ ਮਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ‘ਸਕਿੱਟਾਂ’ ਦਿਖਾਈਆਂ।

ਵੱਡੇ ਸਾਰੇ ਢਿੱਡ ਵਾਲਾ ਇਕ ਮਸੰਦ ਆਪਣੇ ਲਾਮ ਲਸ਼ਕਰ ਸਮੇਤ ਇਕ ਪੇਂਡੂ ਗਰੀਬੜੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਵਤਦਾ ਹੈ। ਕਿਰਤੀ ਸਿੱਖ ਦੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ-ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਘਰ ਗੁਰੂ ਕਿਆਂ ਨੇ ਚਰਨ ਪਾਏ ਹਨ। ਧੰਨ ਭਾਗ ਸਾਡੇ!! ਸਿੱਖਣੀ ਫਟਾ-ਫਟ ਅਲਾਣੀ ਮੰਜੀ ਉਤੇ ਦਰੀ ਵਿਛਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮਸੰਦ ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਦਰੀ ਦੇਖ ਕੇ ਗਰਜਦਾ ਹੈ, “ਤੁਹਾਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਆਹ ਮੈਲੀ ਕੁਚੈਲੀ ਦਰੀ ਸਾਡੇ ਬਹਿਣ ਲਈ ਵਿਛਾਉਂਦਿਆਂ?” ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਉਹ ਦਰੀ ਵਲੋਟ ਕੇ ਪਰ੍ਹੇ ਵਗਾਹ ਮਾਰਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਫੀਆਂ ਮੰਗਦੀ ਹੋਈ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖਣੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਘਰੋਂ ਚੁਤਰੀ ਅਤੇ ਤਲਾਈ ਮੰਗ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਾਦਾ ਦਾਲ-ਫੁਲਕਾ ਦੇਖ ਕੇ ਮਸੰਦ ਫਿਰ ਅੱਗ ਬਬੂਲਾ ਹੋ ਉਠਦਾ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਚੋਸੇ ਪਕਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਇਸ ਗਰੀਬ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਕ੍ਰੋਪੀ ਦੇ ਡਰਾਵੇ ਦੇਈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਗਰੀਬ ਸਿੱਖ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਕੋਲੋਂ ਲੱਤਾਂ ਘੁਟਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ ਰੁਖਸਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਤੋਂ ਮੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਬਿਸਤਰਾ ਆਪਣੀ ਘੋੜੀ ਦੀ ਕਾਨੀ ‘ਤੇ ਸੁੱਟ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸਿਧਾਂਤਕ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ, ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅੱਗੇ ਲੋਟੂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀਆਂ ‘ਸਕਿੱਟਾਂ’ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐਮ.ਐਲ.ਏ., ਐਮ.ਪੀ., ਵਜ਼ੀਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਮਲੇ ਦੇ ਹਰ ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਅੰਗ ਦੀਆਂ ਪਰਤਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ‘ਸਕਿੱਟਾਂ’ ਰਾਹੀਂ ਉਸ ਨੇ ਵਿਗੜੇ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਬਬੇਰੀਆਂ ਤਾਤੀਆਂ ਮਾਰੀਆਂ... ਹੱਸ-ਹੱਸ ਢਿੱਡੀ ਪੀੜਾਂ ਪੁਆ ਲਈਆਂ... ਇਹ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਵੀਹ ਵਿਸਵੇ, ਪਰ ਸੰਗਤ ਇੱਕੀ ਵਿਸਵੇ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਉ ਹੁਣ ਮੱਥੇ ‘ਤੇ ਜਲਾਲ ਲਿਆ ਕੇ ਮਸੰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਾਂ ਬੰਨ੍ਹਣ ਲਈ ਕਮਰ ਕੱਸੇ ਕਰੀਏ। ਭਗਵੰਤ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਹੇਵਰਡ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਖੇ ਸੁਣੀ ਹੋਈ ਗੱਲ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹਾਂ, “ਹੱਸਣਾ, ਨੱਚਣਾ, ਟੱਪਣਾ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸੋਹਣਾ ਲਗਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਘਰ ਦੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ‘ਚ ਅੱਗ ਬਲਦੀ ਹੋਵੇ, ਲੇਕਿਨ ਜੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਘਾਹ ਉਗ ਆਇਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨੱਚਣ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸੁਦਾਈ ਹੀ ਕਹਾਉਣਗੇ।”

ਇਹ ਫਲਸਫਾਨਾ ਵਾਕ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਝੰਜੋੜਦਾ ਹੀ ਹੈ, ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਵੀ ਹਲੁਣਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਝੰਝੇ, ਮਾਰੂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਰੇ, ਲੁਟੇਰੇ ਸਿਸਟਮ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣੇ, ਬਾਬਾਵਾਦ ਦੀ ਚੱਕੀ ‘ਚ ਪਿਸਦੇ ਅਤੇ ਸਦਾਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਹੋ ਰਹੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ‘ਨੱਚਦਾ-ਟੱਪਦਾ ਰੰਗਲਾ’ ਦੱਸ-ਦੱਸ ਕੇ ਆਪਣਿਆਂ ਦੇ ਹੀ ਅੱਖੀਂ ਘੱਟਾ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਨੇ। ਜੇ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਭੂਮੀ ਦੇ ਦਰਦ ਹਿੱਤ ਆਪਣਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨ ਤਿਆਗ ਕੇ ਮੈਦਾਨ ‘ਚ ਨਿੱਤਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪੁੱਛਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗਿੱਟਿਆਂ ਨੂੰ ਘੁੰਗਰੂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਕਈ-ਕਈ ਲੱਖ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਆਤਮਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਹਣਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ?

ਹੁਣ ਗੱਲ ਕਰ ਲਈਏ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਜਿਹੇ ਟੀਸੀ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਫਲੇ ਦਾ ਪਾਂਧੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਅਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਆਦਮੀ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਦੱਸ ਦਿੰਦਾ

 ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਫੋਨ:408-903-9952

ਸਾਰਾ ਬਦਨ ਫਲਨੀ ਹੈ!

ਅਬ ਤੋ ਦਰਦ ਭੀ ਪਰੇਸ਼ਾਂ ਹੈ

ਕਿ ਕਹਾਂ ਉਨੂੰ!!

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰਾ ਸਾਥ ਦਿਓ, ਮੈਂ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਇਨਕਲਾਬ ਲੈ ਆਵਾਂਗਾ। ਬੁੱਢਾ ਬੋਹੜ ਨਾਵਲਕਾਰ ਕੰਵਲ ਇਕ ਨਾਵਲ ‘ਚ ਕਹਿੰਦੇ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰ-ਜ਼ਮੀਂ ‘ਤੇ ਨਾ ਮਾਓਵਾਦ, ਨਾ ਮਾਰਕਸਵਾਦ, ਸਿਰਫ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਦੀ ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ ਹੀ ਇਨਕਲਾਬ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਤਤਫ ਰਿਹਾ ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਬਾਈ ਕੰਵਲ ਦੇ ਇਸ ਕਥਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਤਹਿਰੀਕ ਵਿਚ ਕਿਵੇਂ ਫਿੱਟ ਕਰੇਗਾ? ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨ ਦਹਾਨੀ ਕਰਵਾਉਣੀ ਪਏਗੀ ਕਿ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਪਹਿਲੇ ਸਿਆਸੀ ਦਲਾਂ ਤੋਂ ਮੂਲੋਂ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਪੀ.ਪੀ.ਪੀ. ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸੁਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ਆਮਦੀਦ ਕਹਿਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਸਾਈ॥

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਮਾਝ ਮਹਲਾ

ਭਏ ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਗੋਬਿੰਦ ਗੁਸਾਈ॥

ਮੇਘ ਵਰਸੇ ਸਭਨੀ ਥਾਈ॥

ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਸਦਾ ਕ੍ਰਿਪਾਲ

ਠਾਢਿ ਪਾਈ ਕਰਤਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਅਪੁਨੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ॥

ਜਿਉ ਬਾਰਿਕ ਮਾਤਾ ਸੰਮਾਰੇ॥

ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਆਮੀ

ਦੇਤ ਸਗਲ ਆਹਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਜਲਿ ਬਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਮਿਹਰਵਾਨਾ॥

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨਾ॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਧਿਆਈ

ਜਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ॥

ਉਤਰਿ ਗਏ ਸਭ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੇ॥

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰੀਆਵਲੁ

ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਭਾਈ! ਜਿਵੇਂ ਬੱਦਲ ਜਦੋਂ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਚੇ ਨੀਵੇਂ ਥਾਂਵਾਂ ‘ਤੇ ਸਮਾਨ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਇਸ ਜਗਤ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਪ੍ਰਭੂ ਭੀ ਸਭ ਜੀਵਾਂ ‘ਤੇ ਇਕ ਸਾਮਾਨ ਹੀ ਵੱਸਦਾ ਹੈ; ਸਭ ਜੀਵਾਂ ‘ਤੇ ਇਕ ਸਾਮਾਨ ਹੀ ਮਿਹਰਵਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ‘ਤੇ ਨਾਮ ਰੂਪੀ ਬੱਦਲ ਬਣ ਕੇ ਵੱਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਠੰਢ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ; ਜਿਵੇਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਜੀਵ ਬੱਦਲ ਵਰੁਨ ‘ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ ਦੀਨ ਦਇਆਲ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਪਾ ਦਾ ਸਾਗਰ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰੋਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਪੁਨੇ ਜੀਅ ਜੰਤ ਪ੍ਰਤਿਪਾਰੇ॥

ਜਿਉ ਬਾਰਿਕ ਮਾਤਾ ਸੰਮਾਰੇ॥

ਦੁਖ ਭੰਜਨ ਸੁਖ ਸਾਗਰ ਸੁਆਮੀ

ਦੇਤ ਸਗਲ ਆਹਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਹੋ ਭਾਈ! ਜਿਵੇਂ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ

ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਭੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਇਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਭੂ ਭੀ ਆਪਣੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ

ਭੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੁੱਖਾਂ ਦਾ ਨਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ ਸਮੁੰਦਰ ਭੀ ਉਹ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਏ।

ਜਲਿ ਬਲਿ ਪੂਰਿ ਰਹਿਆ ਮਿਹਰਵਾਨਾ॥

ਸਦ ਬਲਿਹਾਰਿ ਜਾਈਐ ਕੁਰਬਾਨਾ॥

ਰੈਣਿ ਦਿਨਸੁ ਤਿਸੁ ਸਦਾ ਧਿਆਈ

ਜਿ ਖਿਨ ਮਹਿ ਸਗਲ ਉਧਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਹੋ ਭਾਈ! ਉਹ ਮਿਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਜੋ

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਮਿਹਰਾਂ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਹੈ, ਉਹ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ, ਭਾਵ ਹਰ ਥਾਂ ‘ਤੇ ਆਪ ਹੀ ਵੱਸ ਗਿਆ ਅਤੇ ਐਸੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਤੋਂ ਤਾਂ ਸਦਾ ਹੀ ਵਾਰੀ ਸਦਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕੁਰਬਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ, ਹਰ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਜੋ ਇਕ ਪਲ ਵਿਚ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਸਮੁੰਦਰ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਰਾਖਿ ਲੀਏ ਸਗਲੇ ਪ੍ਰਭਿ ਆਪੇ॥

ਉਤਰਿ ਗਏ ਸਭ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪੇ॥

ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨੁ ਤਨੁ ਹਰੀਆਵਲੁ

ਪ੍ਰਭ ਨਾਨਕ ਨਦਰਿ ਨਿਹਾਰੇ ਜੀਉ॥

ਹੁਣ ਗੁਰਦੇਵ ਮਿਹਰਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਭਾਈ! ਜੇ ਵੀ ਜੀਵ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਵਿਚ ਆ ਪਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀ ਨੇ ਦੁੱਖਾਂ ਕਲੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਸੋਗ ਸੰਤਾਪ ਭਾਵ ਚਿੰਤਾ ਫਿਕਰ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਕੇ, ਭਾਵ ਸਹਿਜ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਕੇ ਆਤਮਿਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਹਰੇ ਭਰੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਾਨਕ ਭੀ ਅਰਦਾਸ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ! ਮੇਰੇ ‘ਤੇ ਭੀ ਮਿਹਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ, ਤੇ ਮੈਂ ਭੀ ਆਪ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਦਾ ਰਵਾਂ ਜੀ।

ਆਓ! ਗੁਰੂ ਪਿਆਰਿਓ!! ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਫੋਨ: 916-687-3536

ਜਿਸ ਕੀ ਲਾਠੀ, ਉਸ ਕੀ ਭੈਂਸ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ 'ਚ ਆਮ ਆਦਮੀ

ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਬਾਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਐਂਡ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ (ਕੈਗ) ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਉਬਾਲ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਹੜੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਨੂੰ ਸੂਰਜ ਭੱਬਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਰਸੀ ਛੱਡ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇੰਜ ਕੀਤਾ ਨਹੀਂ। ਟਿਪਣੀ ਇਹ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਆਵੇਗੀ ਤਾਂ ਪਤਾ ਕੇ ਵੇਖਾਂਗੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਗਲਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਾਂਗੇ। ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਵੇ, ਇਹੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੈਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਖੜੇ ਪੈਰ ਅਸਤੀਫਾ ਮੰਗ ਲਿਆ ਪਰ ਆਪਣੇ ਕਰਨਾਟਕ ਵਾਲੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਗੂ ਵੀ ਇਹੋ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਅਜੇ ਰਿਪੋਰਟ ਆਈ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਫਿਰ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਜੋ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੋਈ, ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਡੰਗ-ਟਪਾਊ ਗੱਲਾਂ ਹਨ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਕਦੇ ਰਾਜ ਕਰਦੀਆਂ ਤੇ ਕਦੇ ਰਾਜ ਲਈ ਤਾਪਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਹਕੀਕਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਖਬਾਰੀ ਟਿਪਣੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਗੂ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਜਿਨਾਹ ਬਾਰੇ ਕਿਤਾਬ ਪੜ੍ਹੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ

ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ

ਹੁਣ ਇਹ ਭੁਲੇਖਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਤੀਜੀ ਵਾਰ ਪਸੰਦ ਬਣੀ ਇਸ ਬੀਬੀ ਨੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਦਾ ਪੱਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਫੜਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਕੁਝ ਥਾਪਾ ਜਾ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ ਪਰ ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟਣ ਵਿਚ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕੋਈ ਵੀ ਮੰਨ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਗਾ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੁੱਗਣੇ-ਚੌਗਣੇ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਕਈ ਥਾਂ ਇਹ ਦਸ ਗੁਣੇ ਤੱਕ ਵੀ ਭਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਹਾਰ ਇੰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਕੋਈ ਲੇਖਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੋਇਆ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੇ ਟੈਕਸਾਂ ਦੀ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਲੋਕਪਾਲ ਦਫਤਰ ਰਾਹੀਂ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਤੀਕ ਜਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਇਹੋ ਬੀਬੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਤ ਉਸ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਢਾਲ ਬਣ ਕੇ ਖੜੇ ਗਈ ਸੀ। ਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹੋ ਯਕੀਨ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੱਚੇ ਸੱਕੇ ਵਾਂਗ ਚੰਮ ਦੀਆਂ ਚਲਾਈਆਂ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੇ ਆਏ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫਤਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬਹੁਤਾ ਕਰ ਕੇ ਚਰਚਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਨੂੰ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁਖੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਦੋ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ ਪਰ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹ ਵਿਰੋਧ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕਲਮਾਡੀ ਨੂੰ ਮੁਖੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਠੀਕ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ

ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਦੋਗਲਪਣ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵੇਲੇ ਲੀਡਰ ਜਿਵੇਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਰਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ...ਮਾਮਲਾ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦਾ, ਟੈਲੀਕਾਮ ਦੇ ਘੋਟਾਲੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ, ਹਰ ਥਾਂ 'ਜਿਸ ਕੀ ਲਾਠੀ, ਉਸ ਕੀ ਭੈਂਸ' ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਕੋਲ ਕਿਉਂਕਿ 'ਲਾਠੀ' ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਭੈਂਸ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਣੀ, ਕੱਟੀ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਕੰਮ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ, ਓਦੋਂ ਹਾਲੇ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬਣੀ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਉਲੰਪਿਕ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਕਾਰਨ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਕਲਮਾਡੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਨਾਲ ਦੋਵਾਂ ਮੁੱਖ ਰਾਜਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਜੁੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜੋੜੀਦਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਸੀ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਬੰਦੇ ਸਨ।

ਗੱਲ ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਪਰ ਵੇਖਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਦੋਗਲਪਣ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਜ਼ਾਹਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ-ਪਿੱਛੇ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵੇਲੇ ਲੀਡਰ ਜਿਵੇਂ ਆਪੋ ਵਿਚ ਰਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਹਮਣੇ

ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਪਰਮਟ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਠੀਕ ਸਾਬਤ ਕਰਨੇ ਔਖੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਹੋ ਜਿਹੀ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹਰ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਅਸਲਾਂ ਦੀ ਪਾਸਦਾਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁੱਖ ਧਿਰਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਕਾਰਨ ਕੁਰਸੀ ਦੀਆਂ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਵਿਹਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਭੱਠਾ ਪਰਸੋਲ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜੋ ਰੋਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤੇ ਉਸ ਰੋਲੇ ਵਿਚ ਬਹੁਜਨ ਸਮਾਜ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹਰ ਵੱਡੀ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਵੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਦੋਗਲਾ ਕਿਰਦਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਜਵਾਦੀ

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਅਸਲੋਂ ਹੀ ਬੇਅਸੂਲਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਦੋਗਲਾ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀ ਜਾਂ ਫਿਰ ਚੀਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੈ। ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਪੰਦਰਾਂ ਫੀਸਦੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਸੌ ਸਤਾਰਾਂ ਮੈਂਬਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਸਿਰਫ ਸਤਾਰਾਂ ਮੰਤਰੀ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚਾਲੀਆਂ ਤੱਕ ਬਣਦੇ ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਰਹੇ ਸਾਂ। ਰਾਜਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਦਾ ਚਸਕਾ ਲੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਵਜ਼ੀਰੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਨਹੀਂ ਸਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਰਾਹ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ

ਸੁਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ

ਯੋਤੀ ਭਟ

ਜਗਨ ਮੋਹਨ ਰੈਡੀ

ਸੰਤੋਸ਼ ਹੇਗਡੇ

ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਨਾ ਬਣ ਸਕਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚੀਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਖਰਲੇ ਲੀਡਰ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਕੇਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਇਹ ਪਿਛਲੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਤੋਂ ਵਜ਼ੀਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਗੈਰ-ਈਮਾਨਦਾਰਾਨਾ ਰਾਜਨੀਤੀ ਹੈ। ਕੇਸ ਚੱਲਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਬਦਲ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਆ ਗਈ। ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀ ਚੀਫ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀ ਬਣਾ ਲਏ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਜਾ ਕੇ ਇਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕੇਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪਿਛਲੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਜੁੜ ਗਈ। ਜਿਸ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹੋ ਕੇਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਬਾਦਲ ਦੀ ਉਸੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਦੁਹਰਾਈ ਸੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਸੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਜਵਾਬ ਉਸ ਦਾ

ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਪਿਤਾ

ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਕਹਿਣਾ ਹੋਇਆ, ਹੁਣ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਹੀ ਕਹਾਂਗੇ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ, ਗਵਾਂਢ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹੋ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪਿਛਲੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਹੋ ਕੇਸ ਭਾਜਪਾ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕੇਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਕਿ ਬੇਅਸੂਲੀ ਖੇਡ ਦਾ ਹੱਕ ਹਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀ ਸਰਕਾਰ ਚਲਾਉਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣਾ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਦੂਜਾ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਰਾਜ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਢ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰੀਸ਼ ਢਾਂਡਾ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਲਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਬੱਝਾ ਹੈ। ਹਰੀਸ਼ ਦੀ ਅਸੈਂਬਲੀ ਸੀਟ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ, ਪਰ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਿਲਚਸਪ ਮੋੜ ਉੱਤੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਹਨ। ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦਾ ਸਵਾਲ ਖੜਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਪਦਵੀ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਬੋਧੇਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਵੀ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਨਿਯਮ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਤੇ ਗਜ਼ਟਿਡ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਮਾਲ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਾਲੇ ਇਸ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵੇਲੇ ਵੀ ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਹਰਿਆਣੇ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਓਹੋ ਪੈਂਤੜਾ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਯਮ ਤੋਂ ਬਣਨਗੇ, ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਕਿਉਂ ਰੱਖਣਗੇ?

ਮਾਮਲਾ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਦੀਆਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਕਰਨਾਟਕ ਅਤੇ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਖਾਣਾਂ ਦਾ, ਟੈਲੀਕਾਮ ਦੇ ਘੋਟਾਲੇ ਦਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟਰੀ ਸੈਕਟਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਬਲਿਕ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦਾ, ਹਰ ਥਾਂ 'ਜਿਸ ਕੀ ਲਾਠੀ, ਉਸ ਕੀ ਭੈਂਸ' ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਕੋਲ ਕਿਉਂਕਿ 'ਲਾਠੀ' ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਭੈਂਸ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਣੀ, ਕੱਟੀ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਮੋਹਾਲੀ, ਪੰਚਕੂਲਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ-ਵੇਚ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਪੁਨੀਆ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ: 94173-34049

ਅਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਕੰਮ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ 'ਚ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਨੇ

ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਓਹਾਇਓ (ਇਕਬਾਲ ਜੱਬੋਵਾਲ): ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਥੇ ਵਾਇਸ ਆਫ ਅਮੈਰੀਕਾ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਪਹਿਲਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਜਿਥੇ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਮਹਾਂਕੁੰਡ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਉਥੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਅਤੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਵੀ ਚੰਗੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਬੱਝੇ। ਕਬੱਡੀ ਓਪਨ

ਵਿਚ 5100 ਡਾਲਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਅਤੇ ਟਰਾਫੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਤਾਕਤਵਰ ਟੀਮ ਨੇ ਜਿਤੇ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਜਾ 3100 ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ ਸਖਤ ਟੱਕਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਦੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ। ਕਬੱਡੀ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਡੈਲਸ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਲੋਕਲ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾ ਕੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਬੱਲੇ ਬੱਲੇ ਖੱਟੀ।

ਕਬੱਡੀ ਦੇ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਡੇਅਟਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਅਤੇ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਨੇ ਦੂਸਰਾ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਿਆ। ਉਂਜ ਤਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ ਰੇਡਰ ਅਤੇ ਸਟਾਪਰ ਦੀ ਖੇਡ ਦਾ

ਮੁੱਲ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਸਿਰਵਾਰਨੇ ਕੀਤੇ ਪਰ ਡੇਅਟਨ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਧਾਵੀ

ਅਕਸ਼ੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਰਤਾਂ ਲਾਈਆਂ। ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਕੁਮੈਂਟਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਹਕੀਮਪੁਰ ਅਤੇ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਕਰਕੇ ਮੈਚਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਦੁਗਣਾ-ਤਿੰਗਣਾ ਕਰ ਛੱਡਿਆ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਬਾਰਾਂ ਟੀਮਾਂ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੱਪ ਲੈਕਸਸ-ਨੈਕਸਸ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਦੂਸਰਾ ਇਨਾਮ ਕਿਉਮਨ ਕਲੱਬ-ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਇਆ। ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਅੰਪਾਇਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਾਵੇਦ ਚੌਧਰੀ, ਦੀਪਕ ਅਤੇ ਗੌਰਵ ਨੇ ਨਿਭਾਈ।

ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਵਰਜੀਨੀਆ, ਇੰਡੀਆਨਾ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੇ ਓਹਾਇਓ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਟੀਮ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਕਲੱਬ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਟੀਮ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਈ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਟੀਮ 'ਤੂਫਾਨ'

ਹੋਰ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸਫਾ 20-21 ਉੱਤੇ

ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀ ਜਦੋਂਕਿ ਡੇਅਟਨ ਦੀਆਂ 'ਜੱਟੀਆਂ' ਨੇ ਸਖਤ ਮੁਕਾਬਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਦੂਜਾ ਥਾਂ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਦੋਤਾਂ 'ਚ ਜਗਰਾਜ ਸੋਹਲ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਅਜੇ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ, ਛੇ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸਰਵੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਰਿਧੀ ਦੂਜੇ, ਅੱਠ ਤੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਅਰਮਾਨ ਮਾਵੀ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਪ੍ਰਭ ਗਿੱਲ ਦੂਜੇ, ਦਸ ਤੋਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਕਰਨ ਪੰਧੋਰ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਬਲਰਾਜ ਸੋਹਲ ਦੂਜੇ, ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਤੀ ਬੰਨੂ

ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਨਵਪ੍ਰੀਤ ਬਾਸੀ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਤਿੰਨ ਟੰਗੀ ਦੌੜ ਦੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਹਿਕ ਕੰਗ ਤੇ ਸੁਖਲੀਨ ਟਿਵਾਣਾ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਰਿਧੀ ਤੇ ਨਵਰੋਜ ਕੌਰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀਆਂ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਤਿੰਨ ਟੰਗੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਅਰਮਾਨ ਮਾਵੀ ਤੇ ਤੇਜਵੀਰ ਸਮਰਾ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੇ ਜਦੋਂਕਿ ਪ੍ਰਭਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਾਲੀ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੇ। ਤੇਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਵਿਚ ਦਮਨ ਮਾਂਗਟ ਤੇ ਸੁਰਨਜੀਤ ਭੰਗੂ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਹਰਮਨ ਤੱਖਰ ਤੇ ਗੁਰਨੀਤ ਕੌਰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀਆਂ।

ਵ੍ਹੀਲ ਬੈਰਲ ਰੇਸ ਵਿਚ ਰਿਧੀ ਤੇ ਨਵਰੋਜ ਪਹਿਲੇ ਜਦੋਂਕਿ ਅਮਨਜੋਤ ਤੇ ਸਿਮਰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀਆਂ। ਹੂਲਾ-ਹੂਪਸ (ਚੱਕਰ ਘੁਮਾਉਣਾ) ਵਿਚ ਅੱਠ ਸਾਲ ਦੇ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਨਿਤਿਆ ਪਰਚੂਰੀ, ਨੌਂ ਤੋਂ ਗਿਆਰਾਂ ਸਾਲ ਉਮਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸਿਮਰ ਕਾਲਕਟ ਅਤੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੇ ਵਰਗ ਵਿਚ ਸੁਰਨਜੀਤ ਭੰਗੂ ਦੀ ਬਾਜ਼ੀ ਰਹੀ। ਰੱਸੀ ਟੱਪਣ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਰਿਧੀ ਨੇ ਬਾਜ਼ੀ ਮਾਰੀ ਜਦੋਂਕਿ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਨੈਸੀ ਮਟੂਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਬਲਵਿੰਦਰ ਫੁੱਟ ਰਹੀਆਂ।

ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਵੱਖਰੇ ਵੱਖਰੇ ਪੰਡਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਚਿੰਤਰਕਾਰੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਟਾਂ ਦੇ ਸਟਾਲ ਤੇ ਜੋਸ਼ਣ ਲੂਕਸ ਲਾਅ ਫਰਮ ਦਾ ਸਟਾਲ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਲਾਈਫ ਦਾ ਸਟਾਲ, ਹੈਕਨੀ ਤੇ ਈਬੀ ਬਰਾਉਨ ਦੇ ਸਟਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਡੇਅਟਨ ਦੇ ਫਰੀ ਫੂਡ ਦੇ ਸਟਾਲ 'ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ

(ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ ਜਾਰੀ)

ਲੱਗੀ ਰਹੀ। ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੋਰੈਂਸ ਦੇ ਸੁਦੇਸ਼ ਜੈਨ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਫਰੀ ਕੁਲਫੀਆਂ ਦਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਖੂਬ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਇਨਾਮ ਵੰਡ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਬੈਸਟ ਰੇਡਰ ਰਵੀ ਸਰਾ ਤੇ ਸਨੀ ਘੋਤਤਾ ਅਤੇ ਬੈਸਟ ਸਟਾਪਰ ਪਿੰਦਾ

ਖਹਿਰਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕਲੀਵਲੈਂਡ ਵਲੋਂ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਪਰਿੰਗਫੀਲਡ, ਕੈਨਟਕੀ ਤੋਂ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬਿਲੂ ਪੰਧੋਰ, ਤੀਰਥ ਪੰਧੋਰ, ਗੁਰਮੁਖ ਪੰਧੋਰ, ਸੁੱਖ ਬੈਂਸ, ਪਾਲੀ ਬਤਿੰਗ, ਸਚਿਨ ਅਰੋੜਾ, ਉਪਕਾਰ ਸੋਹਲ, ਰਾਜ ਸੰਧੂ, ਉੱਕਾਰ ਨਾਗਰਾ,

ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੇ ਸੰਦੀਪ ਟੋਰਾਂਟੋ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਲੋਕਲ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਰੁਸਤਮੇ ਹਿੰਦ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਕਾਲਾ ਤੇ ਗੋਰਾ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਮੌਲਾ ਮਾਰਨ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਨਮਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਿੱਡੂ, ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਖਿਡਾਰੀ ਖਾਲਿਦ ਹਸਨ ਤੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਬੁੱਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫਿੱਡੀ, ਬਿੱਟੂ ਕੋਟ-ਗੰਗੂਰਾਏ, ਹੈਪੀ ਮਹਿਤੋਤ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਈਆਂ। ਵਾਲੀਬਾਲ ਵਿਚ ਹੈਪੀ ਮੁੰਡੀ, ਦੀਪ ਸਰੋਤਾ ਤੇ ਸੁੱਖੀ ਬੈਂਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੀਆਂ।

ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਏ ਰੰਗ-ਰੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਤੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਲਾਹ ਦਿੱਤੀ। ਮੰਚ-ਸੰਚਾਲਨ ਕੁਮਾਰ ਪਵਨਦੀਪ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਨਿਮਾ ਡੱਲੇਵਾਲਾ ਤੇ ਲਾਡੀ ਬਸਰਾ ਨੇ ਖੂਬ ਰੰਗ ਬੰਨਿਆ। ਰੌਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਨੱਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਸ ਪੂਜਾ ਅਤੇ ਰੌਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਨੇ ਦੋਗਾਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਖੂਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਮੇਲਾ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਰੌਸ਼ਨ ਪ੍ਰਿੰਸ ਦੇ ਸਿਰ ਹੀ ਬੰਨਿਆ।

ਮੇਲੇ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣਨ ਲਈ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਕੈਨਟਕੀ, ਇਲੀਨਾਏ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਡੈਲਸ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟਰਾਂਟੋ, ਵੈਨਕੂਵਰ ਤੋਂ ਵੀ ਲੋਕ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ-ਮਹਿਮਾਨ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜੇਤੂ ਟੀਮਾਂ ਤੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਨਾਮਾਂ ਦੀ ਵੰਡ 'ਚ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਆਏ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਮੁਅਜਜ਼ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨਾਮੀ ਕਾਲਮਨਵੀਸ ਐਸ. ਅਸ਼ੋਕ ਭੋਰਾ, ਗੀਤਕਾਰ ਮੱਖਣ ਲੁਹਾਰ, ਡਾ. ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਮਟਾਲਾ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਆਇਓਆ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਾਇਆ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ (ਜੇ.ਐਮ.ਡੀ.), ਪੰਮਾ, ਢਿੱਲੋਂ, ਹੈਪੀ ਰਾਜ, ਵਿਕਾਸ ਮਦਾਨ, ਸ਼ਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਖਹਿਰਾ, ਬਲਵੀਰ ਬੈਦਵਾਨ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਗਰਚਾ, ਇੰਡੀਆਨਾ ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ, ਪ੍ਰਿਥਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤਤਾ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਖਾਨਪੁਰ, ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ

Desi World Radio Present WORLD'S FIRST PURE DESI RADIO WITH PRESET RADIO STATIONS

ਰੇਡੀਓ 35,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਨਾਲ ਲੈਸ, ਪਹਿਲਾ ਪੂਰਾ ਦੇਸੀ WIFI ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਰੇਡੀਓ, ਚੋਟੀ ਘੰਟੇ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ 27 ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਟੇਸ਼ਨਜ਼ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਥਾ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਪਾਠ ਸੁਣੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਣੇ, ਖਬਰਾਂ ਅਤੇ ਚਲੰਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ 125 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੁਣੋ, ਭਾਰਤ, ਅਮਰੀਕਾ, ਕਨੇਡਾ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਨੀਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਰੇਡੀਓ ਹਮਸਫਰ, ਸ਼ੇਰ-ਪੰਜਾਬ, ਧਮਾਲ ਰੇਡੀਓ, ਹੱਸਦਾ ਪੰਜਾਬ, ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸ, ਸਾਬੀ ਅਵਾਜ਼, ਪੰਜਾਪਾਟੀ, ਚੂੜਦੀਕਲਾ, ਦੇਸੀ ਰੇਡੀਓ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਬਾਣੀ, ਬੀਬੀਸੀ, ਹਿੰਦੀ, ਅਕਾਸ਼ਵਾਣੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਰੇਡੀਓ, ਸੱਥਰਸ ਰੇਡੀਓ, ਢੋਲ ਰੇਡੀਓ, ਰੇਡੀਓ ਨੌਜਵਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੜੇ ਸਾਰੇ ਰੇਡੀਓ, ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ, ਫੀਜੀ, ਬੰਗਲਾ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੇ 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੇਡੀਓ ਸਟੇਸ਼ਨਜ਼, ਰੇਡੀਓ ਰੀਮੋਟ ਕੰਟਰੋਲ ਦੇ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ, ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਸਾਨ, ਰੇਡੀਓ ਵਿਚ 2 ਅਲਾਰਮ ਹਨ, ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਟੇਸ਼ਨ ਆਪਣੇ ਅਲਾਰਮ ਵਿਚ ਫਿੱਟ ਕਰਕੇ ਸਾਜ਼ਾਰੇ ਆਪਣੀ ਅੱਖ ਰੱਬ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜੀ

PUNJABI
HINDI
URDU
FIJIAN
SOUTH
INDIAN
RADIO
STATIONS

ਡੀਲਰਸ਼ਿਪ ਲੋਕੇ
ਵਧੀਆ ਡਾਲਰ
ਕਮਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਨੂੰ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਤੇ ਤੀਸਰੇ ਦਿਨ ਰੇਡੀਉ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪਾਉਂਦੀ

for More Info. visit

www.desiworldradio.com

info@desiworldradio.com

Toll Free Number: 1-800-604-6024

23 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਲਾਹੌਰ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲਸਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਤੇ ਜੈਸ਼-ਏ-ਮੁਹੰਮਦ ਸਣੇ 23 ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਚੰਦਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਜਾਂ ਚੰਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦਹਿਸ਼ਤਵਾਦ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਕੇਸ ਚਲਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਹੁਰਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਮਾਤ-ਉਦ-ਦਾਵਾ ਦੇ ਫਰੰਟ ਫਲਾਹ-ਏ-ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ

ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਆਫ ਵਾਕੀਗਨ (ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਲੋਂ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦੂਜਾ

ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਵਲੋਂ

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਸ. ਹਰਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ

ਮਿਡਵੈਸਟ ਦਾ ਲੋਕਲ ਇਨਾਮ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ (ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ) ਵਲੋਂ

ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ

ਖੁੱਲ੍ਹ

ਪਾਰਕਿੰਗ ਫਰੀ

ਕੈਂਡੀਆਂ ਸਤਵਿੰਦਰ

ਪ੍ਰਸਿਧ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾ ਸਤਵਿੰਦਰ ਬਿੱਟੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗੀ
ਸੰਗੀਤ: ਨਰਿੰਦਰ ਬੱਗਾ ਤੇ ਸਾਥੀ

ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ

ਦਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ

ਹਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਰੀਵਾਲ

ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ

ਰੁਪਿੰਦਰ ਅਰੋੜਾ

ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਕੰਵਰਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮੇਹਰਾ

ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ

ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਰਨੀ

ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ

ਸੋਹਣ ਗਿੱਲ

ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਦੁਲਈ

ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ

ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ

ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੱਤੜਾ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਨਾਮੀ ਕਬੱਡੀ ਖਿਡਾਰੀ-ਜੌਨੀ ਗਿੱਲ, ਅਰਸ਼ੀ, ਕੁਲਜੀਤਾ, ਬੱਲੀ, ਤਾਊ, ਦੁੱਲਾ, ਮੱਲਾ, ਕਿੰਦਾ ਬਿਹਾਰੀਪੁਰੀਆ, ਡੌਂਟੇ, ਕਾਲਾ, ਨੀਲੋਂ, ਲਹਿਰੀ, ਮੰਨਾ ਲੱਛਰ ਆਪਣੀ ਖੇਡ ਦੇ ਜੌਹਰ ਵਿਖਾਉਣਗੇ

RSVP: Board Members:

ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ-ਪ੍ਰਧਾਨ
ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ
ਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਨੀਪਾਲ
ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਡੀ ਸੀ
ਦੀਪਾ ਬਦੇਸ਼ਾ

ਪੀਟਾ ਸਹੋਤਾ
ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਲਾਲੀ ਨਿੱਝਰ
ਲਵਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੁੱਲਤ
ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਪਨੂੰ

ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਲਾ-ਮਿਆਣੀ
ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖੰਗੂੜਾ
ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਬੱਬੀ ਬਾਠ
ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ
ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੀਹਰਾ

ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ
ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੰਗੀ
ਜਿੰਦੀ ਦਿਆਲ

ਲਾਲੀ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ
ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ
(ਚੇਅਰਮੈਨ)

ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ: ਜਿੰਦੀ ਖੰਗੂੜਾ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਲੱਖਣ, ਹੈਪੀ ਹੀਰ, ਅਮਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਦੇਸ਼ਾ
ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀ: ਚੇਅਰਮੈਨ ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਡਾ. ਅਮਰਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਡਾ. ਰਸ਼ਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾਏ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਾਲੀ ਰਣਬੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਪਾਲ ਖਲੀਲ, ਕਮਲਦੀਪ ਸੰਘਾ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਘੱਤੜਾ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਪੱਪੂ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਪਰਵਿੰਦਰ ਗਰੇਵਾਲ (ਆਇਓਆ), ਕਿੱਟੂ ਬਾਵਾ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ।

e-mail:chicagokabaddicup@yahoo.com

ਗੋਲਡ ਮ...
ਦੁੱਲਾ, ਬ...
ਸਿੰਘ (...
ਸਿੰਘ, ਰ...
ਸਿੰਘ ਡਿ...
ਸਿੰਘ ਪ...
ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ...
ਗੋਲਡੀ...
ਲਵ ਮਿ...
ਅੰਮ੍ਰਿਤ...
ਰਵਿੰਦਰ...
ਆਟੋ ਰਿ...
ਜੈਸੀ ਸਿ...
ਰੰਧਾਵਾ...
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ...
ਭਜਨ ਰਿ...
ਨਿਹਾਲ...
ਸਿੰਘ (...
ਸਿੰਘ ਬ...
ਸਿੰਘ ਡਿ...
ਐਸੇਸੀ...
ਐਂਡ ਕ...
(ਇੰਡੀਆ)

ਪੰਜਾਬੀ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ)

4 ਸਤੰਬਰ 2011 (ਐਤਵਾਰ)

at BUSSE WOODS FOREST PRESERVE SOUTH, Elk Grove Village- IL

ਸੱਦਾ

ਮਤੇ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ

ਤੇ ਆਈਸ ਕ੍ਰੀਮ ਦੀ ਸੇਵਾ
ਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਹੋਵੇਗੀ

ਗੈਸਟ ਆਫ ਆਨਰ

ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ

ਪਲਾਟੀਨਮ ਸਪਾਂਸਰ

ਗੁਰਦੇਵ ਗਿੱਲ, ਵਾਕੀਗਨ
(ਪਿੰਡ ਗਿੱਲਾਂ, ਲੁਧਿਆਣਾ)

ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
(ਫਸਟ ਚੁਆਇਸ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ)

ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ
ਗਿੱਲ

ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ

ਵਕ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਡਾ. ਪਾਲ ਬੰਦੇਸ਼ਾ, ਕਮਲਜੀਤ ਸੰਘਾ, ਜਸਵੀਰ (ਜੱਸੀ) ਸੋਢੀ

ਸੁਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਦਰਸ਼ਨ ਬਸਰਾਓ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਭੱਟੀ

ਬੈਸਟ ਸਟਾਪਰ ਤੇ ਰੇਡਰ ਦਾ
ਇਨਾਮ ਸ਼ੇਰਾ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਵਲੋਂ
ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਸ਼ੇਰਾ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ
ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

630-205-9264
708-612-7963
773-593-9898
224-425-0705
773-895-2041

ਸਪਾਂਸਰ: ਆਇਓਵਾ-ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ, ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੱਕਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ। ਮਿਲਵਾਕੀ-ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਲਹਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੈਣਾਂ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸੰਧਰ, ਜਗਦੀਸ਼ ਕਲੇਰ, ਬਚਨ ਗਿੱਲ, ਹਰਭਜਨ ਸੰਧੇਵਾਲੀਆ, ਗੁਰਦੇਵ ਜੌੜਾ, ਸੁਖਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਕੁਲਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਹਾਦਰ ਬੋਧਾਰਾਏ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਲਾਲੀ) ਸਿੱਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਚਾਹਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਤੂਰ, ਸੋਨੂੰ ਅਤੇ ਤੁਲੋਕ ਤੂਰ (ਤੂਰ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। ਮਿਸ਼ੀਗਨ-ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਬਲਦੇਵ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਬਾਠ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਣੀਪਾਲ, ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਧਾਰਾਏ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਖੇਮ ਸਿੰਘ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ (ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ)। ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ-ਸਰਵਣ ਟਵਾਣਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ, ਕਮਲਜੀਤ ਵਿਰਕ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟਤਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਜਸਵੀਰ ਲਾਲੀਆ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਨਗੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪਾਲੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਸਿਆਣਾ। ਇੰਡੀਅਨਾਪੋਲਿਸ: ਸੋਨੀ ਲ, ਬਲਦੇਵ ਬਿੰਦ, ਤੀਰਥ ਅਟਵਾਲ (ਮਿੰਤਰਾਂ ਦਾ ਢਾਬਾ), ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿੱਕ (ਰੋਮੀਓਵਿਲ), ਸੇਂਟ ਲੂਈਸ:ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਨੀਟੂ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਨੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸ਼ਿਕਾਗੋ-ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਸੋਨੀ ਗਿੱਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਦੀਵਾਨ ਐਂਡ ਕਲਾਕ ਆਏ), ਨਹਾਸ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਲੱਕੀ ਤੇ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ ਬੁਦਰਜ-ਵਾਕੀਗਨ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਵਿਕਰਾਂਤ ਸਿੰਘ (ਆਈ ਐਨ ਓ ਸੀ, ਯੂ ਐਸ ਏ), ਗੁਰਮੁਖ ਭੁਲਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਜੱਸੀ ਸੰਧੂ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀ, ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗਨਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਪਾਲ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ (ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ)। ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ-ਗਲੋਬ ਟੈਕਸੀ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਰ ਸਿੰਘ (ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਇੰਦਰ ਦੇਵ (ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ), ਬਲੂ ਰਿਬਨ ਟੈਕਸੀ, ਸਟਾਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਗਿਫਟਸ ਇੱਕ, ਕਿਰਪਾਲ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਨਿਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲਾ, ਰੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ), ਹਾਲਸਟੈਡ ਰਪੇਅਰ, ਅਲ ਮਦੀਨਾ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਕਾਬਲ, ਮੰਗੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸ਼ਾ), ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਲਿਮੋ ਸਰਵਿਸ), ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੰਘ (ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬਰੋਕਰ), ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅਮੈਰਿਕਨ ਬਿਜਨਸ ਬਰੋਕਰ), ਰਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਔਜਲਾ ਬੁਦਰਜ (ਮਣੀ ਤੇ ਲੱਕੀ), ਹਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੱਸੀ ਤੇ ਬਿੱਲਾ ਮਿਆਣੀ ਡਿਕੇਟਰ, ਸੋਨੀ ਘੋਤਤਾ, ਰਾਜ ਘੋਤਤਾ, ਰੋਕੀ ਭੱਲਾ, ਵਿੱਕੀ ਭੱਲਾ, ਐਸ ਐਲ ਵੀ ਇੱਕ (ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਇੰਡੀਆਨਾ), ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜਿੰਮੀ ਬਰਾੜ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਫੋਰਟਵੇਨ, ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਇੱਕ ਫੋਰਟਵੇਨ, ਮੱਖਣ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ, ਆਸ਼ਿਆਨਾ ਬੈਂਕ੍ਰਪਟਿਟ ਹਾਲ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਦਰਸ਼ਨ ਪੰਮਾ (ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ), ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਸੰਘ ਕਲਸੀ, ਟੈਕਸੀ ਪਾਰਟ ਇੱਕ-ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਯੂ ਐਸ ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ। ਟਰੱਕਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਘੁੰਮਣ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ, ਸਿੰਧੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਦੀਪਾ ਵਿਰਕ, ਹਰਵੀਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਦੀ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ (ਗਰੀਨਵੇ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਰੇਸੀਨ), ਜਸਵਿੰਦਰ ਲਾਖਨ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮਿਸੀਸਿਪੀ)। ਸਪਾਂਸਰ: ਪ੍ਰੇਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝਾਵਰ, ਚਰਨ ਐਡੀਸਨ), ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਂਡਸਾ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਰਾਜਵਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ, ਬਬਲੂ ਚੱਠਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸ਼ਾ), ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਡੀ ਜੇ), ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਗੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਲੁਥਰਾ, ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਰੋਮਾ ਇੰਡੀਆ ਕੁਜੀਨ, ਮਨਜੀਤ ਗਰੇਵਾਲ। ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ: (ਸ਼ਿਕਾਗੋ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਥ ਏਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜੇਸ਼ਨ, ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਪੀ ਸੀ ਐਸ, ਪੀ ਐਚ ਓ। (ਮਿਲਵਾਕੀ) ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ, ਪੀ ਸੀ ਓ। (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ, ਫਾਈਵ ਰਿਵਰ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ; (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਕੈਲਮਜੂ, ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਏ ਡਿਟਰਾਇਟ, ਯੂ ਐਸ ਏ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ-ਓਟਾਰੀਓ (ਕੈਨੇਡਾ), ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਗਰੀਨਵੁਡ ਆਨਾ), ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ-ਲਾਸ ਬੈਨੋਸ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ), ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ (ਓਹਾਇਓ)

ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ (ਓਹਾਇਓ)

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਹੋਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 2011-ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

Our Sponsors

Diamond Sponsor: Amarjit Aggarwal, Amarjit S. Thakhar, Amrik S. Tiwana, Harinder S. Kang, Harvinder S. Walia

Gold Sponsors: Surjeet S. Mavi, Surinder S. Cheema, Jasdev S. Gill, Jaswant Singh Jassi, Sushil K. Aggarwal, Baljit Singh (Maharaja Rest.), Parminder S. Takhar, Narinder S. Thind & Jasbir S. Mohi, Vineet Gupta, Darshan S. Drar & Prithpal S. Ghotra

Silver Sponsors: Gurminder S. Sandhu, Kumar Pawandeep, Balbir S. Bath, Lakhvir S. Bassi & Harjeet Singh, Palwinder S. Gill, Sohan S. Bilkhu, Happy Matoot, Satwant S. Deol, J.S. Petroleum, Jagpal Grewal, Inderjit Singh (Stop N Shop), The Elements, Piara Singh-Bhatti Family, Tariq Khan, Jagtar Fantu, Palwinder Dhillon, Devinder Mundi, Pinder Buttar, Sudesh Jain (New York Life Insurance), Jasbir S. Ahluwalia, Pal Khalel (Punjab Sports Club Midwest, Indiana), Dr. Harjinder S. Khaira (Punjab Sports Club Midwest, Chicago).

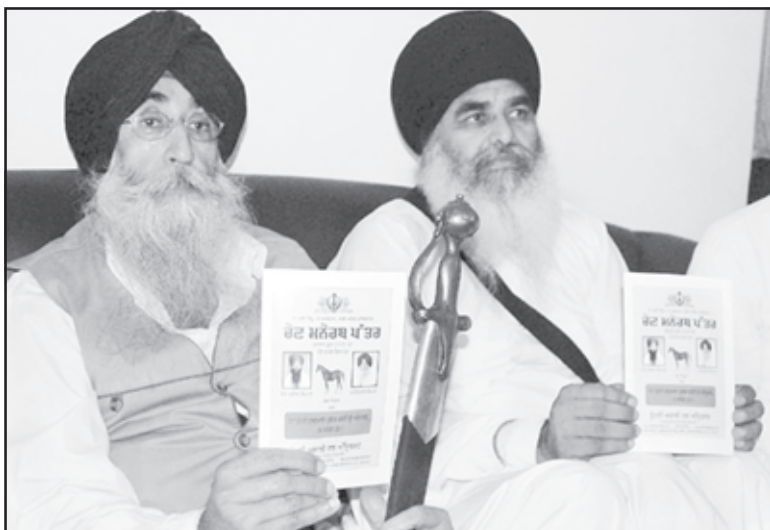
Sponsors: Jaswant Singh, Gurmeet Bhatti (B & K Mini Mart), Balbir S. Gill (Gill Mart & Co.), Jas (Ambar India), Ravinder S. Maan, Ajaib S. Gill (Texas), Om Anjaneyam LLC, Satnam Singh (Punjab Ventures Inc.), Amandeep Singh (Sunrise Oil Corp.), Jagdev S. Grewal (TCA), Zahida Kaukab MD, Prabhpreet S. Tiwana, Gurcharan S. Kang, Balwant Singh (New Krishna), Hardev Singh, Gulsharan S. Brainch, Anantpal Singh, Happy & Ruby, Sukhwinder Singh (Columbus), Habib Shah, Raju Gill (Prince Arts Video), Surjeet & Lakhwinder Singh (Ajeet India), Pritam Paul Singh, Vijay Sharma, Charanjit Brar & Jimmy Brar, Gurvir S. Heera (A1 Wildwood Inn), Avtar S. Springfield, Rajesh Rawal (Ramada Inn), Raj Patel (LCS Petroleum LLC), Parminder Bassi, Jagdeep Singh (Bobby), Mandeep Singh-Ajanta Trucking, Miri Piri Sports Club Indiana, Mahinder Singh (Punjab Sports Club Cleveland), Gurnam S. Kooner

ਮਾਨ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੇ ਸਰਕਟ ਹਾਊਸ ਵਿਖੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਦੀ ਕਾਪੀ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੋਟ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਬਣੀ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਵੱਡੇ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ 1919 ਵਾਲਾ ਰੁਤਬਾ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਜਿਹੀਆਂ ਉੱਚ ਪਦਵੀਆਂ ਨੂੰ ਭੈਅ ਮੁਕਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਜ਼ਾਦ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿੱਜੀ ਟਰੱਸਟ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਿੱਧੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਚ ਹਾਕਮ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੂਟ ਬਾਰੇ ਵਾਈਟ ਪੇਪਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਕਟਹਿਰੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪੰਜਾਬੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਈ ਅਖ਼ਬਾਰ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, 24 ਘੰਟੇ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਤੇ ਖ਼ਬਰਾਂ ਲਈ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਕਾਇਮ ਹੋਵੇਗਾ, ਐਫ.ਐਮ. ਰੇਡੀਓ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਘੋਖ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਨਿਗਰਾਨ ਬੋਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀਆਂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਅ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦਾ ਗਵਾਚਾ ਅਮੁੱਲਾ ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਠੋਸ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਧਰਮੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ 'ਚ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਦਦ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਦਸਤਾਰ ਦੇ ਸਵੈਮਾਣ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਯੋਗ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਚ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵੀ ਅਰੰਭ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਗੁਰਡੰਮ ਤੇ ਦੇਹਧਾਰੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਅਰੰਭੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਨੰਦ ਮੈਰਿਜ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਰੰਗਰੇਟੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੁੰਗਾ ਜੇ ਪਰਕਰਮਾ ਵਿਚੋਂ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਪੰਥਕ ਵਿਦਵਾਨ ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ

ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਕਾਲਜ ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਲੜੀ ਅਰੰਭ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਿਕਲੀਗਰ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੀ ਦਿੱਖ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਦਿਅਕ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣਗੇ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨੇ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਥਕ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਗਠਜੋੜ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੀਟ ਵੰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹਮਾਇਤੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਖੁਦ ਬੱਸੀ ਪਠਾਣਾਂ ਜਾਂ ਚੰਦਰ ਭਾਲ ਹਲਕੇ 'ਚੋਂ ਚੋਣ ਲੜਨਗੇ। ਬਿਨਾਂ ਫੋਟੋ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਦੇ ਚੋਣਾਂ ਕਰਵਾਏ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਇਤਰਾਜ਼ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਆਗੂ ਧਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮੰਡ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ, ਹਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਪ੍ਰੋ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਹੋਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਲੱਗੇ

ਬਠਿੰਡਾ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਚਾਹਵਾਨ ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛੱਕਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਟਿਕਟ ਦੇ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਹੁਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਵੇ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਦਰਜਨ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹਰ ਐਤਵਾਰ ਤੇ ਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਐਤਵਾਰ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਤਕਰੀਬਨ 111 ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਟਿਕਟ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨੀ 64 ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਦੋ ਉਮੀਦਵਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਇਕ ਬਠਿੰਡਾ ਸੰਸਦੀ ਹਲਕੇ 'ਚੋਂ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਕਾਇਦਾ ਇਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਖਾਸ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਰਿਆਣਾ ਚੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜਗਸੀਰ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਨੂੰ ਡਬਵਾਲੀ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਨੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਤੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਿਆ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿਰਸਾ ਹਲਕੇ ਤੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਾਹੂਵਾਲ ਨੇ ਵੀ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਹਲਕਾ ਬੁਢਲਾਡਾ ਤੋਂ ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜ ਹਰਬੰਤ ਸਿੰਘ ਦਾਤੇਵਾਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੇ ਵੀ ਤਖਤ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਚਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ 16 ਅਗਸਤ ਤੱਕ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਸਮੇਤ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜਸਟਿਸ ਐਮ.ਐਮ. ਕੁਮਾਰ, ਜਸਟਿਸ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਆਲੋਕ ਸਿੰਘ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਤਕਰੀਬਨ ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਨਿਬੇੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਵੋਟਰ ਸੂਚੀਆਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੰਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਕੰਧੋਲਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖ਼ਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਦਾਖ਼ਲ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵੀ ਇਕੱਠੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਹਿਜਧਾਰੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵੋਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਵਾਲੇ 8 ਅਕਤੂਬਰ 2003 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ 31 ਮਈ 2004 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ 1 ਜੁਲਾਈ 2004 ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਸੀ। 19 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 11 ਜੁਲਾਈ 2004 ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਭਾਵ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਹਾਊਸ ਦੀ ਮਿਆਦ ਪੰਜ ਸਾਲ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂਬਰ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਇਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਤੇ ਸਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸ. ਫੂਲਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਗੱਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੰਡੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਰਾਬ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਆਦੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਪੀਲ ਵੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨਸ਼ਾ ਵੰਡੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰੱਦ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਹੜੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ

ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਹਰ ਚੋਣ ਖੇਤਰ ਵਿਚ 50-50 ਵਲੰਟੀਅਰ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਨਾ ਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪੋਸਟਰ ਤੇ ਬੈਨਰ ਲੱਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਹੋਰਡਿੰਗ ਲੱਗਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਲੋੜ ਪਈ ਤਾਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਲੋਕ ਜਨਹਿੱਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਥੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਬ ਵੰਡਣ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਉਥੇ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਆਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵੀਹ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨਵਕਿਰਨ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਕਰਾਂਗੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਰੱਦ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਫੂਲਕਾ ਨੇ ਕੀਰਤਨ ਜਥਿਆਂ ਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲਣਗੇ ਤੇ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਢਾਂਚੇ 'ਚ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਕਾਇਮ ਕਲਪ ਕਰਨ ਦੇ ਮੰਤਵ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਦੀ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ 13 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮੌਕੇ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਲੇਖੇ-ਜੋਖੇ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੇ ਡਾ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਸਦ ਹੈ, ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਸੰਸਦ ਵਾਂਗ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਸੰਸਥਾ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਘਾਤ ਵੱਲ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਕਾਇਮ ਕਲਪ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਤਾਂ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਉਸ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਲਿਆਕਤ ਤੇ ਗੁਣਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੇਖੇ ਜੋਖੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਦਨ ਦਾ ਕਾਰਜਕਾਲ ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਰਿਹਾ ਤੇ ਇਸ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬੀਬੀ ਜਗੀਰ ਕੌਰ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਜਨਰਲ ਇਜਲਾਸ ਸਿਰਫ਼ ਸਾਲ ਵਿਚ ਦੋ ਵਾਰ

ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ: ਮੱਕੜ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਰਿਪੋਰਟ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੂੰ ਇਹ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਹਾਊਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੰਗਰ ਤੇ ਸਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ, ਵਿਦਿਅਕ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣਾ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਮੇਤ ਨਵੇਂ ਕਾਲਜ ਤੇ ਸਕੂਲ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ, ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਵਾਰਸ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ਣ ਕਿ ਕੀ ਹੁਣ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਸਮਰਥਕ ਆਗੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨਗੇ।

ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਕ ਵਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਤੇ ਇਕ ਵਾਰ ਬਜਟ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਇਜਲਾਸਾਂ ਸਮੇਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਹੱਥ ਹੀ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੂ ਗੱਲ ਜਾਂ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਨ ਡੇਰਾਵਾਦ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਵੋਟਰਾਂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ-ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਘਾਟ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਰੁਚੀਆਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਲਾਲਸਾਵਾਂ ਵੱਧ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਧੇਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਪਿਛੋਕੜ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੇ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਤੇ ਤਾਂ ਪਾਸ

ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਣਦੇਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਸਬੰਧੀ ਜਾਰੀ ਹੁਕਮਨਾਮਾ, ਵਿਆਨਾ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਵਫ਼ਦ ਭੇਜਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ, ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸੇਵਾ ਮੁਕਤੀ ਤੇ ਹੋਰ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿੰਤੂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਧਿਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਮਨੱਤਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੰਤ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਉਂ ਕਾਇਮ ਕਲਪ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਕਿਹਾ ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਸਹੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ।

ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨਾਲ ਛੇੜ-ਛਾੜ

■ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥੜ੍ਹੇ ਦੀ ਦਿੱਗ ਵਿਗਾੜੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਸੋਝੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਰਾਸਤੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਇਬ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਸੰਗਮਰਮਰ ਹੇਠ ਲੋਪ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥੜ੍ਹੇ 'ਤੇ ਪਲਸਤਰ ਫੇਰ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਦਿੱਗ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਹੈ।

ਹੁਣ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥੜ੍ਹੇ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਥੜ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਾਰਨ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਲਸਤਰ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਇਹ ਥੜ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ, ਭਾਈ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਥੜ੍ਹਾ ਜਿਸ ਦੀ ਦਿੱਗ ਪਲਸਤਰ ਕਰਕੇ ਵਿਗਾੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਤੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਢਾ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਖੁਦ ਉਸਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਇਸ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਤਖਤ ਅਕਾਲ ਬੁੰਗਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ 1606 ਵਿਚ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ 1984 ਵਿਚ ਸਾਕਾ ਨੀਲਾ ਤਾਰਾ ਵੇਲੇ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਹੋ ਗਈ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ (ਥੜ੍ਹਾ) ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਦੀਵਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਨਤਮਤਸਕ ਹੋਣ ਤੇ ਹੱਥ ਨਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਅਚਨਚੇਤੀ ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਨਿਸ਼ਾਨੀ 'ਤੇ ਪਲਸਤਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇੱਟਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਲਿਆ ਵੀ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਪੁਰਾਤਨ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਅਗਿਆਨਤਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ

ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਅੱਟਲ ਰਾਏ ਤੇ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਪੁਰਾਤਨ ਦਿੱਗ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਇਸ ਬਾਰੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਮੱਲ੍ਹੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਲੀਕ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਬਾਬਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਕੰਮ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਪਲਸਤਰ ਨੂੰ ਉਤਾਰ ਕੇ ਕੰਧ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਉਪਰੰਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਖਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੁਰੰਤ ਪੁਰਾਤਨ ਮਾਹਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਥੜ੍ਹੇ ਦੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ:ਕੈਪਟਨ

ਲੁਧਿਆਣਾ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪੱਖੀ ਸਿੱਖ ਬਾਦਲ ਵਿਰੋਧੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਦੇਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬਾਦਲ ਧੜੇ ਨੂੰ ਹਰਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਖ ਏਜੰਡਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਵੇਗੀ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਚੋਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਪੂਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਰਵਉੱਚ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਭ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਤੋਂ ਬਾਦਲ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਹਟਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਅਗਾਊਂ ਹੋਣ

ਬਾਰੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਲੜਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਗਾਊਂ ਚੋਣ ਕੋਈ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਉੱਜ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਿਧਾਇਕ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੱਕ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਕੋਲ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚੀਆਂ ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹਾਈ ਕਮਾਡ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਖਰੀ ਫੈਸਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਡ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦ ਵੱਲ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਬਠਿੰਡਾ ਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠ ਸਨ ਜਦੋਂਕਿ

ਹੁਣ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 20 ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਇਸ ਦੀ ਜਕੜ ਵਿਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੋਬਿੰਦਪੁਰਾ (ਮਾਨਸਾ) ਵਿਚਲਾ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਹੁਣ ਫਰੀਦਕੋਟ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਪਾਸੇ ਹਰ ਵਰਗ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ। ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਦਿਨ-ਦਿਹਾੜੇ ਕਤਲ, ਲੁੱਟਾਂ, ਖੋਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਪਿੱਛੇ ਹੁਕਮਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਹਨ।

ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਮਾਨਸਾ ਵਿਖੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਿਸਾਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਲਈ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਦਿਖਾਉਣ ਤੇ ਉਹ ਵਾਅਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਸੱਤਾ 'ਚ ਆਏਗੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੁਣ ਤੋਂ ਦੁੱਗਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸ. ਬਾਦਲ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਬੜਾ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਨਸਾ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੈ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੈਪਟਨ ਨੇ ਮਾਨਸਾ ਨੇੜੇ ਕਿਸਾਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਸੱਦਦ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਖਾਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇੰਡੀਆਬੁਲਸ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ 'ਚ ਗੜਬੜ ਹੋਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਇੰਡੀਆਬੁਲਸ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਦਕਿ ਇੰਡੀਆਬੁਲਸ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਂ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇ ਤੀਸਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਸਬੰਧੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਹੀ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ।

ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਭੱਜੇ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਅਮੀਰ ਵਿਰਸੇ ਦੀਆਂ ਟਾਹਰਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ। ਇਹ ਦੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਸੌਂਪਣਾ ਹੈ। ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਵੇਂ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੀ ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਦੀ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਲਈ 'ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ' ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਸਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਮਹਿਜ਼ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮੱਕੜ ਜਾਲ ਵਿਚ ਹੀ ਫਸੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਇਕ ਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਜਾਂ ਨਾਟਕ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਕਰ ਕੇ ਜਿਥੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਵੱਡਾ ਆਰਥਿਕ ਬੋਝ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੂੰਹ ਫੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਗਠਿਨ (1966) ਤੋਂ ਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ 44 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦਫ਼ਤਰੀ ਫਾਈਲਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮਾਮਲੇ, ਪੁਰਾਤਨਤਾ ਤੇ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਕੋਲੋਂ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਤਹਿਤ ਹਾਸਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕੋਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 18 ਦਸੰਬਰ 2008, 1 ਜੁਲਾਈ

44 ਵਰ੍ਹੇ ਲਾਰੇ-ਲੱਪਿਆਂ ਨਾਲ ਹੀ ਡੰਗ ਟਪਾਇਆ

2009 ਤੇ 12 ਅਪਰੈਲ 2010 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਸਾਹਿਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਖਰੜਾ ਹਵਾ ਵਿਚ ਹੀ ਲਟਕ ਰਿਹਾ

ਹੈ। ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਸੰਕੋਚ ਕਰਦਿਆਂ ਬੱਸ ਏਨੀ ਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ

ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ 350 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਉੱਕਾ-ਪੁੱਕਾ ਖਰਚਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਬੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਰਾਜ ਦੀ ਕੋਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਜ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਜੇਲ੍ਹ ਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਗਾਬੜੀਆ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਹਵਾਲੇ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਿੰਨ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਬਾਬਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ 'ਕੋਈ ਯਤਨ ਨਹੀਂ' ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਫੈਲੀ ਲੱਚਰਤਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਵੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ।

ਇਥੇ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 1997-2002 ਦੌਰਾਨ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਮੌਕੇ ਹੀ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਚੋਧਰੀ ਸਵਰਨਾ ਰਾਮ ਨੇ ਲੱਚਰ ਗਾਇਕੀ ਵਿਰੁੱਧ

ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾ ਕੇ ਰਾਜ ਲਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਈ ਸੀ ਪਰ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਦੂਸਰੀ ਪਾਰੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਇਹ ਨੀਤੀ ਕਿਸੇ ਸਿਰੇ ਲੱਗਦੀ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਤੇਅ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਲ 1995 ਵਿਚ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 1995-96 ਦੌਰਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਲਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤੇਅ ਕੀਤੀਆਂ ਫੀਸਾਂ ਵਿਚ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਵਾਧਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲਾ ਜਾਂ ਨਾਟਕ ਵਗੈਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਬਾਰੇ 80 ਦੇ ਕਰੀਬ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਰਾਏ ਹਾਸਲ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰਤ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ-ਇੱਕ ਅਧਿਐਨ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਜਾਪੁ ਸਾਹਿਬ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪੁ ਹੈ, ਸਿਮਰਨ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਲਾਹ ਹੈ, ਉਸ ਕਰਤਾ ਪੁਰਖ ਦੀ ਉਸਤਤੀ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜਾਪੁ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸਿਫਤਿ-ਸਲਾਹ ਕਰਨ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਗੁਣ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਨ ਪਵਿੱਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇ-ਵਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਧੋਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮੁਨੀ ਪ੍ਰੰਮ ਨਾਲ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਜਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਦੋਵੇਂ ਸੁੱਚੇ ਹਨ (ਮਨ ਦੀ ਸੁੱਚਮਤਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਤਨ ਦੀ ਸੁੱਚਮਤਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਨਹੀਂ) ਅਤੇ ਚਿੱਤ ਵਿਚ ਸੱਚ ਹੈ:

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਉਸਤਤਿ ਕਰਹਿ ਕੇਤੇ ਮੁਨਿ ਪ੍ਰੀਤਿ॥
ਤਨਿ ਮਨਿ ਸੂਚੈ ਸਾਚੁ ਸੁ ਚੀਤਿ॥
ਨਾਨਕ ਹਰਿ ਭਜੁ ਨੀਤਾ ਨੀਤਿ॥

(ਪੰਨਾ 221)

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਵਡਿਆਈ ਕਰਨੀ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਸਿਮਰਨ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਤਲੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਨੂੰ ਤਨ ਅਤੇ ਮਨ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਅਤੇ ਚਿੱਤ ਅੰਦਰ ਸੱਚ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਨਿਰੰਕਾਰ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਨੂੰ ਸੱਚੇ ਅਤੇ ਸੁੱਚੇ ਵਿਹਾਰ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ, ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ: ਉਸਤਤਿ ਮਨ ਮਹਿ ਕਰਿ ਨਿਰੰਕਾਰ॥

ਕਰਿ ਮਨ ਮੇਰੇ ਸਤਿ ਬਿਉਹਾਰ॥

(ਪੰਨਾ 281)

‘ਜਾਪੁ’ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ‘ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥’ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦਾ ਛੋਟਾ ਰੂਪ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ‘ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ! ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖੁ ਜੀ ਤੇਰੀ ਸਰਣਿ॥’ ‘ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ’ ਵਿਚ ਮੂਲ ਮੰਤਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਸਰੂਪ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ‘ਸ੍ਰੀ ਭਗਉਤੀ ਜੀ ਸਹਾਇ॥’ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਜੀ ਕੀ ਉਸਤਤਿ॥’ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਰੀਕ ਅੱਖਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਉਤਾਰਾ ਖਾਸੇ ਦਸਤਖਤ ਕਾ। ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ 10’ ਅਤੇ ਨੀਚੇ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ (ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਰੀਸਰਚ ਬੋਰਡ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਓਰੀਐਂਟਲ ਸਕਾਲਰ) ਨੇ ਟਿਪਣੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, “ਜਿਸ ਸੰਚੇ ਤੋਂ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਲਿਖਾਰੀ ਇਹ ਬਾਣੀ ਨਕਲ ਕਰ ਰਹਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਚਾਰੇ ਪੰਕਤੀਆਂ ਰਚਨਹਾਰ-ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਰ ਕਮਲਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖੀਆਂ ਸਨ। ਅਗਾਥੀ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਣਹਾਰੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਲਿਖਤ ਸੀ।” ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਗ੍ਰੰਥ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੇਮੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ। ਇਹ ਚਾਰੇ ਪੰਕਤੀਆਂ ਹਨ:

ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਰੱਛਾ ਹਮ ਨੈ।

ਸਰਬ ਲੋਹ ਕੀ ਰੱਛਿਆ ਹਮ ਨੈ।

ਸਰਬ ਕਾਲ ਜੀ ਕੀ ਰੱਛਿਆ ਹਮ ਨੈ।

ਸਰਬ ਲੋਹ ਜੀ ਕੀ ਸਦਾ ਰੱਛਿਆ ਹਮ ਨੈ। (1)

‘ਅਗੇ ਲਿਖਾਰੀ ਕੇ ਦਸਤਖਤ’

‘ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਸ਼ਬਦਾਰਥ’ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਓਰੀਐਂਟਲ ਫੈਲੋ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵੱਲੋਂ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਤਤਕਾਲੀਨ ਮੁਖੀ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਡਾ. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, “ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਦਾ ਪਦ-ਛੇਦ ਕੀਤਾ, ਵਿਸਰਾਮ

ਚਿੰਨ੍ਹ ਲਾਏ, ਮੂਲ ਨੂੰ ਛਪਾਈ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਕਾਵਿ-ਤਰਤੀਬ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ, ਕਈ ਪੁਰਾਤਨ ਹੱਥ-ਲਿਖਤੀ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਖਰੜੇ ਵਾਚ ਕੇ ਪਾਠ ਸੋਧੇ ਤੇ ਯੋਗ ਬਾਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ।” ਇਸ ਟਿੱਪਣੀ ਤੋਂ ਪਾਠਕ ਆਪ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਵੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮਿਲਾਵਟ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਹੁਤ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕਾਇਮ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦਸਮ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਜੋਤੀ-ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਲੰਬੇ ਵਕਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਖ ਵੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੜਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੋਧ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਹਾਲੇ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਚ ਕਿੱਤੂ-ਮੁਕਤਿ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗੁਰੂ ਪਾਤਿਸ਼ਾਹ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕਸਵੱਟੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਗੱਦੀ ਦੇ ਕੇ ਸਰਬ ਸਮਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਮਾਣ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ:

ਪੋਥੀ ਪਰਮੇਸਰ ਕਾ ਬਾਨੁ॥

ਸਾਧਸੰਗਿ ਗਾਵਹਿ ਗੁਣ ਗੋਬਿੰਦ

ਪੂਰਨ ਬ੍ਰਹਮ ਗਿਆਨੁ॥1॥ਰਹਾਉ॥

(ਪੰਨਾ 1226)

‘ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ’ ਦਾ ਅਰੰਭ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੂੰ ਨਮਸਕਾਰ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਆਦਿ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਸਰੂਪ ਇੱਕ ਓਅੰਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਜਲ, ਥਲ ਅਤੇ ਮੰਡਲਾਂ ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਪਾਸਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਥਮ ਪੁਰਸ਼ ਹੈ, ਉਹ ਪਰਮ ਪੁਰਸ਼ ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਹੈ ਜੋ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਪਰੇ ਅਤੇ ਨਾਸ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ, ਹਰ ਦਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਜੋਤਿ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਜੋਤਿ ਹਾਥੀ ਅਤੇ ਕੀਤੀ ਦੋਹਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਬਰਾਬਰ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹੀ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਹਰ ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਰਚਨਾ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਸਭ ਉਸੇ ਦੀ ਜੋਤਿ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਾਨ ਹਨ। ਉਸ ਲਈ ਰਾਜਾ ਅਤੇ ਰੰਕ ਇੱਕ ਸਮਾਨ ਹਨ। ਉਹ ਅਦੁੱਤੀ ਹਸਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਜਾਣੀਜਾਣ ਹੈ, ਅਸਲੀ ਗਿਆਨੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਹੈ:

ਪ੍ਰਣਵੇ ਆਦਿ ਏਕੰਕਾਰਾ॥

ਜਲ ਥਲ ਮਹੀਅਲ ਕੀਓ ਪਸਾਰਾ॥

ਆਦਿ ਪੁਰਖੁ ਅਬਗਤਿ ਅਬਿਨਾਸੀ॥

ਲੋਕ ਚੜ੍ਹ ਦਸਿ ਜੋਤਿ ਪ੍ਰਕਾਸੀ॥1॥

ਹਸਤ ਕੀਟ ਕੇ ਬੀਚ ਸਮਾਨਾ॥

ਰਾਵ ਰੰਕ ਜਿਹ ਇਕਸਰ ਜਾਨਾ॥

ਅਦਵੈ ਅਲਖ ਪੁਰਖ ਅਬਿਗਾਮੀ॥

ਸਭ ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਅੰਤਰਜਾਮੀ॥2॥

ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਹਸਤੀ, ਬੇਅੰਤ ਪਰਮਾਤਮਾ! ਹੇ ਸਭ ਦੇ ਬੇਲਗ ਵਾਹਿਗੁਰੂ! ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਜੁਗਤੀ ਵਿਚਾਰਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਤੁਧ ਸੱਚੇ ਅੰਦਰ ਧਿਆਨ ਜੋਤਦਾ ਹਾਂ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਹ ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਧੰਦੇ ਵਿਚ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ, ਜੋ ਆਪ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਨਿਰਾਲਾ ਅਤੇ ਨਿਆਰਾ ਹੈ, ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਤੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਰੀਰ ਰਚਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਣਾਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸੋਭਾ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜੋ ਚੰਗੇ ਗੁਣ ਰੱਖੇ ਹਨ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੀ ਅੰਦਰ ਵੱਸਦਾ ਹੋਇਆ ਆਪਣੀ ਜੋਤਿ ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ:

ਆਦਿ ਜੁਗਾਦੀ ਅਪਰ ਅਪਾਰੇ॥

ਆਦਿ ਨਿਰੰਜਨ ਖਸਮ ਹਮਾਰੇ॥

ਸਾਚੇ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਵੀਚਾਰੀ

ਸਾਚੇ ਤਾਤੀ ਲਾਈ ਹੇ॥1॥ (ਪੰਨਾ 1023)

ਆਪਿ ਉਪਾਇਆ ਜਗਤੁ ਸਬਾਇਆ॥

ਸਚੈ ਉਪਰਿ ਅਵਰ ਨ ਦੀਸੈ

ਸਾਚੇ ਕੀਮਤਿ ਪਾਈ ਹੇ॥8॥

(ਪੰਨਾ 1023)

ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਅਲਖ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਲਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਨਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਅਬਿਨਾਸੀ ਹੈ। ਉਹ ਭੇਖ ਤੋਂ ਰਹਿਤ, ਮੋਹ ਮਮਤਾ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰੂਪ ਜਾਂ ਰੇਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਵਰਣ (ਰੰਗ ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਵੰਡ) ਅਤੇ ਰੂਪ ਤੋਂ ਨਿਆਰਾ ਹੈ, ਰੰਗ ਅਤੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਉਹ ਆਦਿ ਪੁਰਖ ਹੈ, ਸਾਰੀ ਰਚਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੰਦੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਰੰਗ ਜਾਂ ਵਰਣ, ਜਾਤਿ ਜਾਂ ਗੋਤਿ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸ਼ਤਰੂ ਜਾਂ ਮਿੱਤਰ, ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਦੂਰ ਭਾਵ ਅਪਰੰਪਰ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਭ ਦੇ ਨੇੜੇ ਭਾਵ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਚ ਜੋਤਿ ਰੂਪ ਹੋ ਕੇ ਸਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਵੀ ਹੈ। ਉਹ

ਗੁਰਮਤਿ ਚਿੰਤਨ

ਜਲ, ਥਲ, ਗਗਨ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ:

ਬਰਨ ਚਿਹਨ ਜਿਹ ਜਾਤਿ ਨ ਪਾਤਾ॥

ਸੱਤ੍ਰ ਸਿੱਤ੍ਰ ਜਿਹ ਤਾਤ ਨ ਮਾਤਾ॥

ਸਭ ਤੇ ਦੂਰਿ ਸਭਨ ਤੇ ਨੇਰਾ॥

ਜਲਿ ਥਲਿ ਮਹੀਅਲਿ ਜਾਹਿ ਬਸੇਰਾ॥4

ਰਾਗ ਰਾਮਕਲੀ ਵਿਚ ਰਚੀ ‘ਓਅੰਕਾਰ’

ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪੰਡਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਜੋ ਜਨਮ ਮਰਨ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ ਅਤੇ ਜੋ ਸਦਾ ਹੀ ਇਸ ਬਹੁ-ਰੰਗੀ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਨਿਰਵੈਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀ ਪੱਟੀ ‘ਤੇ ਲਿਖ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਧੰਦਾ ਭਟਕਣਾ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੀ ਸ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ, ਆਪ ਹੀ ਸਾਰੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਉਹ ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਪ ਹੀ ਹੈ ਭਾਵ ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸਰੂਪ ਹੀ ਹੈ:

ਜੁਗਿ ਜੁਗਿ ਬਾਪਿ ਸਦਾ ਨਿਰਵੈਰੁ॥

ਜਨਮਿ ਮਰਣਿ ਨਹੀ ਧੰਧਾ ਪੈਰੁ॥

ਜੋ ਦੀਸੈ ਸੋ ਆਪੇ ਆਪਿ॥

ਆਪਿ ਉਪਾਇ ਆਪੇ ਘਟਿ ਬਾਪਿ॥...

(ਪੰਨਾ 931)

ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਰੂਪ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਹੱਦ ਜਾਂ ਘੇਰੇ ਦੇ ਹੈ, ਹੱਦ-ਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੈ। ਉਹ ਅਨਾਹਦ ਬਾਣੀ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਉਹ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਠੋਕਰ ਤੋਂ ਉਪਜੀ ਧੁਨੀ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ ਹੈ, ਬਾਣੀ ਹੈ। ਉਹ ਪ੍ਰਥਮ ਕਾਲ ਦਾ ਤੇਜ ਸਰੂਪ ਹੈ। ਕਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਵਾਨੀ ਅਰਥਾਤ ਦੇਵੀ ਦੁਰਗਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਥੇ ਵੱਸ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਉਸੇ ਦੀ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਆਦਿ ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਉਸ ਦਾ ਭੇਦ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕੇ, ਉਸ ਦਾ ਸਿਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਸਕੇ। ਚਾਰ ਮੂੰਹਾਂ ਵਾਲੇ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ‘ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ’ ਕਹਿ ਕੇ ਅਰਥਾਤ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਕੇ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਅਣਗਿਣਤ ਇੰਦਰ ਵਰਗੇ ਦੇਵਤੇ ਅਤੇ ਉਪ-ਦੇਵਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਬ੍ਰਹਮਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਵਰਗੇ ਅਨੇਕ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਚੌਦਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰਚਨਾ ਦਾ ਖੇਲੁ ਰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਸਮੇਟ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ:

ਅਨਹਦ ਰੂਪ ਅਨਾਹਦ ਬਾਨੀ। ਚਰਨ ਸ਼ਰਨ ਜਿਹ ਬਸਤ ਭਵਾਨੀ

ਬ੍ਰਹਮਾ ਬਿਸਨੁ ਅੰਤੁ ਨਹੀ ਪਾਇਓ॥

ਨੇਤਿ ਨੇਤਿ ਮੁਖਚਾਰਿ ਬਤਾਇਓ॥5॥

ਇਥੇ ਇੱਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਜਾਂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬ੍ਰਹਮਾ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਵਜੀ ਨੂੰ ਸੰਘਾਰ-ਕਰਤਾ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਰਚਣਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਰਤਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਰਚਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਿਰਜੇ ਹੋਏ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੋਂ ਅੰਡਰੀ

ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਰ ਰਚਨਾ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਖਤਮ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚ ਮਿਲਾ ਲਿਆ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮਿਥਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਹਵਾਲੇ ਦੇਣ ਦਾ ਅਰਥ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਤੰਤਰ ਕਰਤਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਕਾਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਚਿੰਤਨ ਦੀ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ-ਚਿੰਤਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖਰਤਾ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲਪਣ ਸਥਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਦਰ ਰਿਗ ਵੇਦ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਦੇਵਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦਸਮ ਗੁਰੂ ਨੇ ਇੱਥੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਦਰ ਵਰਗੇ ਅਣਗਿਣਤ ਦੇਵਤੇ ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਸਿਰਜੇ ਅਤੇ ਮਿਟਾ ਦਿੱਤੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰਿਗ ਵੇਦ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਫੁਰਮਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਦਾਨਵ ਅਤੇ ਦੇਵਤੇ, ਸ਼ੇਸ਼ਨਾਗ ਵਰਗੇ ਵੀ ਬੇਅੰਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ। ਗੰਧਰਵ (ਇੰਦਰ ਦੀ ਸਭਾ ਦੇ ਗਵੱਈਏ), ਜੱਛ (ਇੰਦਰ ਦੇ ਦਰਬਾਰੀ ਸਾਜ ਵਜੋਂ ਈਏ) ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਚਰਣ ਸੂਭ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਰਤਾਰ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮਿਆਂ (ਭੂਤ, ਵਰਤਮਾਨ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ) ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਹਰ ਇੱਕ ਸਰੀਰ ਦੇ ਅੰਦਰਲੀ ਗੱਲ ਜਾਣਦਾ ਹੈ:

ਕੋਟਿ ਇੰਦ੍ਰ ਉਪਇੰਦ੍ਰ ਬਨਾਏ॥

ਬ੍ਰਹਮਾ ਰੁੱਦ੍ਰ ਉਪਾਇ ਖਪਾਏ॥

ਲੋਕ ਚੜ੍ਹ ਦਸ ਖੇਲ ਰਚਾਇਓ॥

ਬਹੁਰਿ ਆਪ ਹੀ ਬੀਚ ਮਿਲਾਇਓ॥6

ਦਾਨਵ ਦੇਵ ਫਨਿੰਦ ਅਪਾਰਾ॥

ਗੰਧ੍ਰਬ ਜੱਛ ਰਚੇ ਸੁਭਚਾਰਾ॥

ਭੂਤ ਭਵਿੱਖ ਭਵਾਨ ਕਹਾਨੀ॥

ਘਟ ਘਟ ਕੇ ਪਟ ਪਟ ਕੀ ਜਾਨੀ॥7॥

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ‘ਸਿਧ ਗੋਸਟਿ’ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਚੋਤ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨੂੰ ਹੀ ਸੰਬੋਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੂੰ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੈਂ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਵੱਡਾ ਹੈਂ, ਇਹ ਗੱਲ ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਜਾਣਦਾ ਹੈਂ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਦਸ ਸਕਦਾ। ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਗੁਪਤ ਹੈਂ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੈਂ ਅਰਥਾਤ ਸੂਖਮ ਅਤੇ ਸਬੂਲ ਦੋਵੇਂ ਰੂਪ ਤੇਰੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੂੰ ਆਪ ਹੀ ਸਾਰੇ ਰੰਗ ਮਾਣ ਰਿਹਾ ਹੈਂ। ਸਾਧਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਸਾਧਨਾ ਵਿਚ ਪੁੱਗੇ ਹੋਏ ਜੋਗੀ, ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਚੇਲੇ ਤੇਰੇ ਹੁਕਮ ਵਿਚ ਤੈਨੂੰ ਖੋਜਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਤੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਤੇਰੇ ਨਾਮ ਦੀ ਦਾਤ ਮੰਗਦੇ ਹਨ। ਅਬਿਨਾਸੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਇਹ ਖੇਡ ਰਚੀ ਹੈ, ਇਹ ਸਮਝ ਗੁਰਮੁਖ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਜੁਗਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਆਪ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਰੂ ਸੋਲਹੇ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਫੁਰਮਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਕਰਤਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਆਪ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਅਰਥਾਤ ਸਰਗੁਣ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਆਇਆ ਅਤੇ ਸਭ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਹੈ, ਜਗਤ ਦਾ ਆਸਰਾ ਬਣ ਕੇ ਸਭ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕਰਤਾਰ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਬ੍ਰਹਮਾ, ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਅਤੇ ਮਹੇਸ਼ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਆਪ ਹੀ ਸਭ ਨੂੰ ਧੰਦੇ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਜੋੜ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦੀ ਸੋਝੀ ਗੁਰਮੁਖ ਨੂੰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਉਸਤਤਿ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦਾ ਪਿਤਾ, ਮਾਤਾ, ਜਾਤਿ ਅਤੇ ਗੋਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਰਥਾਤ ਜੋ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੋਂ ਹੈ, ਉਹ ਸਦਾ ਇੱਕ ਰੰਗ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਚ ਰੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ (ਨਿਰਲੇਪ ਹੈ)। ਉਸ ਦੀ ਜੋਤਿ ਹਰ ਇੱਕ ਵਿਚ ਸਮਾਈ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਹਰ ਥਾਂ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਉਹ ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਬੰਧਨਾਂ ਤੋਂ ਉਤੇ, ਅਕਾਲ ਸਰੂਪ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਦੇਵਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਭਰਮ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਕਰਤਾ ਅਤੇ ਹਰਤਾ ਹੈ। ਸਭ ਦੇ ਦੁੱਖ, ਦਰਦ ਅਤੇ ਰੋਗ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਨ ਹੋ ਕੇ ਚਿੰਤ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਛਿਣ ਲਈ ਵੀ ਧਿਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਜਨਮ-ਮਰਨ ਦੇ ਚੱਕਰ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਭ ਕੇ ਕਾਲ ਸਭਨ ਕੇ ਹਰਤਾ॥

ਰੋਗ ਸੋਗ ਦੋਖਨ ਕੇ ਹਰਤਾ॥

ਏਕ ਚਿੰਤ ਜਿਹ ਇਕ ਛਿਨ ਧਿਆਇਓ॥

ਕਾਲ ਫਾਸਿ ਕੇ ਬੀਚ ਨ ਆਇਓ॥10॥

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਿਹਾ

(1) 1984 ਵਿਚ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਸਿੱਖ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਹੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਆਈ।

(2) ਮੌਸਮਾਂ ਵਾਂਗ ਕੁਦਰਤ ਵੀ ਕਰਵਟਾਂ ਬਦਲਦੀ ਹੈ।

(3) ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ, ਆਪਣੇ ਯਾਰਾਂ ਸਰਮਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੋਤੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ।

(4) ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤ ਵੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੋਸਤੀਆਂ, ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਪਾਣੀ ਦੇ ਬੂਰ ਵਾਂਗ ਪਾਸੇ ਵਗਾਹ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

(5) ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ (ਪ੍ਰਭਾਤ) ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ 1953 ਤੱਕ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਪਸ਼ਟ ਹਿੰਦੂ ਲਿਖਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(6) ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਬਰ ਪੁੱਟੀ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਪੂਰ ਦਿਤੀ।

(7) ਆਪਣੇ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਿੱਤੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਕਿਵੇਂ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ?

(8) ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਦਿਆ ਤੇ ਤਰਸ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬੇਰਹਿਮੀ ਤੇ ਅਹਿਸਾਨ ਫਰਾਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੁੜਤੀ ਮਿਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(9) ਸਿਆਸਤ ਵਰਗੀ ਬੇਰਹਿਮ ਜਾਤ ਕੋਈ ਨਹੀਂ।

(10) ਸਿਆਸਤ ਹੱਥ ਮਿਲਾ ਕੇ, ਵਾਅਦਾ ਕਰਕੇ, ਦੋਸਤੀ ਪਾ ਕੇ ਹੀ ਮਾਰਦੀ ਹੈ।

(11) ਪੰਜਾਬ ਮਜਬੂਰੀ ਮੂੰਹ ਡਾਂਗ ‘ਤੇ ਡੇਰਾ ਕਰੇਗਾ।

(12) ਇਜ਼ਤ ਨਾਲ ਜਿਉਣਾ ਸਿੱਖ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(13) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੁੰਦ ਬੁੰਦ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੁੰਦ ਬੁੰਦ ਲਹੂ ਵੀ ਖਿੱਚਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

(14) ਜਿਹੜੀ ਕੌਮ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਅਨੁਭਵ ਕਰਕੇ ਬਚਾਅ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਯਕੀਨਨ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਮਿੱਟ ਜਾਵੇਗੀ।

(15) ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੱਢਖਾਣੇ ਭੁੰਡ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਸਰਦਾਰ ਕਿਹੜਾ ਹੈ? ਭੁੰਡ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੀ ਪਿੱਠ ਨੂੰ ਹੱਥ ਲਾ ਕੇ ਵੇਖ ਲੈ।

(16) ਜਿਹੜੇ ਭਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਵਿਚ ਗੱਦਾਰੀ ਹੈ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦਰਦ ਭਰੇ ਫੱਟ ਨੰਗੇ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ? ਲੂਣ ਦੀ ਬੁੱਕ ਹੀ ਪਾਉਣਗੇ।

(17) ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਐਨੇ ਉਸਾਰ ਲਏ ਕਿ ਸਕੂਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚਾਰੇ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ।

(18) ਗੁਰੂ ਜਦੋਂ ਦਿਆਲ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਰੇ ਖਾਲੀ ਭਾਂਡੇ ਭਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

(19) ਮਿੱਠਾ ਪਾਖੰਡ ਕਰੇ ਬਿਨਾ ਖੈਰ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

(20) ਪੁਰਾਣੇ ਡਾਕੂ ਰਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਕੁੱਟ ਕੇ ਮਾਲ ਖੋਹਦੇ ਸੀ। ਅੱਜ ਕਲ ਡਾਕੂ (ਸਾਧ) ਸ਼ਰ

ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਨ ਹਾਈਵੇ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਕਿਸ ਦੇ ਹਿਤ 'ਚ?

ਹਰਜਿੰਦਰ ਦੁਸਾਂਝ

ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ 'ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਐਗਰੀਮੈਂਟ' (ਨਾਫਟਾ) ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਾਈਵੇ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਪੂਰਾ ਭਖਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਦੰਗਲ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ, ਦੋਵੇਂ ਪਿਰਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਮੰਨਵਾਉਣ ਲਈ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਯੂਨੀਅਨ 'ਟੀਮਸਟਰਜ਼ ਐਂਡ ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਟਰੱਕਰਜ਼' ਸਮੇਤ ਦੋਵਾਂ ਰਾਜਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨਘਾਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਟਰੱਕਾਂ ਦਾ ਪੰਦਾ ਕਰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਵੱਜੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵੀ ਘਟੇਗੀ ਅਤੇ ਜੁਰਮ ਵੀ ਵਧੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਬੋਝ ਵਧੇਗਾ।

ਟੀਮਸਟਰਜ਼ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਜਿਮ ਹੋਫਲਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਡਿਪਾਰਟਮੈਂਟ ਦਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਅਮਰੀਕਨਾਂ ਲਈ ਬੜਾ ਗਲਤ, ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਤੇ ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਟਰੱਕ ਸਨਅਤ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵੇਅਰਹਾਊਸ ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਰ ਵੱਜੇਗੀ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਵੈਸੇ ਵੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ 'ਨਾਰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਐਗਰੀਮੈਂਟ' (ਨਾਫਟਾ) ਤਹਿਤ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ 'ਟਰੱਕਿੰਗ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ' ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸਾਲ 2009 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

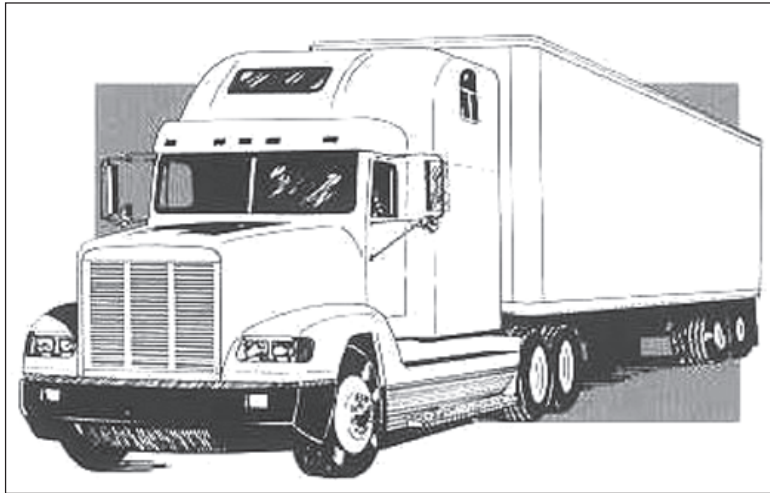
ਓਰੇਗਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰ ਪੀਟਰ ਡੀ ਫੈਜ਼ੀਓ (ਡੈਮੋਕਰੈਟ) ਅਤੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਡੈਨ ਹੰਟਰ (ਰਿਪਬਲਿਕਨ) ਮੈਕਸੀਕੋ ਟਰੱਕਿੰਗ ਸਨਅਤ ਨੂੰ ਬਾਰਡਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਮਿਆਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਬਹੁਤ ਹਲਕੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਸੱਦਣਾ ਡਰੱਗ ਸਮਗਲਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਨ ਸੜਕਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਤਸੱਲੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਅਤੇ ਟਰੱਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੈਕ ਕਰਨਗੇ, ਤੇ ਉਹ ਹੀ ਬਾਕੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨਗੇ। ਕਾਂਗਰਸਮੈਨ ਹੰਟਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ 50 ਡਾਲਰ (ਮੈਕਸੀਕਨ) ਜਾਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਨਕਲੀ ਘੜੀ ਬਦਲੇ 'ਸਪੀਡਿੰਗ ਟਿਕਟ' ਖੁਰਦ-ਬੁਰਦ ਕਰਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇੱਥੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ? 'ਟਰੱਕਿੰਗ ਪਾਇਲਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ' ਤਹਿਤ ਕਈ ਮੈਕਸੀਕਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਡਰੱਗ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਪੋਸਟਰ ਲਾ ਰਹੇ ਹੋ, ਉਥੋਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਟਰੱਕ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੁਝ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਦਿਮਾਗ ਹਿੱਲ ਗਿਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਕੁਝ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ, 'ਦੀ ਨੇਸ਼ਨ'ਜ਼ ਲਾਰਜੈਸਟ ਟਰੱਕਿੰਗ ਇੰਡਸਟਰੀ ਟਰੇਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ', ਅਤੇ 'ਬਿਜਨੈਸ ਐਕਸਪੋਰਟ ਟੂ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਯੂ.ਐਸ. ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ' ਇਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਬਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਵੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਯੂ.ਐਸ. ਚੈਂਬਰ ਆਫ ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਥਾਮਸ ਡੌਨ ਹੂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਉਹ ਅਮਰੀਕਨ ਵਸਤਾਂ ਬਾਹਰ ਵਧੇਰੇ ਭੇਜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਮੈਕਸੀਕਨਾਂ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਚੈਂਬਰ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪੈਟਰਿਕ

ਕਿਲ ਬਰਾਇਡ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਬਾਈ ਸਟੇਟਾਂ ਮੈਕਸੀਕੋ ਨਾਲ ਨੰਬਰ ਇਕ ਜਾਂ ਦੋ ਦਾ ਵਪਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸੁੰਗੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਅਮਰੀਕਨ ਟਰੱਕਿੰਗ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਕਰੀਬ ਚਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਟਰੱਕ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਗਰੁਪ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਦੇ ਵਾਈਸ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਮਾਰਟਿਨ ਰੋਜ਼ਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਨੇੜੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ। ਸੀ.ਆਰ. ਇੰਗਲੈਂਡ ਕੰਪਨੀ, ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਕਸੀਕੋ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚ ਪੈਰ ਪਸਾਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਦੇ ਪ੍ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਡੇਵ

ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ-ਲਾਹੁਣ ਦੇ ਥਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਤੇ ਰੂਟ ਆਦਿ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਇਹ ਰਿਕਾਰਡਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਜਾਣਗੇ। ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਰੇ ਲਾਹੁੱਡ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਟਰੱਕਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਖਰੀਦੇ ਤੇਲ ਤੋਂ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਟੈਕਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਮੰਦਹਾਲੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਖਰਚੇ ਜਾਣਗੇ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਰਿਕਾਰਡਰ ਦੀ ਕੀਮਤ 2500 ਡਾਲਰ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਖਰਚਾ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਆਉਂਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਵਿਭਾਗ 2.4 ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਰਾਖਵੇਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਹਿਰ ਅਤੇ

ਐਂਕਰਜ਼ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚੱਲਣਗੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਨ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਮਿਆਰ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੀ ਚੱਲਣਗੇ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਛੋਟੀਆਂ ਟਰੱਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਓਪਰੇਟਰ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਕੁੱਜ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਆਰਲਿੰਗਟਨ, ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਇਕ ਨਿਜੀ ਟਰੱਕ ਓਪਰੇਟਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕਨਾਂ ਨੇ ਤੈਅਸ਼ੁਦਾ ਸ਼ਰਤਾਂ/ਨਿਯਮ ਤੋੜ ਕੇ ਭਾਰ ਚੁੱਕਣ ਲੱਗ ਪੈਣਾ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਵਿਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਡਾ ਮਸਲਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗਣ ਵਾਲਾ ਡਾਟਾ ਰਿਕਾਰਡਰ ਜੋ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਬਲੈਕ ਬਾਕਸ ਵਰਗਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ

ਕਾਨੂੰਨ ਘਾਤੇ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ?

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਵਪਾਰ ਦੀ ਸੰਧੀ 'ਨਾਫਟਾ' 1990 ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। 20 ਨਵੰਬਰ 1993 ਨੂੰ ਸੈਨੇਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਇਕ ਜਨਵਰੀ 1994 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਧੀ ਤਹਿਤ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ 15 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ ਸੜਕੀ ਵਪਾਰ ਆਵਾਜਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਣੀ ਸੀ ਪਰ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਟਰੱਕ ਮੈਕਸੀਕੋ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪਾਬੰਦੀ ਆਇਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਦ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ

ਟਰੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਾਰਡਰ ਤੋਂ ਅੰਦਰ 25 ਮੀਲ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਬਣੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜ਼ੋਨ ਤੱਕ ਹੀ ਆ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬੁਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਟਰੱਕਿੰਗ ਪਾਇਲਟ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਣ ਲਈ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਥਾਂਵਾਂ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀਆਂ ਕੁੰਜੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਦੌਰਾਨ ਵਰਕਰ ਯੂਨੀਅਨਾਂ ਨਾਲ ਅਹਿਦ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਣਨ ਪਿੱਛੋਂ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਤਨ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦੇਵੇਗਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ 'ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ' ਕਈ ਪੱਖਾਂ ਤੋਂ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਜਿਉਂ ਹੀ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕਾਂ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ, ਮੈਕਸੀਕੋ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮੰਗਵਾਉਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੂਰ ਦਾ ਮੀਟ, ਕ੍ਰਿਸਮਸ ਟਰੀ, ਫਰੇਜ਼ਨ ਫਰੈਂਚ ਫਰਾਈਜ਼, ਫਰੂਟ, ਗਿਰੀਆਂ, ਟਮਾਟਰਾਂ ਦਾ ਕੈਚਅਪ ਅਤੇ ਕੁੱਤਿਆਂ-ਬਿੱਲਿਆਂ ਦਾ ਖਾਣਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਚੰਗਾ ਚੋਖਾ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਯੂ.ਐਸ. ਕਾਮਰਸ ਚੈਂਬਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 2600 ਦੇ ਕਰੀਬ ਨੌਕਰੀਆਂ ਬੰਦ ਹੋਈਆਂ ਅਤੇ ਦੋ ਬਿਲੀਅਨ ਦਾ ਪੱਕਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਵੱਡੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਖੁਸ਼ ਹਨ। ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਵਧਾ ਸਕਣਗੀਆਂ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਬਰੂਨੋ ਫ਼ੈਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੇ ਟਰੱਕਾਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਲਾਭਾ ਮਿਲਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਕਸੀਕੋ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਾਲੇ ਚਾਰ ਸੌ ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਾਪਰ ਦਾ 70% ਹਿੱਸਾ ਸੜਕੀ ਰਸਤੇ ਹੀ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜਦੀਆਂ ਮੈਕਸੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਖਰਚੇ ਵਿਚ 15% ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀਆਂ ਖੁੱਸਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਨਾਲ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਧਣਗੀਆਂ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਜਥੇਬੰਦੀ 'ਓਨਰ-ਅਪਰੇਟਰਜ਼ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਡਰਾਈਵਰਜ਼ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੀ ਤਰਜਮਾਨ ਨੋਰਿਤਾ ਟੇਲਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਹੁਣ ਮੈਕਸੀਕਨ ਭਰਤੀ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਵੇਤਨ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਜੁਆਬ ਵਿਚ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚ ਹੋਏ 'ਫਰੀ ਟਰੇਡ ਐਗਰੀਮੈਂਟ' ਮੁਤਾਬਿਕ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਮਾਲ ਨਹੀਂ ਢੋਅ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਤੇ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕ ਤੇ ਡਰਾਇਵਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਉਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਕੋਨ-ਵੇਅ ਟਰੱਕਿੰਗ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਦੇ 3700 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਤੇ ਤਿੰਨ ਹਜ਼ਾਰ ਡਰਾਇਵਰ ਹਨ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਡਰਾਇਵਰਾਂ ਦੀ ਬੁਝ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਬ ਸ਼ੈਮਿਡ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਮੈਕਸੀਕਨ ਡਰਾਇਵਰ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਕਰੀਨਿੰਗ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਮੈਕਸੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਢੋਆ-ਢੁਆਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝੋਂਦੇ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ।

ਇਹ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿ ਉਨ ਕਿਸ ਕਰਵਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਤਾਂ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕ ਉਦਯੋਗ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਿਆਰੀ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸੇਵਾ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਮੈਕਸੀਕੋ ਵਿਚੋਂ ਸਾਮਾਨ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਮੈਕਸੀਕਨ ਟਰੱਕ ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਰਵਿਸ ਤੱਥਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਹੈ। ਟਰੱਕ ਧੰਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਛੋਟੇ, ਦਰਮਿਆਨੇ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਅਪਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਨਾਫਟਾ ਸੰਧੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਪੂਰਨ ਲਈ ਹੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਪਿੰਗ ਅਤੇ ਟਰੱਕਿੰਗ ਧੰਦੇ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਕੇਵਲ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਵੇਗਾ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੁਰਮ ਵਧਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਵੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਕਾਲ ਕਰੋ!

1.888.888.9914

ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਪੇਮੈਂਟਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ?

ਜਿਹਨਾਂ ਡਾਕੂਮੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਜਾਨ ਸੁਖੀ ਕੋ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪੇਮੈਂਟ 70% ਤੱਕ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਲੇਟ ਫੀਸ ਅਤੇ ਓਵਰ ਲਿਮਿਟ ਫੀਸ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਆਪਣਾ ਕਰੈਡਿਟ ਬਹਾਲ ਕਰਾਓ,

ਬੈਂਕਰਪਸੀ ਤੋਂ ਬਚੋ!

WE WORK IN ALL 50 STATES & CANADA

WE CAN HELP YOU TO RESOLVE YOUR IRS TAX DEBT TODAY

» #1 Ranked By Numerous Organizations	» 100% Confidential
» Achieve Financial Peace of Mind	» Help Stop Wage Garnishments And Bank Levies
» Get The Fastest Possible Solution	» Help You Have Peace Of Mind

ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਅਤੇ ਇੱਕੀਵੀਂ ਸਦੀ-ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਹਾਂਵਾਕ 'ਵਖਤੁ ਵੀਚਾਰੇ ਸੁ ਬੰਦਾ ਹੋਏ॥' ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਅਥਵਾ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਭਵਿੱਖ ਉਪਰ ਹੀ, ਇਹ ਮਹਾਨ ਧਰਮ ਦਾ ਆਉਂਦੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਰੋਲ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।

ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ 'ਆਪਨਤੇ ਗਿਰੀਵਾਨ ਮਹਿ ਸਿਰ ਨੀਵਾ ਕਰਿ ਦੇਖੁ॥' ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਦੋਂ ਸਰੀਰਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਾ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਕੀ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਆਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਵਾਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਆਖਿਆ-ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਚੋਸ਼ਣੀ ਵਿਚ, ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ, ਆਧੁਨਿਕ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ,

ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ

ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਮੌਲਿਕ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਵਿਚ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਕਸਿਤ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਉਪਰ ਉਸਾਰ (superstructure) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ 'ਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਖਾਸ ਕਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਧੁਨਿਕ ਰਾਜਤੰਤਰ ਦੀਆਂ ਸੈਕੂਲਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਕਿਵੇਂ ਇਕਸੁਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ-ਗੋਚਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ 'ਚੋਂ ਕੇਵਲ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੀ ਨਾ ਲੈਂਦੇ ਰਹੀਏ ਸਗੋਂ ਸਬਕ ਵੀ ਸਿੱਖੀਏ। ਮਰਯਾਦਾ, ਰੂੜੀਵਾਦਿਕਤਾ ਨਾ ਬਣ ਜਾਵੇ, ਇਸ ਪਾਸੇ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। 'ਬਾਣੀ' ਦੇ ਰਹੱਸ ਦੇ ਅਨੁਭਵ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ 'ਬਾਣੇ' ਨੂੰ ਤੱਜਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ (?) ਪ੍ਰਭਾਵ-ਜਾਤਪਾਤ, ਫੋਕਟ ਰਸਮਾਂ-ਰਿਵਾਜਾਂ, ਰਹੁ-ਰੀਤਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਨੁਰਾਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ ਸ਼ਬਦ (ਚਿੰਨ) ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਟੁੱਟੇ ਚਲੇ ਆ ਰਹੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਟੁੱਟਿਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਸੰਨ 1984 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਠੀ ਖਾਤਕੂ ਲਹਿਰ ਸ੍ਰੈ-ਘਾਤਕ ਹਸਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ। ਸੰਕਟ ਤੇ ਸੰਤਾਪ ਦੀ ਜੇ ਹਾਲਤ ਅਸਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਭੋਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ ਵਿਚ ਇਉਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ:

ਜਦ ਦਸਤਕ ਦਲ 'ਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,
ਇਕ ਸਹਿਮ ਜਿਹਾ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਕਲ੍ਹ ਗ਼ੈਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਕਰਦੇ ਸੀ,
ਅੱਜ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹਾਂ।
ਕੱਲ੍ਹ ਖੁਦ ਤੋਂ ਵੀ ਘਬਰਾਵਾਂਗੇ,
ਦਰ ਭੀਤ ਵੀ ਕਿੱਥੇ ਜਾਵਾਂਗੇ।
ਇਹ ਕੇਹਾ ਭਾਣਾ ਵਰਤ ਗਿਆ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨਵੀਂ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਲੈ ਕੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਕੀਮਤ-ਮੀਮਾਂਸਾ ਮਨੁੱਖੀ ਆਤਮ ਦੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਪਿਰਟ ਦੀ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕਤਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸਪਿਰਟ ਦੈਵੀ ਸਪਿਰਟ ਦਾ ਪ੍ਰਤਿਬਿੰਬ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਕੀਮਤਾਂ-ਕਦਰਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਮਨੁੱਖੀ ਸ੍ਰੈ-ਮਾਨ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕ ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਇਹੋ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੂਲ ਕੀਮਤਾਂ-ਕਦਰਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜ ਦਾ ਇਲਾਹੀ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਸੰਸਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖਿਆ ਸੀ (ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿਚ ਇਕ ਫਿਰਕੇ ਜਾਂ ਸੰਪ੍ਰਜਾਤੀ ਦੀ ਹੋਰਨਾਂ ਉਪਰ ਸਿੱਕਦਾਰੀ ਰਾਜ ਨਹੀਂ)। ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਤੰਤਰ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ

ਡਾ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ., ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਲੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਂਜ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਬਾਰੇ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋ-ਚਾਰ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਮੌਲਿਕ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਿੱਠ ਕੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋਵੋ ਜਾਂ ਨਾ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਵਾਂ ਸੋਚਣ-ਸਮਝਣ ਦੀ ਲਲੂਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਉਹ 60ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਚੱਲੀ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ੀਲ ਲਹਿਰ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਨ। ਕਵਿਤਾ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਮੁਕਾਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜਗਤ ਨੂੰ ਜੋ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਥਲਾ ਲੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ 300 ਸਾਲਾ ਸਾਜਣਾ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ 'ਸੁਭ ਕਰਮਨ' ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 21ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੱਲ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਹਾਂ, ਜਾਂ ਪਿੱਛੇ ਮੁੜੇ ਹਾਂ। ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਉਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ 'ਬਲ ਛੁਟਕਿਓ ਬੰਧਨ ਪਰੇ' ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹਾਂ, ਤੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰ ਤੋਂ ਕਿਸੇ 'ਬਲ ਹੋਆ ਬੰਧਨ ਛੁਟੇ' ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ। 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਫੈਲੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਹਿਸਾਸ 'ਚੋਂ ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਜਾਗ੍ਰਤੀ 'ਚੋਂ ਚੀਫ਼ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ, ਸਿੱਖ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੈਦਾ ਹੋਏ। ਅੱਜ ਇਕ ਹੋਰ, ਨਵੀਂ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਕੁਝ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਸਭਾਈ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਨਵੀਂ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਲਈ ਕੁਝ ਕੁ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੁਆਲ ਉਠਾਉਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਆਪਣੀ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤਕ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ (doctrinal sovereignty) ਅੱਜ ਪੰਜ-ਕਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਪੱਧਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮੂਹਗਤ (ਕਾਰਪੋਰੇਟ) ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ। ਇਕ ਸੰਪ੍ਰਜਾਤੀ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ (ethno-religious, ethno-social and ethno-political identity) ਅਜਿਹੀ ਸਮੂਹਗਤ ਸੰਪ੍ਰਜਾਤੀ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਹਾਂ-ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਨਾਂਹ-ਮੁਖੀ, ਦੋਵੇਂ ਰੂਪ ਧਾਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਰੂਪਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇ ਹਾਂ-ਮੁਖੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਨਾਂਹ-ਮੁਖੀ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਏਕਾਤਮਕ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਤਮਕ (ਬਹੁਵਾਦੀ) ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਦਵੰਦ ਨੇ ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਘਟ-ਗਿਣਤੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੂਲਵਾਦ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਹਾਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੂਲਵਾਦ ਭਾਵੇਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਜਾਪਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅੰਤ ਨੂੰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਮੂਲਵਾਦ, ਬਹੁ-ਗਿਣਤੀ ਮੂਲਵਾਦ ਲਈ ਸਹਾਈ ਸਿੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਲਈ ਸ੍ਰੈ-ਘਾਤਕ। ਇਸ ਲਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਕੌਮਾਂ ਤੇ ਕੌਮੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਮੂਲਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਮੂਲਵਾਦ ਨੇ ਉਭਰ ਰਹੀ ਸਮੂਹਗਤ ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮੂਲਵਾਦੀ ਮੂੰਹ-ਮੁਹਾਂਦਰਾ ਦੇ ਕੇ ਭੂਤਵਾਦੀ (revivalist) ਬਣਾ ਕੇ ਨਾਂਹ-ਮੁਖੀ ਸਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਮੂਹਗਤ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ (sikh self-identity) ਵਿਕਾਸ-ਮਈ (self-evolving) ਹੈ, ਸੁੰਗਤਾਮਈ (self-limiting) ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂ ਆੰਤ੍ਰਿਕ ਮੂਲਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸੁੰਗਤਾਮਈ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਹੋਣ ਦੀ ਮਨੋਬਿਰਤੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਹੀ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਵਿਕਾਸਮਈ, ਵਿਸਥਾਰਮਈ ਸੁਭਾਅ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਸ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ ਦੋ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਮਜ਼੍ਹਬ ਹੈ। (ਇਥੇ ਮੈਂ ਸੁਚੇਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਰਮ ਦੀ

ਥਾਂ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਵਰਤਿਆ ਹੈ)। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੂ ਹਨ: ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ। ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਪਹਿਲੂ ਇਸ ਦੇ ਨਵੀਂ ਸਭਿਅਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਰੂਪੀ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਸੁਨੇਹੇ (ਸਿਧਾਂਤ) ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਹਿਲੂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਦਿਸ਼ਾ ਵਿਚ ਇਸ ਸੁਨੇਹੇ ਨੂੰ ਰੂਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੇ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਸੰਕੇਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਸੰਤੁਲਨ ਰਿਹਾ। ਸੰਗਤ-ਇਕਾਈਆਂ, ਮੰਜੀਆਂ, ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ, ਮਸੰਦ-ਸਿਸਟਮ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਖਾਲਸਾਈ ਸਰੂਪ, ਆਦਿ ਸਿੱਖ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੇ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਸੂਚਕ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ-ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਪੰਥ ਤੋਂ ਚੱਲ

ਸਾਮੰਤਵਾਦੀਤੰਤਰ ਵਿਚ ਢਲ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੇਠਾਂ ਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਬਦ (ਚਿੰਤਨ) ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਸੰਜੋਗ ਟੁੱਟਿਆ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜੁੜ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਵਰਤਮਾਨ ਸਿੱਖ ਸੰਕਟ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਇਕ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਤਾ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਾਰਜ ਵਿਚਾਰਹੀਣ ਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਦਿਸ਼ਾਹੀਣ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਗੁਸਤ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਚਾਲ ਚਲਿਤਰ-ਵੱਸ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਵਿਚਾਰ-ਵੱਸ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਨਵੀਂ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਲਈ ਸ਼ਬਦ (ਚਿੰਤਨ) ਅਤੇ ਸੰਗਰਾਮ ਅਰਥਾਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ਧਾਰਾ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਸਿੱਖ ਮਜ਼੍ਹਬ

ਕੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਵੀ ਬਣ ਗਏ ਜਿਸ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਭੂਗੋਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਗਤ ਕਾਰਕਾਂ (historically variable lactora) ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸੰਪ੍ਰਜਾਤੀ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰੀ ਸਿੱਖ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ 'ਪ੍ਰਮਾਤਮ ਕੀ ਮੋਜ' ਵਿਚ 'ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕੀ ਫੌਜ' ਕਿਹਾ ਹੈ, ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਲਈ ਮੰਜਲ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਤਾਂ ਇਕ ਸਾਧਨ ਹੈ ਇਕ ਸੁਫਨੇ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਵੇਖਿਆ; ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਹਲੇਮੀ ਰਾਜ ਕਿਹਾ, ਤੇ ਜਿਸ ਖਾਤਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ "ਜੂਝ ਮਰੇ" ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੱਤੀ।

ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੇ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਮੁਖੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਨ ਕਾਇਮ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ, ਖਾਸ ਕਰ ਅਨੁਰਾਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਨ ਉਦਾਸੀਆਂ, ਨਿਰਮਲਿਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਉਪਰ ਵੇਦਾਂਤਕ ਰੰਗ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਰਾਮ ਦੀ ਰਣਭੂਮੀ ਸੀਮਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਮੈਦਾਨੇ ਜੰਗ ਬਣ ਗਈ। ਸ਼ਬਦ (ਚਿੰਤਨ) ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸੰਜੋਗ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਚਿੰਤਨ ਦਾ ਵੇਦਾਂਤੀਕਰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼, ਰਾਜ ਸ਼ਕਤੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ

ਦੇ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਮੁਖੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਵੱਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਦਮ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਆਧਾਰ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਮੁਖਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਪਛਾਣ ਅਮੂਰਤ ਸੰਕਲਪ (abstract universal) ਹੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਭੂਗੋਲ ਤੋਂ ਉਪਲਬਧ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਗਤ ਕਾਰਕ ਹੀ ਇਸ ਅਮੂਰਤ ਕਲਪ-ਰੂਪੀ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਸਮੂਰਤ, ਠੋਸ ਸਰੂਪ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਇਹ ਪਛਾਣ ਨਾਮ-ਰੂਪ (concrete universal) ਦਾ ਰੂਪ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸ ਤੇ ਭੂਗੋਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਗਤ ਕਾਰਕ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਦੇ ਠੋਸ ਨਾਮ ਰੂਪ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਪਰ ਜੇ ਇਹ ਕਾਰਕ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ (ਯਾਨਿ ਸਰੀਰ ਦਾ ਫੈਲਾਅ ਹੁੰਦਾ ਜਾਵੇ ਤੇ ਅੰਦਰਲੇ ਆਤਮ ਦਾ ਸੁੰਗਤਾਮਈ) ਤਾਂ ਇਹ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਵਿਕਾਸਮਈ, ਵਿਸਥਾਰਮਈ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ, ਸੁੰਗਤਾਮਈ ਹੋ ਨਿਬੜਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਨਾਲ ਜੋ ਨਵ-ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਉਭਰੀ, ਜੋ ਨਵੀਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋਈ; ਉਹ ਵਧੇਰੇ ਇਤਿਹਾਸਮੁਖੀ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਉਲਾਰ ਸੀ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਇਕ ਲਿੱਪੀ ਨਾਲ, ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ, ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ, ਇਕ ਸੰਪ੍ਰਜਾਤੀ

(ethnicity) ਨਾਲ, ਤੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਇਲਾਕੇ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਈ। ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਪਹਿਲੂ ਇਤਿਹਾਸਮੁਖੀ ਪਹਿਲੂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੈ-ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਕਾਸਮਈ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਥਵਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕਤੀ ਰਾਜਨੀਤਕ-ਆਰਥਿਕ-ਸਮਾਜਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ (existential concerns) ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ (universal concerns) ਵਿਚਕਾਰ ਫਰਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਉਪਰ ਅਸਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਵੀਂ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਤੇ ਸੰਕਲਪਾਤਮਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੁਝ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਹਾਰਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਵੀਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ ਸੰਸਾਰ-ਵਿਆਪੀ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸਮੁਖੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਨਵ-ਸੰਤੁਲਨ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ, ਕਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਹੈ, ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹੀ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਸਹੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਵੋਤਮ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਨੇ ਰੂਹਾਨੀ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਵੱਖ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਲੌਕਿਕ (temporal) ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਨੇ ਮੀਰੀ ਤੇ ਪੀਰੀ ਨੂੰ ਮੱਧ-ਕਾਲੀਨ ਪਹੁੰਚ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਮਿਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਗੋਂ ਭਵਿੱਖਮੁਖੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਤੋਂ ਰੂਹਾਨੀ-ਧਾਰਮਿਕ ਕੇਂਦਰ 'ਤੇ ਲੌਕਿਕ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਨਦੀ ਦੇ ਦੋ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਵਿਚ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੀ ਏਕਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਇਕਮਿਕਤਾ ਨਹੀਂ, ਇਹ differentiated unity ਹੈ, coalescent unity ਨਹੀਂ। ਸੋ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਲੌਕਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਗੱਲ ਸ੍ਰੈ-ਵਿਰੋਧੀ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਕ ਮਜ਼੍ਹਬ ਲੌਕਿਕ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਤਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ੍ਰੈ-ਵਿਰੋਧੀ ਨਹੀਂ। ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਮਜ਼੍ਹਬ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਲੌਕਿਕ ਵੀ, ਜਿਵੇਂ (ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ) ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਤਿ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਵਿੱਦਿਅਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵੱਲੋਂ ਲੌਕਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਮਤਿ ਦੀ ਆਪਣੇ ਸੰਸਥਾਤਮਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲੌਕਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਆਏ ਹਨ।

ਇੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਨੌਈਅਤ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇਸ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਖ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਗਹਿਰਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਅਤੇ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਰੈਪਰੀਜ਼ੈਟੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਦੀ ਪੀਪਲ ਐਕਟ 1951, ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 123 (3) ਅਧੀਨ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਨੀ ਖ਼ਿਸ਼ਟ ਚੋਣ ਵਿਹਾਰ ਹੈ, ਤੇ ਇਸ ਬਿਨਾ ਸਫਲ ਹੋਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 100(1) (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਰੱਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥ ਇਹ ਹਨ ਕਿ ਦੋ ਮੁੱਖ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਮਾਰਚ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫ਼ੇ 'ਤੇ)

1980 ਨੂੰ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਭੰਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪੰਥਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਚੁਣਨ ਵਾਸਤੇ ਸੰਤ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਸੰਤ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਕਾਇਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਉਹ ਦੋ ਅਕਾਲੀ ਨੇਤਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਨੇਤਾ ਨੇ ਇਸ ਸੰਤ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿਰੁਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਖ਼ੈਰ, ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਸ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਪੰਥਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਚੋਣ ਜਿੱਤ ਗਏ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਹੁੰਦਾ ਹੋਇਆ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਪਹੁੰਚਿਆ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਸੁਆਲ ਬਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੱਦੇ ਕਿ ਕੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਮਿਕ ਹੈ? ਲੋਕਿਕ ਹੈ? ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਿਕ ਦੋਵੇਂ ਹੈ? ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੂਝਵਾਨਾਂ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਚਾਰ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਧਾਰਮਿਕ ਲੋਕਿਕ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਹਿਣਾ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਚੋਣ ਵਿਹਾਰ ਹੈ। ਸੋ, ਫੱਤਣਵਾਲਾ ਦੀ ਚੋਣ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਨੌਈਅਤ ਬਾਰੇ ਖੁਦ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੀ ਪਾਵਨ ਸਰਵੋਤਮ ਲੋਕਿਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਿਕ (ਸਮਾਜਕ, ਆਰਥਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ) ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਤੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਲੋਕਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤਖ਼ਤ ਸਰਗਰਮ ਅਕਾਲੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਉਲਝੇ, ਤੇ ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ, ਚੋਣ ਬੋਰਡ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਕਾਲੀ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਏਕਤਾ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕਬੂਲੇ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਹੈ, 'ਅਕਾਲੀ ਤਖ਼ਤ' ਨਹੀਂ।

ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ (ਚਿੰਤਨ) ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਅਗਵਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਰੋਲ ਕੋਈ ਇਕ ਵਿਚਾਰ ਨੋਸਟ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਰੋਲ catalysis ਵਾਂਗ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, catalyst ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਤੱਤ ਰਸਾਇਣਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਜੁੜਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੋ ਆਪ ਇਸ ਰਸਾਇਣਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਅੰਗ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ। ਸੋ, ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਵੀ ਏਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੇਧ ਦੇਣ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨਾਂ 'ਤੇ ਮਾਹਰਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦਮੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਸੰਗ ਬਹਿ ਕੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰੰਥੀਆਂ ਦਾ ਪੁਜਾਰੀ ਜਾਂ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਰੋਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ। ਵਰਤਮਾਨ ਦੌਰ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰ ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨੀ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਨਿਰਾਦਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਤਖ਼ਤ "ਜਥੇਦਾਰ" ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਗਏ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ 1925 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਛਤਰ-ਛਾਇਆ ਹੇਠ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਚੋਣ ਰਾਹੀਂ ਸਥਾਪਿਤ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਤਨਖ਼ਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਹਨ ਜੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਤੇ ਜਦੋਂ ਜੀ ਚਾਹਿਆ ਬਰਤਰਫ਼ੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪਾਸ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਉਹ ਮੈਂਬਰ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਵੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ। 1925 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵਰਤੀ ਗਈ, ਵਰਤੀ ਗਈ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ "ਹੈਡ ਮਨਿਸਟਰ" ਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ

ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਜੀ ਦਾ ਉਤਰ-ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਇਸੇ ਤਰਕ ਅਨੁਸਾਰ ਤਖ਼ਤ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਾਉਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਵੀ ਪੁਨਰ-ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਨਖ਼ਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵਿਚ ਖਾਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਅਧੀਨ ਅਪਨਾਈ ਗਈ ਵਿਧੀ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਸਦੀਵੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਦੋਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਦੰਡ-ਰੂਪੀ ਤਨਖ਼ਾਹ ਦਾ ਭਾਗੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ, ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ 'ਚੋਂ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵੀ ਵੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹੁਕਮਨਾਮਿਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਤਰਕ ਸਿੱਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਹੈ, ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਨਾਲ ਹੈ, ਬਗ਼ੈਰ ਕਿਸੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੈ। "ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ" ਦਾ ਏਹੀ ਅੰਤੀਵ ਭਾਵ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਖ਼ਾਰਜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਦਾਵਾ ਦੇ ਗਏ

ਜੋ ਧੁੱਪ-ਛਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸਚ ਕੀ ਬਾਣੀ ਨਾਨਕ ਆਖੇ
ਸਚੁ ਸੁਣਾਇਸੀ ਸਚ ਕੀ ਬੋਲਾ
(ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ)

ਇਸ ਤੋਂ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਸੰਗਠਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਤੇ ਇਕਾਗਰਤਾ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣ। ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਆਪਣੀ ਬਹੁ-ਪੱਖੀ ਸ਼੍ਰੋ-ਪਛਾਣ ਬਾਰੇ ਸ਼੍ਰੋ-ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼੍ਰੋ-ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਆਪਣੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਉਮੰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਇਕ ਜਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜਨਮ-ਸਿੱਧ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ ਪਰ ਤਕਾਜ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੰਗਠਨ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਰਾਜਸੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾਵੇ। ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦਾ ਓਟ ਆਸਰਾ ਲੈ ਕੇ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਉਤੇਜਿਤ ਕਰਕੇ ਵੋਟ ਲੈਣ ਲਈ ਲਾਹਾ

ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਨੂੰ ਵਰਤਣਾ ਤੇ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਭਾਈਵਾਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਹਰ ਸਾਲ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਦੋ ਵਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਸਮਾਂ-ਬੱਧ ਕਰਵਾਈਆਂ ਜਾਣ। ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਟਾਫ਼ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਚੋਣ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਰਵਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। 1925 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਉਪਰੋਕਤ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਤਰਮੀਮਾਂ ਕਰਕੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਰਤੱਵ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਂਦੇ ਰਹਿਣਾ ਹੈ। ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਢੰਗ ਅਪਨਾਏ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਪੂਰੀ-ਪੂਰੀ

ਹੈ, ਪੁਨਰ-ਵਿਚਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

ਕੀ ਹੋਇਆ ਜੇ?

ਅੱਜ ਲਗਦਾ ਏਸ ਦੀਆਂ,
ਆਪੋ ਵਿਚ ਪਾਟ ਗਈਆਂ,
ਆਪੋ ਵਿਚ ਤਿਤਕ ਪਈਆਂ,
ਕੋਈ ਪ੍ਰਰਬ ਚਲੀ ਗਈ,
ਕੋਈ ਪੱਛਮ ਚਲੀ ਗਈ,
ਕੋਈ ਪਿੰਡੀ ਮਲ ਬੈਠੀ,
ਕੋਈ ਭੈਣੀ ਜਾ ਬੈਠੀ,
ਪਰ ਮੁੱਢ ਤਾਂ ਇਕੋ ਏ,
ਪਰ ਖੂਨ ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਏ।

ਜੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਮੂਲ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਨਹੀਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕਿਵੇਂ ਹਮ-ਕਦਮ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕਿਆਮ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਰਾਮ ਰਾਏ ਦਸਮੇਸ਼ ਜੀ ਨੂੰ ਪਾਉਂਟਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨੇੜੇ ਜਮੁਨਾ ਕਿਨਾਰੇ ਮਿਲਣ ਆਏ ਤਾਂ ਸਦ-ਬਖ਼ਸ਼ਿਦ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੂੰ ਖਿਤੇ ਮੱਥੇ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਬ ਭਾਰਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਤਿਨਿਧਾਂ ਦੇ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸੂਫ਼ ਹੋ ਸਕੇਗਾ। ਸੋਝੀਆਂ, ਸੰਕੀਰਨ ਰੁਚੀਆਂ ਜੋ ਮੁਲਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀਆਂ ਲਈ ਭੂਮੀ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਉਦਾਰਚਿੱਤ (ਲਿਬਰਲ) ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਸਿਆਸੀ ਮੁਢਾਵਾਂ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖਾਸ ਤੌਰ) ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਣ ਵਾਲਾ "ਨਾਸਨ-ਭਾਜਨ" ਅਤੇ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਤਕਾਜ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਸੁਤੰਤਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰ ਸਕੇਗਾ, ਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਸੁਧਾਰਿਆ ਸੋਧਿਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ, ਨਵੀਂ ਸਿੱਖ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਆਈ ਸਿੱਖ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਨੇ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਵਾਂ ਪੰਜਾਬ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਤਾਂ ਅੱਜ ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਧਿਆ ਸੁਧਾਰਿਆ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ (ਸਰਬ-ਭਾਰਤੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਜੇਕਰ ਨਾ ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜਾਬ ਪੱਧਰ 'ਤੇ) ਨਵੀਂ ਸਿੱਖ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਬਾਧਕ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਸਨ ਕੁਝ ਕੁ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਤੇ ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇੰਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਦੁਆਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ, ਨਵੀਂ ਸਿੱਖ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਸਿੱਖੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਹੀ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ 1999 ਵਿਚ 300ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇ ਗੰਢ ਮਨਾਉਣ ਨੂੰ ਸਾਰਥਿਕ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇੰਕੀਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਦੇ ਗੌਰਵਮਈ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚੰਡ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਹਲਤ ਵਿਚ ਜੋ-ਜੈਕਾਰ ਅਤੇ ਪਲਤ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨੂੰ ਛਕੀਨੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

ਜੈ ਜੈਕਾਰ ਸਗਲ ਭੂ ਮੰਡਲ

ਮੁੱਖ ਉਜਲ ਦਰਬਾਰਾ॥

(ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ)

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੁਣ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਹੁਣ ਇਹ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਹੈ, ਖਾਰਜ-ਖੇਤਰ ਹੈ, ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਹੀ ਇਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣਾ-ਆਪਣਾ ਸਹੀ ਰੋਲ ਨਿਭਾਅ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਰਵੋਤਮ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਹੈ।

ਸਨ, ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸ਼ਰਣ ਆਉਣ 'ਤੇ ਚਾਲੀ ਮੁਕਤੇ ਬਣੇ।

ਕਹਿਣ ਦਾ ਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੀ ਇਖਲਾਕੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਏਨਾ ਸਰਵ-ਉਚ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣੇ ਕਿ ਇੱਥੋਂ ਉਨੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ-ਬ-ਖੁਦ ਟੁੱਬੇ। ਸਮੂਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਸ ਆਵਾਜ਼ ਅੱਗੇ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿਰ ਝੁਕੇ, ਨਾ ਕਿ ਤਨਖ਼ਾਹ ਲੱਗਣ ਜਾਂ ਸਿੱਖੀ 'ਚੋਂ ਖ਼ਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਭੈਅ ਕਾਰਨ। ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਇਹ ਦੂਰ-ਦਰਸ਼ੀ ਜਾਗ੍ਰਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਕੁ ਮੁਢਲੇ ਕਦਮ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। 1925 ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਤਰਮੀਮ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਪਦਵੀ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੋਂ ਉਚੇਰਾ ਅਤੇ ਪਕੇਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਪਦਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਉਚੇਰੀ ਅਤੇ ਪਕੇਰੀ ਹੈ। ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਤਨਖ਼ਾਹਦਾਰ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਤਖ਼ਤ ਜਥੇਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਸੀ ਐਸੀ ਉਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਪਾਸ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਜਦੋਂ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਦੋਂ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਹਿਣ ਅਤੇ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ-ਮੌਤ ਦੀ ਲਕੀਰ ਹੋਵੇ। ਲਕੀਰ

ਖੱਟਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਨਾਲ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਅੰਦਰ ਉਪਰਾਮਤਾ ਆ ਜਾਵੇਗੀ, ਤੇ ਉਹ "ਭਾਣਾ" ਮੰਨ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਣਗੇ। ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਅਹਿਮ ਧਾਰਮਿਕ ਮੁੱਦਾ ਉਠਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿੱਖ ਮਤਿ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਹੋਣੀ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਮੁਖੀ ਮੁਢਾਵੇ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਜੂਝਣਾ ਪਰਮ ਕਰਤੱਵ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 75 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜੋ ਭਾਵੇਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਬਾਰੇ ਬਣੀ ਸੀ, ਸਿੱਖ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਰੋਲ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਪਹਿਲੀ ਲੋੜ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਉਪਰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 75 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਰਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੰਧ ਖ਼ਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤਾ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਉਲੀਕਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਤਾ ਦਾ ਅਰਥ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ

ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਅਦਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਅਪਨਾਈ ਜਾਂਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖ-ਮੁਖੀ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਕ ਹੋਰ ਰੁਝਾਨ ਪ੍ਰਬਲ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸੰਤਾਂ ਦੇ ਉਭਾਰ ਦਾ। ਫਿਲਹਾਲ ਬਹੁਤੇ ਸੰਤ ਗੁਰਬਾਣੀ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੱਲ ਹੀ ਰੁਚਿਤ ਹਨ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੰਤ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੁਝ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਵੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਲਈ ਠੋਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਵਿਉਂਤ ਸੋਚਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਗਰਾਹੇ ਜਾਂਦੇ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਫੰਡ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖ ਸਕੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਵੱਲ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਉਪਰਾਮਤਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸੰਤ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ 'ਤੇ ਅੰਤਰਗਤ ਜਾਂ ਸਹਿਯੋਗੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ, ਪ੍ਰਤਿਧਾਰਾ ਦਾ ਰੂਪ ਨਾ ਇਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਣ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਖਿੰਡਾਰ ਵਾਪਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਵਿਤਾ 'ਸਿੱਖੀ' ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਇੱਕੋ ਜਹੂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਕਿਹਾ

ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਂ ਦੀ।
ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਰੱਬ ਦੀ ਸੇਵਾ,
ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਕਹਿੰਦੀ।
ਮਾਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਗ ਘੁੱਪ ਹਨੇਰਾ,
ਚੈਨ ਨਾ ਦਿਲ ਨੂੰ ਪੈਂਦੀ।

ਕੁਝ ਤਾਂ ਬੰਦਿਆ ਕਰਮ ਕਮਾ ਲੈ,
ਬੋਤ ਤੈਨੂੰ ਕਿਹੜੀ ਰਹਿੰਦੀ।
ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੇ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਲੋਕੋ,
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਉ ਮਾਂ ਦੀ।

ਜਿੰਨਾ ਗੁੜ ਪਾਉ ਮਿੱਠਾ ਹੋਵੇ,
ਸੇਵਾ ਹੈ ਇਕ ਮੇਵਾ।
“ਸੇਖੋਂ ਦਾਖਿਆ” ਵਾਲੇ ਨੇ,
ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਇਕ ਦਿਨ ਉਡ ਹੈ ਜਾਣਾ,
ਕਿਉਂ ਕਰੋ ਮੇਰਾ-ਤੇਰਾ,
ਪਾਲ ਪੋਸ ਕੇ ਵੱਡਾ ਕੀਤਾ,
ਸਦਾ ਅਸੀਸਾਂ ਦਿੰਦੀ,
ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੇ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਲੋਕੋ,
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਉ ਮਾਂ ਦੀ।

ਤੂੰ ਹੈ ਜਿਸ ਨਗਰੀ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ
ਲੋਕ ਕਹਿੰਦੇ ਓਸ ਨੂੰ,
ਕੋਈ ਪਗਡੰਡੀ ਸੜਕ
ਕੋਈ ਪਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਭੁੱਬ ਜਾਣਾ ਹੀ ਮੁਨਾਸਿਬ
ਇਸ ਘੜੀ ਹੈ ਜਾਪਦਾ,
ਗ਼ਮ ਦੇ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਡੁੱਬੇਰਾ
ਹੁਣ ਲਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਦਰਦ ਸੰਗ ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ
ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਅਜੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ,
ਗ਼ਜ਼ਲ ਪੂਰੀ ਕਹਿ ਗਈ ਹਾਂ
ਗ਼ਮ ਕਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
-ਤੇਜਿੰਦਰ ਕੌਰ
ਫੋਨ: 916-583-1623

ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ

ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੇ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਲੋਕੋ,
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਉ ਮਾਂ ਦੀ।
ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਤੁਰ ਜਾਣਾ ਸਭ ਨੇ,

ਕਾਵਿ ਮੰਚ

ਗ਼ਜ਼ਲ

ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹਾਂ ਕੁਝ
ਪਰ ਕੁਝ ਕਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ
ਕਹਿਣੋਂ ਰਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਤੇਰੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮੈਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨਾਲ
ਸੀ ਟੱਕਰ ਲਈ,
‘ਕੱਲਿਆਂ ਦੁਨੀਆਂ ਸ਼ਰੀਕਣ ਸੰਗ
ਖਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਤੇਰੀ ਫੁਲਵਾੜੀ ਖਿੜੀ ਹੈ
ਮਹਿਕ ਹੈ, ਸਬਜ਼ਾ ਵੀ ਹੈ,
ਮਾਲੀਆ! ਐਪਰ ਤੇਰਾ
ਘਾਟਾ ਜਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।
ਜ਼ਖ਼ਮ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ
ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੁਣ ਹੀ ਹੈ ਛਿੜਕਦੀ,
ਕਦੇ ਵੀ ਬੇਕਿਰਕ ਤੋਂ ਰੱਖਿਆ
ਫਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਨਹੀਂ।

ਸੁੱਕੇ ਪਾ ਕੇ ਗਿੱਲ੍ਹੇ ਪੈਂਦੀ,
ਬਿਨਾਂ ਮਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਨਾ ਕੋਈ,
ਲਿਖਿਆ ਕਰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਣਾ,
ਡਾਢੇ ਅੱਗੇ ਜੋਰ ਨਾ ਕੋਈ।
ਮਾਂ ਬਿਨਾਂ ਜਗ ਸੁੰਨਾ ਸੁੰਨਾ,
ਜਿਵੇਂ ਬੰਜਰ ਧਰਤੀ ਕਿਸੇ ਥਾਂ ਦੀ।
ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੇ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਲੋਕੋ,
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਉ ਮਾਂ ਦੀ।

ਮਾਂਵਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਂਵਾਂ ਸਿੱਘੋਂ,
ਚਾਅ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਉਮਰਾਂ ਦੇ,
ਜੁਗ ਜੁਗ ਜੀਵੇ, ਜਵਾਨੀਆਂ ਮਾਣੇ।
“ਸੇਖੋਂ ਦਾਖਿਆ” ਵਾਲੇ
ਮੇਲੇ ਇਹ ਤਕਦੀਰਾਂ ਦੇ।
ਤੱਤੀ ਵਾਹ ਨਾ ਲੱਗੇ,
ਮਾਂ ਬਣਦੀ ਬਦਲੀ ਛਾਂ ਦੀ।
ਰੱਬ ਨੂੰ ਜੇ ਹੈ ਪਾਉਣਾ ਲੋਕੋ,
ਸੇਵਾ ਕਰ ਲਉ ਮਾਂ ਦੀ।
-ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ
ਫੋਨ:510-774-5909

ਬੁਲੰਦ ਆਵਾਜ਼ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ

ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਗੀਤ ਲੱਭੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧੁਨਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਗੀਤ ਅਤੇ ਧੁਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਇੰਨੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਈਆਂ ਕਿ ਹਰ ਗਾਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਧੁਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਲੱਗਾ। 'ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਣਜਾਰਾ ਫਿਰਦਾ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਨੇ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭੰਡਾਰ ਕੱਤਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਹ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਗਾਇਕ ਨੇ ਗਾਇਆ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਲੰਮੀ ਹੇਕ ਵਿਚ ਗਾਏ ਜਾਂਦੇ 'ਮਿਰਜ਼ੇ ਦੇ ਬੋਲ' ਉਸ ਦੀ ਖੋਜ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਾਬੀ ਮੱਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ: ਚੜ੍ਹਦੇ ਮਿਰਜ਼ੇ ਖਾਨ ਨੂੰ, ਵੱਡੀ ਭਾਬੀ ਲੈਂਦੀ ਥੰਮ੍ਹ।

ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਦੀ ਕਈ ਸਟੇਜ ਗਾਇਕ ਵਜੋਂ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਵਿਚ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ। ਉਹਦਾ ਗਾਉਣ ਸੁਣਨਾ, ਸ਼ਬਦ, ਸੁਰ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੀ ਰੂਪ ਨੂੰ ਸਰਜਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਲ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਸੁਰੀਲੇ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧ ਗਾਇਕ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਛਾ

ਵਰਿਆਮ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਗਿਆ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਵੀ ਸਿਖਰਲੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਡਰਾਮੇ ਹੁੰਦੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੀੜਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਸੁਕਾਏਡ ਡਰਾਮਾ ਖੇਡੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾਉਣਗੇ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਪੈਰਾਂ ਪਿੱਛੇ' ਲੀਡਰ ਵੀ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਰਲ ਲੱਭ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰਜੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਦੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅੱਜ ਤੋਂ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਲੰਮੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਪਿਛੋਕੜ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਗਾਉਣ, ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਬਾਰੇ ਜੋ ਗੱਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਅੱਜ ਹੋਰ ਵੀ ਅਰਥਵਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਉਹਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਨਿਚੋੜ ਅੱਜ ਦੇ ਲੀਹੋਂ-ਲੱਥੇ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮਾਂ ਇਕੱਲੀ ਅਤੇ ਉਦਾਸ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਉਦਾਸੀ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣਾ ਮਾਨਸਿਕ ਰੁਝੇਵਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਆਂਢ-ਗਵਾਂਢ ਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਕੁਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਰਖਾ ਕੱਤਣ ਲਈ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੀ। ਕੁਤੀਆਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਸੂਢੇ ਵਿਚ ਚਰਖੇ ਕੱਤਦੀਆਂ। ਉਹ ਛਣਕਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ ਨਾਲ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰਾਗਲੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲੁਕੀਆਂ ਤਾਪਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਅੰਥਰੂਆਂ ਨਾਲ ਭਿੰਜਾ-ਭਿੰਜਾ ਦਰਦ ਹੁੰਦਾ, ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਚਹਿਕਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ। ਅਮਰਜੀਤ ਪਿਛਲੀ ਕੋਠੜੀ ਜਾਂ ਘਰ ਵਿਚ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਪਿਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਛਹਿਬਰ ਵਿਚ ਭਿੰਜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਕੁਤੀਆਂ ਦੇ ਹੋਠਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਰਦੀਆਂ, ਛਣਕਦੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਨਾਲ ਉਂਗਲੀਆਂ ਦੀ ਤਾਲ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਗੁਣ-ਗੁਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਇੰਜ ਅਚੇਤ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲ ਨੂੰ ਛੁਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਉਸ ਦੇ ਮਨ ਮਸਤਕ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ। ਸੁਰ ਅਤੇ ਸ਼ਬਦ ਉਹ ਦੇ ਗਲੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਉਣ ਲਈ ਉਮਲਣ-ਉਫਲਣ ਲੱਗੇ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਵੇਖਿਆ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਵੇਂ ਦਰਸਾ ਭਲਵਾਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਘੜਾ ਵਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਤੇ ਨਾਲ ਗੀਤ ਗਾ

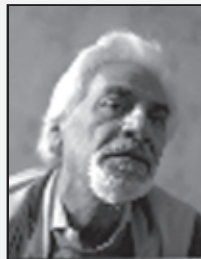
ਰਹੇ ਸਨ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਦੁਪਹਿਰਾ ਕੱਟਣ ਲਈ ਬੈਠੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਵਾਹ ਵਾਹ' ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, 'ਸ਼ਾਬਾਸ਼' ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਰਸੇ ਭਲਵਾਨ ਹੁਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਨੇ ਅਮਰਜੀਤ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਖੱਟਣ ਦੀ ਰੀਝ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਮਾਲ ਡੰਗਰ ਪਿੰਡੇ ਫਿਰਦਿਆਂ ਉਹ ਲੰਮੀਆਂ ਹੋਕਾਂ ਲਾ ਕੇ ਗਾਉਣ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਲੱਗਾ। ਦਰਸੇ ਭਲਵਾਨ ਹੁਰਾਂ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਸ਼ਕ ਆਉਂਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗਾਇਆ ਤਾਂ ਉਹਦੀ ਸੁਰੀਲੀ, ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਵਾਜ਼ ਨੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਕ ਦਮ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਲੇ ਨੂੰ ਕੁਝ ਗਾ ਕੇ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਹੀਰ ਦਾ ਬੰਦ ਏਨੀ ਮੁ-ਤਰੰਨਮ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਸਰੋਤੇ ਕੀਲੇ ਗਏ। ਹੁਣ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਗਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨਾਇਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਉਣ ਦੀ ਪੱਕੀ ਚੇਤਕ ਲੱਗ ਗਈ। ਉਹ ਆਪਣੇ

ਉਸ ਨੂੰ ਡਰ ਸੀ ਕਿ ਭਖਿਆ ਮੇਲਾ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਗਾਇਕ ਦੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਉਜੜ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਅਮਰਜੀਤ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ! ਅਮਰਜੀਤ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ, "ਸਿਰਫ ਇਕ ਗੀਤ ਹੀ। ਤੁਸੀਂ ਦੇਖਿਓ ਤਾਂ ਸਹੀ!" ਰਾਹੀਂ ਮੰਨ ਗਿਆ। ਅਮਰਜੀਤ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਜਾ ਖਲੋਤਾ। ਸਿੱਧਾ ਸਤੋਰ। ਦੋਵੇਂ ਹੱਥ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਗੀਤ ਬੜਾ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਸੀ:

ਜਿਹੜਾ ਅੱਜ ਲਿਆ ਕੇ ਦੇਵੇ
ਕੱਚ ਦੀਆਂ ਚੂੜੀਆਂ
ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹੋਣਗੀਆਂ ਤਾਂ ਗੱਲਾਂ ਗੂੜੀਆਂ
ਅਮਰਜੀਤ ਨੇ ਇਸ ਧੁਨ 'ਤੇ ਗੀਤ ਗਾਇਆ: 'ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ'

ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚਲੀ ਸੁਰ, ਮਿਠਾਸ ਅਤੇ ਬੁਲੰਦੀ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨ ਮੋਹ ਲਿਆ। ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਹੋਣਹਾਰ ਸਾਥੀ ਨੂੰ 'ਜੀ

ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਦੇ ਦਿਨ ਉਸ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਵੀ ਸਿਖਰਲੇ ਦਿਨ ਸਨ। ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਡਰਾਮੇ ਹੁੰਦੇ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਭੀੜਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨਾ ਕਿ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ ਦਾ ਡਰਾਮਾ ਸੁਕਾਏਡ ਡਰਾਮਾ ਖੇਡੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤ ਸੁਣਾਉਣਗੇ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਘੱਟ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 'ਪੈਰਾਂ ਪਿੱਛੇ' ਲੀਡਰ ਵੀ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਰਲ ਲੱਭ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਜਾਂਦੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰਜੀਤ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਜਾਦੂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ

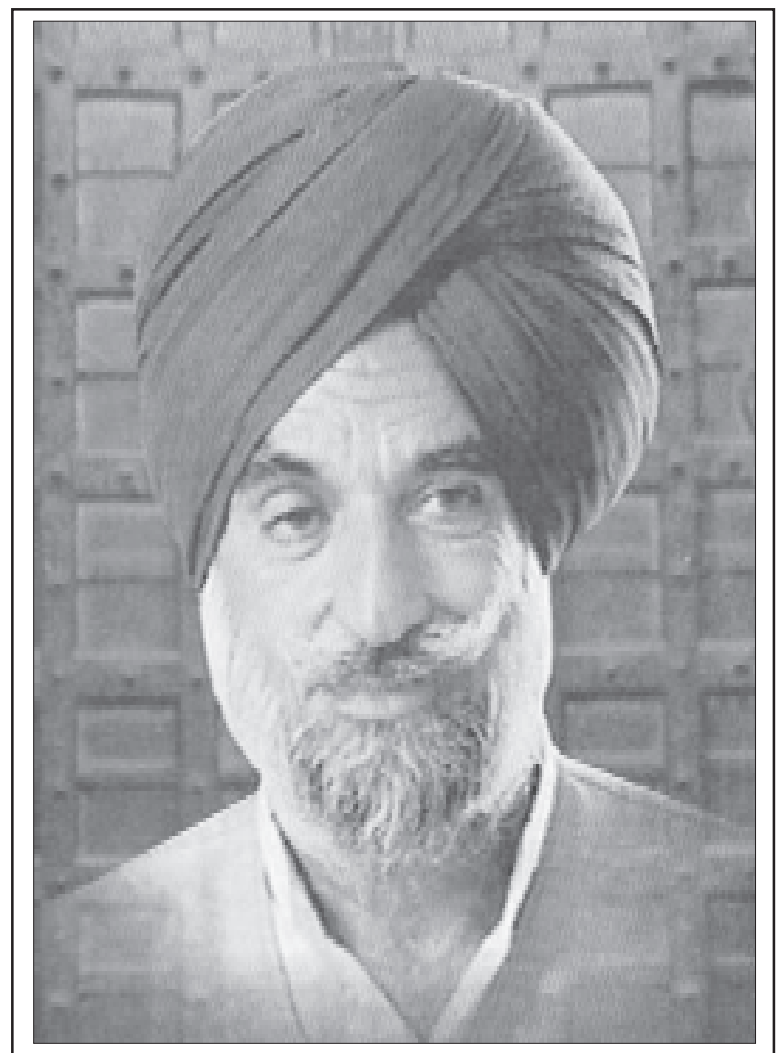
ਪਿੰਡ ਦੇ ਚਰਾਗ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕੋਲੋਂ ਹੀਰ ਦਾ ਕਿੱਸਾ ਮੰਗ ਲਿਆਇਆ। ਬੋਹੜਾਂ ਬੋਲੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਰੋਜ਼ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਫੈਲਣ ਲੱਗੀ।

ਉਹ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਹੁੰਦੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਡਰਾਮੇ ਅਤੇ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਵੇਖਦਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਂਦਿਆਂ ਸੁਣਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਗਾਵੇ, ਉਸ ਵੱਲ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅੱਖਾਂ ਪ੍ਰਸੰਸਾ ਵਿਚ ਝਾਕਣ। ਉਸ ਦੀ ਵੀ 'ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ' ਹੋਵੇ।

ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 'ਚੋਲੇ ਦਾ ਮੇਲਾ' ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਉਹਦੇ ਯਾਰ ਬੋਲੀ ਉਸ ਨੂੰ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਕੋਈ ਗੀਤ ਸੁਣਾਏ। ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਸੀ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰਾਹੀ। ਰਾਹੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਕਾਰਕੁਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਵੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਵੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਵਾਸਤੇ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਗਾਉਣ ਲਈ ਸਮਾਂ ਮੰਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਨਾਂਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਦੇ ਗਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਫੈਲਣ ਲੱਗੀ। ਗਾਉਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕ ਅਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸੋਚ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨੀਂ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੇ ਸਿਰ ਉਪਰ ਮੰਡਲਾਉਂਦੇ ਖਤਰੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਮੁਲਕ ਭਰ ਵਿਚ ਅਮਨ ਲਹਿਰ ਜ਼ੋਰਾਂ-ਸ਼ੋਰਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ

ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋਰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਬਣਾਲੇ 'ਬਾਬੇ' ਦੇ 'ਵਿਅੰਗ' ਉਤੇ ਹੋਈ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ ਚੰਨ ਅਤੇ ਜੋਗਿੰਦਰ ਬਾਹਰਲਾ ਨੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਂਝਾ ਸ ਕੁ ਅੰ ਡ

ਬਣਾਇਆ। ਅਮਰਜੀਤ ਇਸ ਸਕੂਐਡ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਪਿੰਡ ਪਿੰਡ ਆਪਣੀ ਨਾਟਕੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਅਤੇ ਗਾਇਨ ਕਲਾ ਦੇ ਜੋਹਰ ਦਿਖਾਉਣ ਲੱਗਾ। ਉਸ ਦੀ ਸੁਰੀਲੀ ਆਵਾਜ਼ ਹਵਾ ਵਿਚ ਤਾਰੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਕੰਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਹਿਦ ਘੋਲਦੀ ਤੁਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਲੋਕ ਉਸ ਦੀ ਵਾਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦੇ। ਉਹਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤ ਡੰਗਰ ਚਾਰਦੇ ਵਾਗੀ ਵੀ ਡੰਗਰਾਂ ਨੂੰ ਮੋੜੇ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਗਾਉਂਦੇ। ਅੱਜ ਵੀ ਮੇਰੇ ਚੇਤਿਆਂ ਵਿਚ ਉਹ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਬੋਲ ਟੁਣਕ ਰਹੇ ਹਨ:

ਚਿੱਟੀ ਚਿੱਟੀ ਪਗੜੀ ਘੋਟ ਘੋਟ ਬੰਨ੍ਹਦਾ ਏ
ਉਤੇ ਵੇ ਗੁਲਾਬੀ ਫੁੱਲ ਟੰਗਿਆ ਕਰ...
ਕਾਗ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੋਲਿਆ ਅਮਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ...
ਤੂੰ ਹਲ ਵਾਹਵੇਂ ਮੈਂ ਕੇਰਾਂ,
ਵੇਖ ਕੇ ਸਿਆਤ ਹੱਸਦੇ।
ਵੇ ਚੰਨਾਂ ਲੈ ਦੇ ਜੁੱਤੀ ਖੱਲ ਦੀ
ਕਿ ਨੰਗੇ ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਘਸਦੇ।

ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਹੀ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਲੀਡਰਾਂ ਦਾ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰਵੱਈਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਰਾਸੀਆਂ ਤੁੱਲ ਸਮਝਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਸੀ। ਲੀਡਰਾਂ ਲਈ ਕਲਾਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਸੁਣਨ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਮਾਤਰ ਹੀ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਭੇਜ ਛੱਡਦੇ। ਆਪ ਉਦੋਂ ਜਾਂਦੇ ਜਦੋਂ ਇਕੱਠ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਟੇਜ ਬਾਕਾਇਦਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ। ਅਮਰਜੀਤ ਨੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕਰਕੇ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਾਂ ਤੱਕ ਆਪਣਾ ਰੋਸ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਲਾਕਾਰ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ, ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕੀਆਂ 'ਬਾਕਾਇਦਾ ਸਟੇਜ' ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੰਗ ਪਿੱਛੇ 'ਕਲਾਕਾਰ ਦਾ ਸਵੈਮਾਣ' ਬੋਲਦਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਮੰਗ ਮੰਨੀ ਵੀ ਗਈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪਾਰਟੀ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ-ਫਾੜ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਦਾਸੀਨ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਗਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਢਾਹ ਨਾ ਲੱਗਣ ਦਿੱਤੀ। ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ 'ਪੈਸਾ ਨਹੀਂ ਕਲਾ' ਹੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਅਸਲੀਲ

ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਏ। ਉਹ ਸਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਸੁਥਰੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਹੀ ਗਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਨੌਂਦ ਲਾਲ ਨੂਰਪੁਰੀ, ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲੱਗਣ, ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਅਤੇ ਬਰਕਤ ਰਾਮ ਯੁਮਨ ਉਸ ਦੇ ਪਸੰਦੀਦਾ ਗੀਤਕਾਰ ਸਨ। ਉਸ ਦੇ ਚਹੇਤੇ

(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਸਫੇ 'ਤੇ)

ਕਾਗ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੋਲਿਆ

ਸ਼ਾਇਰ ਤੇਰਾ ਸਿੰਘ
ਦਾ ਗੀਤ 'ਕਾਗ
ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੋਲਿਆ'
ਅਮਰਜੀਤ
ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ ਤਾਂ
ਪੂਰਾ ਰੰਗ ਬੰਨ੍ਹ
ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਕਾਗ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੋਲਿਆ ਅਮਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ
ਮਾਖਿਉ ਵਰਗੀ ਮਸਤੀ ਜਿਸ ਕਣ ਕਣ ਵਿਚ ਘੋਲੀ
ਸੁੱਧ ਕੁੰਦਨ ਦੇ ਵਿਚ ਨੀ ਇਹਦੀ ਚੁੰਝ ਮੜ੍ਹਾਵੇ
ਮੋਰ ਤੇ ਤਿੱਤਰ ਇਹਦਿਆਂ ਖੰਭਾਂ 'ਤੇ ਪਾਵੇ
ਬੋਨ੍ਹੇ ਨੀ ਇਹਦੇ ਪਹੁੰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਰੱਤੀ ਮੋਲੀ...

ਪਾਵੇ ਨੀ ਇਹਦਿਆਂ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੁਰਮ ਸਲਾਈਆਂ
ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਏਸ ਨੇ ਮਿਹਰਾਂ ਵਰਸਾਈਆਂ
ਜਿਵੇਂ ਫੁਲੇਰਾ ਉਲਟ ਦਏ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ...

ਦੇਸ ਦੇਸ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਨੀ ਇਸ ਅਮਨ ਸੁਨੇਹਾ
ਮੂੰਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲਿਸਕਿਆ ਸੁਣ ਸੋਨੇ ਜੇਹਾ
ਪਿੰਤਲ ਵਰਗੀ ਹੋ ਗਈ ਲਹੂ ਪੀਣੀ ਟੋਲੀ...

ਕੱਢ ਲਿਆਵੇ ਅੰਦਰੋਂ ਨੀ ਮੱਖਣਾਂ ਦੇ ਪੇੜੇ
ਕੁੱਟ ਕੁੱਟ ਪਾਵੇ ਚੂਰੀਆਂ ਨੀ ਇਹ ਪੰਧ ਨਿਬੇੜੇ
ਝਬਦੇ ਲਿਆਵੇ ਧਰਤ 'ਤੇ ਸਗਨਾਂ ਦੀ ਡੋਲੀ...

ਪਾ ਲਏ ਅੰਦਰੋਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵਿਧਵਾ ਨੇ ਗਹਿਣੇ
ਖੁਸ਼ ਹੈ ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਤਨ ਉਤੇ ਲਹਿਣੇ
ਵਰੀ ਸੂਹੀ ਦੀ ਪੋਟਲੀ ਉਸ ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਖੋਲੀ...

ਫੜ ਲਈ ਬੁੱਢੇ ਪਿਓ ਨੇ ਹੱਥ ਫੇਰ ਡੰਗੋਰੀ
ਹੁਣ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਪੋਰੀ ਪੋਰੀ
ਪਿੱਪਲਾਂ ਬੋਲੇ ਨੱਚ ਪਈ ਗਿੱਧੇ ਦੀ ਬੋਲੀ...

ਪਲਕਾਂ ਨਾਲ ਜਹਾਨ ਦੀ ਇਸ ਕਾਲਖ ਚੁੱਗੀ
ਇਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰੋਂ ਰਹੀ ਨਾ ਇਕ ਵਿਥ ਵੀ ਲੁੱਗੀ
ਟੁਰ ਟੁਰ ਪੱਥਾਂ ਭਾਰ ਏਸ ਹਰ ਨੁੱਕਰ ਫੋਲੀ...

ਕਾਗ ਸਮੇਂ ਦਾ ਬੋਲਿਆ ਅਮਨਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ

ਕਾਰਲ ਚੈਸਮੈਨ ਅਤੇ ਚਾਹਤ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ

ਚੱਲ ਸੋ ਚੱਲ

ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹੇ ਉਹ ਮੌਤ ਨਾਲ ਲੜਦਾ ਰਿਹਾ ਪਰ ਦੋ ਮਈ ਨੂੰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਦੀ ਸੇਨ ਕੁਇੰਟੀਨ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਗੈਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਨੀਂਦ ਸੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਈ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੋ ਤਾਰੀਖ ਤੇ ਸੰਨ 1960, ਇਹੋ ਮਹੀਨਾ ਉਸ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਸੀ। 1948 ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਖਿਲਾਫ ਉਹ ਉਚੇਰੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਲਗਾਤਾਰ ਅਪੀਲਾਂ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਟਲਦੀ ਰਹੀ। ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਵੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਸੁਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਇਕ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਮੰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਸੁਣਨ ਲਈ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਵਾਸਤੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਲੇਕਿਨ ਜੱਜ ਦੀ ਸੈਕਟਰੀ ਤੋਂ ਹਫ਼ਤਾ-ਦਫ਼ਤੀ ਵਿਚ ਗਲਤ ਮਲਤ ਨੰਬਰ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਸ ਵੇਲੇ ਫੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮਿਲਿਆ, ਉਦੋਂ ਚੈਸਮੈਨ 'ਗ੍ਰੀਨਰੂਮ' ਵਿਚ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅੰਜਾਮ ਵੱਲ ਅੱਪੜ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਲਿਆਉਣਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਸ ਨਹੀਂ ਸੀ।

'ਗ੍ਰੀਨਰੂਮ' ਬੜਾ ਸਾਦਾ ਤੇ ਸਜਿਆ ਹੋਇਆ ਕਮਰਾ।

ਗ੍ਰੀਨਰੂਮ-ਮੌਤ ਦਾ ਘਰ।

ਤਲਵਾਰ ਜੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕੀ ਉਸ ਦਾ ਜ਼ਖਮ ਆਰਾਮਦੇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਸੇਨ ਕੁਇੰਟੀਨ ਜੇਲ੍ਹ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ, ਮੌਤ ਦੇ ਘਰ ਨੂੰ ਵਾਕਈ ਗ੍ਰੀਨਰੂਮ ਬਣਾ ਛੱਡਿਆ ਸੀ। ਐਨ ਖਿਤਿਆ ਹੋਇਆ ਹਰਾ ਰੰਗ, ਜਿਵੇਂ ਦਰਖਤ-ਉਗਾਊ ਦਿਹਾੜਾ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਗੈਸ ਚੈਂਬਰ ਦਾ ਰੰਗ ਅੰਦਰੋਂ ਮੋਤੀਆ-ਮੌਤ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਬੜੀ ਨਰਮ ਅਤੇ ਮਾਹੌਲ ਅਜਿਹਾ ਨਸ਼ੀਲਾ ਕਿ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਨੀਂਦਰ ਆਉਣ ਲੱਗੇ। ਕੁਰਸੀ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਇਕ ਸਾਫ਼ ਬਰਤਨ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ਾਬ ਪਿਆ ਹੈ। ਤੇਜ਼ਾਬ ਉਪਰ ਸਾਇਨਾਈਡ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਟਿੱਕੀਆਂ ਇਕ ਬੈਲੀ ਵਿਚ ਲਟਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਮਸ਼ੀਨ ਦੇ ਘੁੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਬੈਲੀ ਦੀ ਗੰਢ ਖੁੱਲ੍ਹ ਜਾਵੇਗੀ। ਟਿੱਕੀਆਂ ਤੇਜ਼ਾਬ ਵਿਚ ਘੁਲਣ ਲੱਗਣਗੀਆਂ-ਆੜੂ ਦੇ ਫਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਵਰਗੀ

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇਹੱਦ ਹੁਸੀਨ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਫੁਲ, ਘਾਹ, ਪੱਤਿਆਂ, ਬਾਗਾਂ ਅਤੇ ਬਹਾਰਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਾਰੇ ਕਿਤਨੇ ਕੁ ਮੁੱਲਵਾਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸ਼ਾਇਦ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਭਾਵੀ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

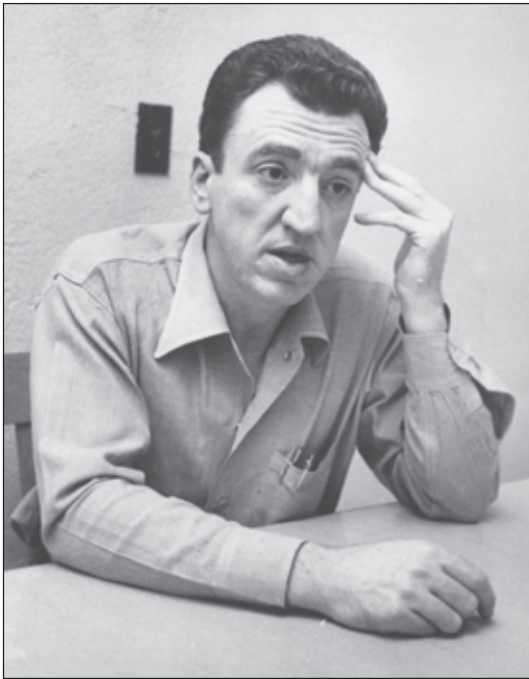
ਕਾਰਲ ਚੈਸਮੈਨ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਬਦਕਿਸਮਤ ਇਨਸਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਐਸੇ ਹੀ ਚੱਕਰ 'ਚ ਫਸ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਰੰਗਾਂ ਤੋਂ ਮਹਿਰੂਮ ਹੋਣਾ ਪਿਆ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਸ ਦੀ ਚਾਹਤ ਦੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਇਤਨੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਮਹਿਰੂਮੀ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਵਰਤ ਕੇ ਦਿਖਾ ਦਿੱਤਾ। ਚੈਸਮੈਨ ਦੀ ਕਥਾ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ/ਸੁਣਦਿਆਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੀਰੀ ਰੂਪੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸੁਹੱਪਣ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਆਪਣੀ ਇੱਛਾ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਖਾਤਰ ਕਿੰਨ ਫਰਿਹਾਦ ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਜਣਾ ਕੋਹਕਾਫ਼ ਦੇ ਪਰਬਤਾਂ ਨੂੰ ਚੀਰ ਕੇ ਨਹਿਰ ਕੱਢ ਲਿਆਉਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੈ ਕਾਰਲ ਚੈਸਮੈਨ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਜਿਹੀ ਜਾਣਕਾਰੀ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਇਕ ਅਣਡਿੱਠੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਭਰਿਆ ਧੂੰਆਂ ਜਿਹਾ ਉਡੇਗਾ...ਤੇ....।

ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮੁਜਰਮ ਨੂੰ ਐਨੀ ਸੁਹਰਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ ਜਿੰਨੀ 39 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਇਸ ਅਮਰੀਕਨ ਮੁਜਰਮ ਕਾਰਲ ਚੈਸਮੈਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਈ। ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਐਡਾ ਵੱਡਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਇਸੇ ਗੱਲੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਦਿਹਾੜਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਹਿਲਾਂ ਆਮ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਬਚਾਅ ਵਾਸਤੇ ਜਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਪਰ ਪੈਂਤੀ ਹਜ਼ਾਰ ਨਾਰਵੇ ਦੇ ਅਤੇ ਸੱਠ ਹਜ਼ਾਰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਚੈਸਮੈਨ, 20 ਮਈ ਸੰਨ 1921 ਨੂੰ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਬਚਪਨ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ 'ਚ ਬੀਤਿਆ। 1948 ਵਿਚ ਜਦ ਉਸ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋਈ। ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਛੱਬੀ ਸਾਲ ਸੀ। ਪੰਦਰਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਛੱਬੀ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੌਰਾਨ ਆਦੀ ਮੁਜਰਿਮ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਬੜੀ ਹੀ ਘਿਨਾਉਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗੁਜ਼ਾਰੀ। ਖਾਸ ਕਰ ਔਰਤਾਂ ਉਤੇ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣ ਕੇ ਲੂੰ-ਲੂੰ ਕੰਝ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿਹੜੀਆਂ ਵੀ ਲੜਕੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਰਾਕਸ਼ੀ ਦੁਰਾਚਾਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ

ਕਾਰਲ ਚੈਸਮੈਨ

ਬਹੁਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਈਆਂ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਐਨੇ ਕਾਲਖ ਭਰੇ ਭੂਤ-ਕਾਲ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੇ ਜੇਲ੍ਹ ਅੰਦਰ ਪਿਛਲੇ ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਮੌਤ ਵਿਰੁਧ ਜਿਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ

ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਵਿਚ ਜਿਹੜਾ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਹੋਇਆ ਉਹਦੇ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਜਿੱਤ ਲਈ।

ਬਾਰਾਂ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦਾ ਏਕਾਂਤ ਕਾਰਾਵਾਸ? ਜ਼ਰਾ ਕਲਪਨਾ ਤਾਂ ਕਰੋ ਅਪਰਾਧੀ ਚੈਸਮੈਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਅਟੁੱਟ ਆਸਥਾ ਦੀ, ਉਹਦੇ ਅਜਿੱਤ ਸਾਹਸ ਦੀ ਅਤੇ ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਉਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ। ਏਕਾਂਤ ਕੈਦ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਜਿਸ 2455 ਨੰਬਰ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਉਹ ਮੌਤ ਦੇ ਭਿਆਨਕ ਚੈਲੰਜ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਦਾ ਰਿਹਾ ਕਿੰਨਾ ਅਜੀਬ ਹੈ ਉਸ ਮਾਹੌਲ ਦਾ ਤਸੱਵਰ ਵੀ। ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਚੈਸਮੈਨ ਨੂੰ ਕਸ਼ਟ ਭਰੇ ਏਕਾਂਤਵਾਸ ਦੇ ਰਾਤ-ਦਿਨ ਕੀ ਤੋਂ ਕੀ ਬਣਾ ਦੇਣਗੇ। ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਲਮਹੇ ਮੌਤ ਦਾ ਭਿਆਨਕ ਤਸੱਵਰ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ 'ਤੇ ਛਾਇਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਤੰਗ ਹਨੇਰੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਚਿਰਾਗ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਤੇ ਨੁਰਾਨੀ ਲੋਅ ਨੂੰ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ। ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀ ਅੰਦਰ ਬੈਠ

ਕੇ ਉਸ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਪਾਸ ਸ਼ਖਸ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ।

ਜੇਲ੍ਹ ਜੀਵਨ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਮੁੱਲਾ ਤੋਹਫਾ ਹਨ ਚੈਸਮੈਨ ਦੇ ਚਾਰ

ਨਾਵਲ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਲਈ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਹਮਦਰਦੀਆਂ ਵੀ ਜਿੱਤ ਲਈਆਂ 1954 ਵਿਚ ਜਦ ਉਹਦਾ ਪਹਿਲਾ ਨਾਵਲ 'ਸੈਲ 2455 ਡੈਥ ਰੋਅ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਸਾਹਿਤ ਜਗਤ ਵਿਚ ਤਰਬੱਲੀ ਮਚ ਗਈ। ਮੌਤ ਨਾਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧੀ ਅਤੇ ਡਾਕੂ ਕਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਦੀ ਇਹ ਉਡਾਣ, ਇਹ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਵਾਹਮਈ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਏਡੀ ਸੁਚੱਜੀ ਲਿਖਣ ਸ਼ੈਲੀ! ਚੈਸਮੈਨ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਦਿਹਾੜੇ ਤੀਕਰ ਨਾਵਲ ਦੀਆਂ ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਕਾਪੀਆਂ ਵਿਕ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ।

ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਹੋਰ ਨਾਵਲ 'ਟ੍ਰਾਇਲ' ਅਤੇ 'ਫੇਸ ਆਫ ਜਸਟਿਸ' ਵੀ ਜੇਲ੍ਹ ਜੀਵਨ 'ਚ ਹੀ ਛਪ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਤੇ ਚੌਥਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਨਾਵਲ ਦੋ ਮਈ ਨੂੰ ਠੀਕ ਉਸ ਵੇਲੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਹ 'ਗੈਸ ਚੈਂਬਰ' ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ, 'ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਨਾਲ ਮੈਂ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹੋਰ ਵੱਡਮੁੱਲੀ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ।' ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਉਹਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਮੋਹਲਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

2 ਮਈ 1960 ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੇ ਚੈਸਮੈਨ ਦੀ ਖਾਸ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ 'ਮਾਰਲਿਨ ਬ੍ਰੈਂਡੋ', ਗ੍ਰੀਨ ਰੂਮ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਕਿ ਉਹ 'ਚੈਸਮੈਨ' ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾਏਗਾ ਅਤੇ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਉਸ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਏਗਾ।

ਆਖਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੇ ਚੈਸਮੈਨ ਦਾ ਗਲਾ ਘੁੱਟ ਕੇ ਸਾਹ ਲਿਆ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਤਕਦੀਰ-ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅਤੇ ਮੌਤ। ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ? ਇਹਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਭਾਣਾ ਕਹਿ ਲਉ ਕਿ ਚੈਸਮੈਨ ਵਿਰੁਧ ਕਤਲ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਕਤਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਫੇਰ ਵੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦਾ ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤ ਸਾਹਿਤਕਾਰ ਜੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀਆਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਜ਼ਿਮਨੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਜਾਂਦਾ।

ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ

(ਪਿਛਲੇ ਸਫੇ ਤੋਂ ਜਾਰੀ)

ਗਾਇਕਾਂ ਵਿਚ ਇਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਯਮਲਾ ਜੱਟ ਦਾ ਨਾਮ ਉਸ ਨੇ ਆਦਰ ਨਾਲ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਧਰਲੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਹ ਦੀ ਪਸੰਦ ਮਹਿਦੀ ਹਸਨ, ਰੇਸ਼ਮਾ, ਨਾਹਿਦ ਤੇ ਅਖਤਰ ਅਤੇ ਆਲਮ ਲੁਹਾਰ ਸਨ।

ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਕ ਤਾਂ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਬੰਧੇਜ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਬੱਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੌਲਿਕਤਾ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਪਰ 'ਬੰਧੇਜ ਵਿਚ ਨਾ ਬੱਝਣ' ਦਾ ਇਹ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਸ ਦੀਆਂ ਵਾਗਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜੇ ਚਾਹੇ ਗੰਦ-ਮੰਦ ਬਕਦਾ ਰਹੇ। ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।"

'ਅੰਦਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼' ਸੁਣਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਿਸਾਲ ਇਉਂ ਹੈ:

ਇਕ ਵਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਉਤੇ ਰੂਸੀ ਡੈਲੀਗੇਸ਼ਨ ਆਇਆ। ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਵਿਚ ਗਾਇਆ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਲਿਖਿਆ ਬਹੁ-ਚਰਚਿਤ ਗੀਤ, 'ਅੱਜ ਕੋਈ ਆਇਆ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ।' ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੱਥੇ ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ ਪਰ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਉਚੇਚਾ ਬੁਲਾ ਕੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਇਹੋ ਹੀ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਕਈ ਲੋਕ ਗੀਤ ਲੱਭੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਧੁਨਾਂ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹ ਗੀਤ ਅਤੇ ਧੁਨਾਂ ਬਾਅਦ ਵਿਚ

ਇੰਨੀਆਂ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੋਈਆਂ ਕਿ ਹਰ ਗਾਇਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਧੁਨਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਲੱਗਾ। 'ਗਲੀ ਗਲੀ ਵਣਜਾਰਾ ਫਿਰਦਾ' ਲੋਕ ਗੀਤ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਮੌਕੇ ਗਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਨੇ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਭੰਡਾਰ ਕੱਤਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣ ਕੇ ਇਹ ਗੀਤ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਗਾਇਕ ਨੇ ਗਾਇਆ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਵੀ ਲੰਮੀ ਹੋਕ ਵਿਚ ਗਾਏ

ਅਲਪ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਗਾਈਆਂ ਤਾਂ ਹਰ ਜਾਨਦਾਰ ਗਾਇਕ ਦੀ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣ ਗਈਆਂ। ਅੱਜ ਕਿਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਖੋਜੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਗਾਇਕ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਹੈ।

ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਰਹੀ ਹੈ ਆਪਣੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨਾ। ਉਸ

“ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਐਲਾਨੀਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੀਮ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਇਕ ਆਦਮੀ ਉਠ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਖਦਾ ਸੈਂ ਕਿ ਮੈਂ ਮੰਦੇ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਉਣੇ।' ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਡਿੱਗਦੇ ਨੂੰ ਬੋਚ ਲਿਆ ਸੀ।”

ਜਾਂਦੇ 'ਮਿਰਜੇ ਦੇ ਬੋਲ' ਉਸ ਦੀ ਖੋਜ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਿਰਜੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਭਾਬੀ ਮੱਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

ਚੜ੍ਹਦੇ ਮਿਰਜੇ ਖਾਨ ਨੂੰ,

ਵੱਡੀ ਭਾਬੀ ਲੈਂਦੀ ਬੰਮੂ

ਵੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਨਾ ਦਿਓਰ ਵੰਗਾਰਿਆ-

ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਪੀਲੂ ਦੇ ਲਿਖੇ ਮਿਰਜੇ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਹੋਰ ਵੀ ਕਿਧਰੇ ਇਹ ਛਪੀਆਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਅਮਰਜੀਤ ਡੇਰਾ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਤੋਂ ਸਾਈਕਲ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸੁਣਿਆ, ਉਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਇਹੋ ਸਤਰਾਂ ਬੜੀ ਮਸਤੀ ਵਿਚ ਗਾਉਂਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਮਰਜੀਤ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਖਜ਼ਾਨਾ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਉਸ ਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰ ਤੋਂ ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਲਿਖ ਲਈਆਂ। ਫਿਰ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਲੰਮਾ

ਨੂੰ ਸਦਾ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਰਿਹਾ ਕਿ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਨਾਮ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੇ। ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਆਦਤ ਪਾਈ ਅਤੇ ਉਹ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੀਤਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪੂਰੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਲੈਣ ਲੱਗੇ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਉਹਲੇ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਇਹ ਬੀਮਾਰੀ ਆਮ ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਦਿਲਚਸਪ ਘਟਨਾ ਸੁਣਾਈ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਟੇਜ ਸੀ। ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂ ਬਾਬੂ ਜਗਜੀਵਨ ਰਾਮ ਅਤੇ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਜ਼ੀਠੀਆ ਵੀ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਅਮਰਜੀਤ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰੀ ਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਉਠਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਗੀਤ 'ਠੰਢੇ ਬੁਰਜ ਵਿਚ ਦਾਦੀ ਮਾਤਾ' ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ

ਲੱਗਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਗੀਤ ਗਾ ਤਾਂ ਮੈਂ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪਰ ਲਿਖਿਆ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਲੱਗਣ ਹੁਰਾਂ ਹੈ ਜੋ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਵੀ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਹਨ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦੇਣਾ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਗੀਤ ਦੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵੀ ਇਨਾਮ ਨਾਲ ਦੇਵੇ। ਤੇ ਹੋਇਆ ਵੀ ਇੰਜ ਹੀ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਬਲੱਗਣ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਗਾਇਕ, ਗੀਤ ਲੇਖਕ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸੋਭਾ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਘਟਦੀ ਨਹੀਂ।

ਜਦੋਂ ਲਾਲ ਚੰਦ ਯਮਲਾ ਜੱਟ, ਵਿਧਾਤਾ ਸਿੰਘ ਤੀਰ ਦੀ ਲਿਖੀ ਰਚਨਾ 'ਵਾਹ ਵਾਹ ਗੜ੍ਹੀਏ ਚਮਕੌਰ ਦੀਏ' ਗਾਉਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਿਰ ਉਤੇ 'ਤੀਰ' ਦੀ ਥਾਂ ਆਖਦਾ ਸੀ, 'ਯਮਲੇ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਪਿਆਰੀ ਏ' ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਨ-ਪਸੰਦ ਗਾਇਕ ਦੀ ਇਹ ਹਰਕਤ ਅਮਰਜੀਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਰਤਕਦੀ ਸੀ।

ਅੱਜ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰ ਨਿਰੋਲ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੁਹਜ-ਸਵਾਦ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰਨ 'ਤੇ ਤੁੱਲ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਗਾ ਕੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਗੰਧਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਗੇ ਭਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਪੈਸੇ ਖਾਤਰ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਲਿਖਣੇ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਰੇ ਲੱਗਦੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤਕਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਸੀ, "ਉਹ ਚੰਗਾ ਲੇਖਕ ਹੈ, ਚੰਗਾ ਲਿਖ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਵੀ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖਾਤਰ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਨੀਵੇਂ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੋਰੇ ਰੰਗ ਵਾਲੀ ਰਜਿੰਦਰ ਰਾਜਨ ਅਤੇ ਕਾਲੇ ਰੰਗ ਵਾਲੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਦੀਕ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਜਦੋਂ ਗੀਤ ਲਿਖਿਆ, 'ਖਰਬੂਜੇ ਵਰਗੀ ਜੱਟੀ ਖਾ ਲਈ ਵੇ ਕਾਲੇ ਨਾਗ ਨੇ' ਤਾਂ ਉਹ ਪੈਸੇ ਦੀ ਟੁਣਕਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾ-ਧਰਮ ਤੋਂ ਬਿੜਕ ਗਿਆ ਸੀ।

ਇਹ ਤਾਂ ਤੀਹ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝਦੇ ਵੀ ਸਨ।

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੇ ਗਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਹੀ ਕੀ ਕਰਨੀ ਹੋਈ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਕ ਅੱਧੇ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਸਾਰਾ ਵੱਗ ਹੀ ਬੇਮੁਹਾਰਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ।

ਅਮਰਜੀਤ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਲਾਕਾਰ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖਲਿਆਰ ਲਵੇ ਤਾਂ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਚੰਗਾ ਹੀ ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਲੋਕ ਹੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਗੀਤ ਤੇ ਗਾਉਣ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਿਰਦਾਰ ਦੀ ਬੁਲੰਦੀ ਨੂੰ ਦੱਸਦੀ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਸੁਣਾਈ।

"ਮੈਂ ਇਕ ਵਾਰ ਐਲਾਨੀਆ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਗੰਦੇ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਉਂਦਾ। ਕਿਸੇ ਮਹਿਫਲ ਵਿਚ ਮੈਂ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੀਮ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਇਕ ਆਦਮੀ ਉਠ ਕੇ ਖਲੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਖਦਾ ਸੈਂ ਕਿ ਮੈਂ ਮੰਦੇ ਗੀਤ ਨਹੀਂ ਗਾਉਣੇ।' ਮੈਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਉਸ ਤੋਂ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ। ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਡਿੱਗਦੇ ਨੂੰ ਬੋਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਜੇ ਕਦੀ ਮੇਰਾ ਮਨ ਲਲਚਾਇਆ ਵੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸੱਜਣ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਸਾਹਮਣੇ ਦਸਮੇਸ਼ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਣ ਹਾਜ਼ਰ ਹੁੰਦਾ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਿਆਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲੋਕ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਣ ਵੀ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਿੱਗਣੋਂ ਵੀ ਬਚਾਉਣਗੇ।"

ਇਸ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਲਾਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਦਾ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੇ 'ਕਲਾਕਾਰ' ਕੋਲ ਵਿਹਲ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕਰਨਗੇ, ਵਾਰ ਵਾਰ ਦੁਹਰਾਉਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੈਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਗਾਉਣ ਦੇ ਕਦਰਦਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਾਂ। ਚੰਗੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀਆਂ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ, ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਉਦੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਮੁਹੱਲੇ ਦੇ ਲਗਭਗ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹੀ ਮਾਸਤ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਸਾਗਰ (ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਨਾਂ) ਵਿਚ ਤਿਰਾਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨਪੱਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਜਾਣ ਲਈ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੈ। ਸਾਗਰ ਉੱਜ ਵੀ ਉਚਾ-ਨੀਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ, ਭੋਪਾਲ ਵਰਗਾ। ਉਥੇ ਰਿਕਸ਼ੇ ਨਹੀਂ ਚੱਲਦੇ। ਟਾਂਗੇ ਜਾਂ ਟੈਕਸੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵੇਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਇਹ ਚੜ੍ਹਾਈ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬੋੜ੍ਹਾ ਪਹਿਲਾਂ, ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਤੰਗ ਗਲੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੰਗ ਗਲੀ ਵਿਚ ਵਤਦਿਆਂ ਅਮੋਨੀਆ ਦੀ ਤਿੱਖੀ ਗੰਧ ਨਾਸਾਂ ਵਿਚ ਭਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਲੀ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਉਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗਜ਼ਮਾ, ਗੁਪਤ ਰੋਗ, ਪੱਖੇ, ਬੀੜੀ, ਸੁਰਮਾ, ਦੰਦ ਮੰਜਨ ਆਦਿ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਲਿਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੰਧਾਂ ਦਰਅਸਲ ਉਚੀਆਂ ਬਿਲਡਿੰਗਾਂ ਦੇ ਪਿਛਵਾਤੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪਖਾਨਿਆਂ, ਇਸ਼ਨਾਨ ਘਰਾਂ ਦੇ ਪਾਈਪ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਤੰਗ ਗਲੀ ਜਿੱਥੇ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਕਚਰੇ ਅਤੇ ਟੁੱਟੀਆਂ-ਭੱਜੀਆਂ ਇੱਟਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਮੈਦਾਨ ਹੈ। ਇਸ ਮੈਦਾਨ ਵਿਚ ਉਹ ਲੋਕ ਜੰਗਲ ਪਾਣੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਖਾਨਿਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਤੋਂ ਬੋੜ੍ਹਾ ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਪਿੰਡ ਹੈ ਪਛੀਤਟੋਲਾ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਇਸੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਕੋਈ ਦੁਰਲੱਭ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਵੇ, ਬਜ਼ਾਰੋਂ ਮੁੜ ਰਹੇ ਹੋਵੇ, ਦਫ਼ਤਰ ਵੱਲ ਸਾਈਕਲ ਦੇ ਪੈਡਲ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹੋਵੇ, ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਖ ਕੇ ਘਰ ਮੁੜ ਰਹੇ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਕਾਲਜ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਵੇ, ਮਾਸਤ ਜੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਾਦਸਤੁਰ ਇੱਟਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨ ਦੀ ਡਿਊਓ ਕੋਲ ਪੁਰਾਣੀ ਜਿਹੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਦਿਸ ਜਾਣਗੇ।

ਜਦ ਕੋਈ ਉਸ ਗਲੀ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਉਸ ਵੱਲ ਉਤਸੁਕਤਾ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੱਕਣੀ ਵਿਚ ਬੇਵਸ ਲਾਲਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਭੁੱਖਾ ਬੱਚਾ ਮਠਿਆਈ ਵੱਲ ਦੇਖਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਬੰਦਾ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਦ ਕੱਢ ਕੇ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਉਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, “ਮਾਸਤ ਜੀ, ਜੈ ਹਿੰਦ”। ਮਾਸਤ ਜੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਬੀੜੀ ਫੂਕਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜੇ ਕੋਈ ਹੜਬੜੀ ਵਿਚ ਹੋਵੇ, ਕਿਤੇ ਛੇਤੀ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਬੇਤਾਬੀ ਵਿਚ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਭੁੱਲ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਚੀਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਨਾਲ ਉਹ ਉਖੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬੁੜ-ਬੁੜ ਕਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਮੈਂ ਸਾਗਰ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਸੀ। ਨੌਕਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਛੀਤਟੋਲਾ ਦੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲਈ ਗਿਆ, ਵੋਟਰ ਲਿਸਟ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਢਿੱਲੀ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਵਾਂਗੂ ਬਿਠਾਇਆ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਘਰ ਵਿਚ ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਜੀਅ ਹਨ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ। ਦੋ ਮੁੰਡੇ ਦੁਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਮੁੰਡਾ ਇੱਥੇ ਹੀ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਖਾਣਾ-ਪੀਣਾ ਮਾਸਤ ਜੀ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਸਨ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬੜੀ ਦਿਲਚਸਪ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਬੇਟਾ ਕਦੇ ਸਾਡਾ ਜ਼ਮਾਨਾ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਤਾਂ ਫੁਰਰ ਹੋ ਗਏ। ਤਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਭ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਪਰਵਾਨੇ ਸੀ। ਸਮਝ ਲੈ, ਬੱਸ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਇਕ ਹੀ ਧੁਨ। ਗਾਂਧੀ ਬੱਬਾ ਦਾ ਨਾਂ। ਭਜਨ, ਕੀਰਤਨ, ਵਰਤ ਅਤੇ ਸਸਤਾ ਖਾਦੀ ਚੋਲਾ। ‘ਅੰਗਰੇਜ਼ੋ, ਭਾਰਤ ਛੱਡੋ’। ਜਦ ਗਾਂਧੀ ਬੱਬਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਵਾਇਸਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਸਾਡੀ ਕੋਠੀ ਆਏ। ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਪੁੱਤਰਾ! ਕੀ ਠਾਠ-ਬਾਠ, ਲਾਮ-ਲਸ਼ਕਰ, ਸਾਜ਼ ਬਾਜ਼ ਸੀ। ਵਾਇਸਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਇਕ ਪੈਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, “ਮਾਸਤ ਜੀ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਗਾਂਧੀ ਬੱਬਾ ਤੁਹਾਡੀ ਬਹੁਤ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ। ਸਾਨੂੰ ਇੱਥੇ, ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੇਣ।” ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਹੀ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ

ਕਹੀ, ‘ਲਾਟ ਸਾਹਿਬ, ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਹਾਕਮ-ਹੁਕਾਮ ਹੋ। ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ, ਤਿਲਕ ਬੱਬਾ ਨੇ ਜੋ ਗੱਲ ਕਹੀ; ਗਾਂਧੀ ਬੱਬਾ ਵੀ ਉਹੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।’ ਤਾਂ ਪੁੱਤਰਾ ਵਾਇਸਰਾਏ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਰੋਣ ਲੱਗੇ। ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਫੜ ਲਏ ਪਰ ਮੈਂ ਸਿਧਾਂਤ ਤੋਂ ਟੱਸ ਤੋਂ ਮੱਸ ਨਾ ਹੋਇਆ।”

...ਤੇ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਾਂ ਮਿਲਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੇ ਘਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੀ ਪਸਤ ਸੀ। ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੱਸ ਇਹੀ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਬਣਿਆ ਪੁਰਾਣਾ ਮਕਾਨ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਹਨੇਰੀ ਕੋਠੜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਹ ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦਾ ਮਾਸਟਰ ਇਸ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਾਲਾ ਫਾਰਮ ਭਰਨ ਬਹਿ ਗਿਆ। ਕਈ ਖਾਨਾ-ਪੂਰਤੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਅੰਦਰ ਗਏ ਅਤੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਮੁੜ ਆਏ। ਕੱਪੜੇ ਦਾ ਚੌਰਸ ਜਿਹਾ ਪੁਲੰਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਸੀ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕੰਬਦੇ ਹੱਥਾਂ ਨਾਲ ਖੋਲ੍ਹਣ ਲੱਗੇ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀ ਵਾਲ ਕਾਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੱਕੀ ਦੀ ਛੱਲੀ ਦੇ ਵਾਲਾਂ ਵਾਂਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਾਲ ਸਫ਼ੈਦ ਸਨ। ਪਲਕਾਂ, ਭਰਵੰਟੇ ਅਤੇ ਹੱਥ ਦੇ ਰੋਮਾਂ ਤੱਕ ਸਭ ਸਫ਼ੈਦ ਸਨ। ਚਮੜੀ 'ਤੇ ਵੱਟੋ-ਵੱਟ ਕੱਪੜੇ ਵਰਗੀਆਂ ਝੁਰੜੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮੈਲਾ ਜਿਹਾ ਪਾਣੀ ਛਲਕਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਤਲੀਆਂ ਉਸ ਦੇ ਥੱਲੇ ਥਰ-ਥਰਾਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਮੱਧਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ, ਦਸ-ਪੰਜ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਲਈ ਸੱਜੇ-ਖੱਬੇ ਹਿੱਲਣ ਲੱਗਦਾ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੱਪੜੇ ਦੀ ਗਠੜੀ ਵਿਚੋਂ ਕਾਗਜ਼ ਕੱਢ ਕੇ ਮੰਜੀ 'ਤੇ ਫੈਲਾਅ ਦਿੱਤੇ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੇ ਪਰਚੇ ਅਤੇ ਖ਼ਤ ਆਦਿ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਬੇਟਾ, ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਪੁੱਛ। ਕਿੰਨਾ ਜੋਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਸਾਡੇ ਲਹੂ ਵਿਚ। ਨਾ ਰੋਟੀ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ, ਨਾ ਜ਼ਰ ਜੋਰੂ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ। ਬੱਸ ਜਲੂਸ ਅਤੇ ਝੰਡਾ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਬੜੀ ਜ਼ਾਲਮ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੱਟਿਆ, ਤੇ ਕੁੱਟਣ ਵਾਲੇ ਕੌਣ ਹੁੰਦੇ ਸਨ? ਸਾਡੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਭਰਾ। ਆਪਣੀ ਹੀ ਕੌਮ ਤੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਲੋਕ ਪਰ ਗਾਂਧੀ ਬੱਬਾ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀ ਕੋਈ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਨਮਕ ਦਾ ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਤਹਿ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ, ਧੁਆਂਧਿਆ ਜਿਹਾ ਅਖ਼ਬਾਰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, “ਜ਼ਰਾ ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਤਾਂ ਦੇਖੀ।”

ਮੈਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇਖਿਆ। ਸੰਨ ਪੰਜਾਹ ਦਾ ਕੋਈ ਲੋਕਲ ਅਖ਼ਬਾਰ ਸੀ। ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਿਚ ਲੇਖ ਛਪਿਆ ਸੀ, ‘ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀ ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ‘ਹਿਤੈਸ਼ੀ’। ਹੇਠਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸੀ। ਲਗਭਗ ਅਠਾਈ ਸਾਲ ਲੰਘ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਤਦ ਮਾਸਤ ਜੀ ਅੱਧਖੜ ਸਨ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਝੁਕਾਇਆ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, “ਇੱਥੇ ਦੇਖ। ਪੂਰੀ ਖੋਪੜੀ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਡੰਡੇ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ। ਹੁਣ ਵੀ ਬਰਸਾਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਦੇ ਜੋੜ ਦੁਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਜਨਤਾ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ੁਲਮ ਹੋਏ। ਜਦੋਂ ਗਣੇਸ਼ ਸ਼ੰਕਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਤਦ ਮੈਂ ਉਥੇ ਸੀ, ਨਾਲ-ਨਾਲ। ਅਸੀਂ ਇਕੱਠਿਆਂ ਚਾਹ ਪੀਤੀ। ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਗਣੇਸ਼ ਭਾਈ ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਭਰਾਵਾ।”

ਮਾਸਤ ਜੀ ਬਾਰੇ ਪਛੀਤਟੋਲਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਨਾਲ ਘੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਵੱਡੇ ਆਦਮੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਗੂੜ੍ਹੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ। ਦਾਦਾ ਭਾਈ ਨੌਰੋਜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਰਾਰਜੀ ਦੇਸਾਈ ਤੱਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਨਿਕਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸਨ। ਭਾਸ਼ਣ ਆਦਿ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ

ਮਾਸਤ ਜੀ

ਹਿੰਦੀ ਦੇ ਕਹਾਣੀਕਾਰ ਉਦੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ‘ਮਾਸਤ ਜੀ’ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਹਾਣੀਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਅੰਗ ਦਾ ਬਾਣ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖਾ ਹੈ। ਉਹ ‘ਮਾਸਤ ਜੀ’ ਪਾਤਰ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦਾ ਜੋ ਨਕਸ਼ਾ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਧਾਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬੜਾ ਅਸਾਧਾਰਨ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਅਣਗਿਣਤ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਮਾਸਤ ਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਪਛੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਦਾ ਕਿਤੇ ਉਡਾਈ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਜਦ ਕਦੇ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲ ਸਿੱਧਾ ਟਾਕਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਦਾ ਸਾਹ ਫੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਦੀ ਗਾਥਾ ਹੈ ਜਿਹਦੇ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਅਤੇ ਹਕੀਕਤ ਦੋ ਸਮਾਨ-ਅੰਤਰ ਤੁਰਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜੋ ਕਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀਆਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹਫ਼-ਹਫ਼ ਕੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਬੋਲ ਲੈਣਾ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਸੱਤਿਆਗ੍ਰਹਿ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਰ ਪਈ ਤਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਤਿੰਨਪੱਤੀ ਦੇ ਤਿਗੱਡੇ ਤੋਂ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਭੱਜ ਰਹੇ ਸਨ। ਧੱਕਮ-ਧੱਕੇ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ ਅਤੇ ਸਿਰ ਫਟ ਗਿਆ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਹ ਉਸੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿੱਥੇ ਦੂਜੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਸਨ। ‘ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਸਫ਼ਰ’ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਮੈਂ ਸੋਚਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਵਿਚ ਪਾਗਲਪਣ ਦਾ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਿਹਤਮੰਦ ਅਤੇ ਠੀਕ ਸਨ। ਬਿਲਾਨਾਗਾ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਠ ਕੇ ਖੇਲਾਵਨ ਪਨਵਾੜੀ ਦੀ ਦੁਕਾਨ ਤੱਕ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਘੰਟਾ ਕੁ ਉਥੇ ਬਹਿ ਕੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਬੀੜੀਆਂ ਫੂਕ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸਤ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਸੀ। ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਲਗਭਗ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਤੱਥਾਂ ਸਹਿਤ ਵਰਣਨ ਕਰਦੇ। ਫ਼ਰਕ ਬੱਸ ਇਹੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਜੋੜ ਦਿੰਦੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਉਥੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਹਨ। ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਮਹਿੰਦਰ, ਬਿਰਲਾ ਦੀ ਐਂਗਰੀਐਂਟ ਪੇਪਰ ਮਿਲ ਦਾ ਮੈਨੇਜਰ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਮੁੰਡਾ ਜੰਗਲਾਤ

ਲਿਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਪੋਤਾ-ਪੋਤੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਹੀ ਨਾਂ ਸੁਝਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁੰਡੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਹੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਨੇਤਾ-ਹਾਕਮ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਰਾਜਿੰਦਰ ਨੂੰ ਝੁਠੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਫਸਾ ਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਰਾਜਿੰਦਰ ਮਾਇਆ ਪ੍ਰਸਾਦ ‘ਹਿਤੈਸ਼ੀ’ ਦਾ ਮੁੰਡਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਹ ਸਭ ਝੂਠ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਹੀ ਬਦਮਾਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਰੰਜਿਸ਼ ਕੱਢਣ ਲਈ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੇ ਖਾਨਦਾਨ ਨੂੰ ਕਲੰਕਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਕੋਲ ਕੋਠੀ ਹੈ, ਕਾਰ ਹੈ, ਨੌਕਰ-ਚਾਕਰ ਹਨ। ਬਿਰਲਾ, ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਵਾਂਗੂ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਬਿਰਲਾ ਜੀ ਦਾ ਸਾਰਾ ਰੁਪਈਆ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕਢਵਾਉਣ ਦਾ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਮਹਿੰਦਰ ਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਦ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਬਿਰਲਾ ਵੀ ਬਰਾਤੇ ਗਿਆ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਰਲਾ ਬੜਾ ਗੋਰਾ-ਚਿੱਟਾ, ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਿੱਧਾ-ਸਾਧਾ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਫੁਟੇ-ਪੁਰਾਣੇ ਕੱਪੜੇ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘੁਮੰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਛੂਹ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਬੜਾ ਪਰਉਪਕਾਰੀ ਹੈ।

ਪਛੀਤਟੋਲਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮੈਨੂੰ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗਾ, ਉਹ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੀ। ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਮਹਿੰਦਰ ਔਠਵੀਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਪਿੱਛੋਂ ਹੋਮ ਗਾਰਡਜ਼ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੇਪਰ ਮਿਲ ਵਿਚ ਮਾਮੂਲੀ ਚੌਕੀਦਾਰ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਮੁੰਡਾ ਫਾਰੈਸਟ ਗਾਰਡ ਸੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਛੋਟਾ ਨਰਿੰਦਰ ਕਾਲਜ ਤੱਕ ਤਾਂ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਘੱਟ ਹੀ ਸੀ। ਉਹ ਦਿਨ ਭਰ ਅਵਾਰਾਗਰਦੀ ਕਰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜੂਏ ਦੇ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਬਹਿ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਦਾ ਸੀ।

ਤਿੰਨੇ ਮੁੰਡੇ ਮਾਸਤ ਜੀ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਵੱਡਾ ਮੁੰਡਾ ਮਹਿੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਚੀ ਤੀਹ ਰੁਪਏ ਭੇਜ ਦਿੰਦਾ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਬਿਮਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਮੁੰਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਝਾਕਿਆ ਤੱਕ ਨਾ।

ਪਛੀਤਟੋਲਾ ਦੇ ਲੋਕ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਟੋਲੇ ਵਿਚ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਇਆ ਪਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਜਦ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮੁੰਡੇ ਮਹਿੰਦਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ ਬਿਮਾਰ ਹਨ, ਉਹ ਘਬਰਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਤੁਰੰਤ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਡਾਕਟਰ ਭੱਜੇ-ਭੱਜੇ ਆਏ ਅਤੇ ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿਚ ਹਸਪਤਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਮਹਿੰਦਰ ਫੋਨ 'ਤੇ ਫੋਨ ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ। ਫਿਕਰ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਜਦ ਉਹ

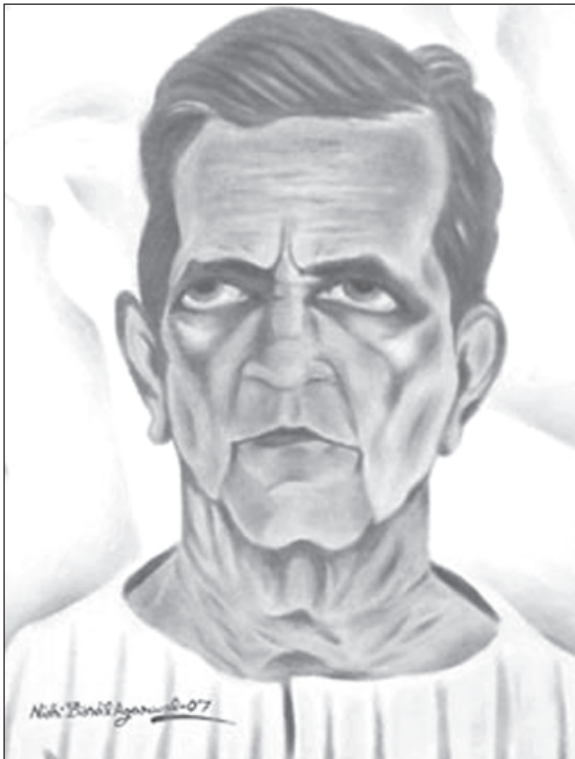
ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਨਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਬਿਰਲਾ ਜੀ ਨੇ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕੀਤੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ ਬਿਮਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਵੱਡੇ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਬਿਮਾਰੀ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਵੱਸ ਵਿਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਫ਼ ਦੱਸ ਦੇਣ। ਉਹ ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੇ ਜੀਅ-ਜਾਨ ਨਾਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਮਾਸਤ ਜੀ ਠੀਕ ਹੋ ਗਏ।

ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਜ਼ਾਕ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਝੂਠਾ ਸੰਸਾਰ ਸਿਰਜ ਲਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ ਅੰਤਮ ਸੱਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੰਨ ਬੈਠੇ ਹਨ। ਕਾਸ਼! ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਪਛੀਤਟੋਲਾ ਦਾ ਕੋਈ ਆਦਮੀ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਸੱਲੀ ਦੇ ਨਾਲ, ਖਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦਾ, “ਮਾਸਤ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਹਾਲ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ, ਉਸ ਨੂੰ ਜਾਣੋ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਆਖਰ ਔਕਾਤ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਤਾਂ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਛਾਣੋਗੇ ਤਾਂ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਗਲਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਹਕੀਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਅੱਗੇ ਜਾ ਕੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦਲ ਰਹੇ ਜਾਣ। ਮਾਸਤ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਇੱਕ ਸਿੱਧੇ-ਸਾਦੇ ਗ਼ਰੀਬ ਆਦਮੀ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਆਖ਼ਰੀ ਪੂੰਜੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬਚੀ। ਤੁਸੀਂ ਬੇਹੱਦ ਗਏ-ਗੁਜ਼ਰੇ ਬੁੱਢੇ ਆਦਮੀ ਹੋ। ਜੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਮਕਾਨ ਲਈ ਕੋਈ ਲੋਭ ਜਾਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਫੁੱਟਪਾਥ 'ਤੇ ਭੀਖ ਮੰਗਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਓਗੇ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਹੋਸ਼ ਵਿਚ ਆਓ।”

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਮੈਂ ਅਜੀਬ ਜਿਹੇ ਗੁੱਸੇ ਅਤੇ ਦਇਆ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਿੰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਆਉਂਦਾ, ਉਨ੍ਹੀ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਦਇਆ ਵੀ ਆਉਂਦੀ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੰਨਾ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ ਖੁਰਦਰੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ 'ਤੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਔਕਾਤ ਤੇ ਵਰਗ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਜਾਣ।

ਜਦ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਦਿਨ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਪਛੀਤਟੋਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀਆਂ ਜੀਪਾਂ ਭੱਜਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਤਾਂ ਮਾਸਤ ਜੀ ਲਗਭਗ ਹਰ ਜੀਪ ਵਿਚ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੇ। ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਆਉਂਦਾ, ਉਹ ਉਸੇ ਨਾਲ ਤੁਰ ਪੈਂਦੇ। ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਕਿ ਇਸ ਪਛੀਤਟੋਲੇ ਵਿਚ ਫਿਕਰ ਕਰਨ ਦੀ ਭੇਰਾ ਭਰ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਸਭ ਆਪਣੇ ਹੀ ਲੋਕ ਹਨ। ਇਕ ਵੀ ਵੋਟ ਦੀ ਗੜਬੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੀਪ ਵਿਚ ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਜਦ ਮਾਸਤ ਜੀ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਤਾਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ, “ਭਾਈ, ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਹੈ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਦਾ ਹੀ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦਾ ਈ ਮੁੰਡਾ ਸਮਝੋ। ਮੇਰੀ ਡਿਓਤੀ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ! ਦੱਦਾ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੀ ਭੇਜਿਆ ਹੈ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ-ਵਾਜਨੀਤੀ ਕੁਝ ਜਾਣਦਾ ਨਹੀਂ, ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਕੁਝ ਸਮਝਾਓ। ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਦੇ ਦੱਦਾ (ਪਿਤਾ) ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਇਕ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿਚ ਬੰਦ ਸੀ। ਭਰਾਵਾ! ਹੁਣ ਕੀ ਦੱਸਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ। ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਕੈਂਡੀਡੇਟ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਬੱਚਾ ਸੀ ਡੇਢ ਦੇ ਸਾਲ ਦਾ। ਮੇਰੀ ਹੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਖੋਡ ਕੇ ਵੱਡਾ ਹੋਇਆ।”

ਮਾਸਤ ਜੀ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਮੈਂ ਹੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਛੀਤਟੋਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਲੋਕ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਉਹ ਮਾਸਤ ਜੀ ਨਾਲ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਟੋਕਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਪਰ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਿੰਮਤ ਹਾਰ ਜਾਂਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਵਾਈ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਧਾ ਯਥਾਰਥ ਵਿਚ ਸੁੱਟਣਾ ਚਾਹਿਆ, ਪਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਬੁਖਲਾ ਜਾਂਦੇ। ਮਰਨ-ਮਾਰਨ 'ਤੇ ਉਤਾਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਚੁੱਪ ਹੋ ਕੇ ਨਫਰਤ ਅਤੇ ਬੇਵਸੀ ਨਾਲ ਟੱਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਟਿਕ-ਟਿਕੀ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਘੂਰਨ ਲੱਗਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦਾ ਮੈਲਾ ਪਾਣੀ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਧਲਾ ਹੋ ਕੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੋਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲੱਗਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਮੁੱਲ ਅਸਾਸੇ (ਜਾਇਦਾਦ) ਨੂੰ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਖੋਹ ਚਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬੇਤਹਾਸ਼ਾ ਤਰਸ ਆਉਂਦਾ।

ਇਕ ਦਿਨ ਅਜਿਹੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅੱਜ ਵੀ ਅੰਤਮ ਮੰਨ ਲੈਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਮਾਸਤ ਜੀ ਘਰੇ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਪਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸੰਦੂਕ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣਾ ਪੁਰਾਣਾ ਖਾਦੀ ਦਾ ਚੋਲਾ ਕੱਢਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜੱਕੋ-ਤੱਕੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਦੁਖੀ ਸਨ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਚਿਰ ਲਈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਗਿਆ। ਉਹ ਕੁਝ ਬੁਝਬੁਝਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਇਹ ਗੱਲ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੀ ਬੁਝਬੁਝਾ ਰਹੇ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਕੋਈ ਸਿਆਸੀ ਤਕਰੀਰ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਚੰਗੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰ ਲੈਣ ਨਾਲ ਹਰ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸੌਖੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਇਸੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਬੈਠਾ ਹੋਇਆ ਸਾਂ। ਉਸ ਦਿਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਚਲੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵਿਚ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਬਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਝੁਕ ਕੇ, ਸਮ-ਕੋਣ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ 'ਜੈ ਹਿੰਦ' ਕਿਹਾ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੇਰਾ ਨਾਂ ਕੀ ਹੈ?"

"ਮਾਯਾ ਪ੍ਰਸਾਦ 'ਹਿਤੈਸੀ'। ਸੁਤੰਤਰਤਾ

ਸੰਗਰਾਮੀ।" ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਤਰ ਬਹੁਤ ਨਿਮਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣ ਕੇ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਆਵਾਜ਼ ਉਸ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਰਾਹ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ।

"ਇੱਥੇ ਕਿਵੇਂ ਆਏ?" ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਰਹੇ, ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਸਾਹਿਬ ਮੇਰੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆਈ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਮੈਂ ਇੱਥੇ ਆਇਆ ਹਾਂ।"

ਬਾਣੇਦਾਰ ਕੁਝ ਸੰਭਲਿਆ, "ਓਹ! ਨਰਿੰਦਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਤੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਹੈ। ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਏ?" ਮਾਸਤ ਜੀ ਫਿਰ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਕੀ ਕੰਮ ਦੱਸਣ? ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਹ? ਮਾਸਤ ਜੀ ਚੁੱਪ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹੇ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਪੁੱਛਿਆ, "ਕੀ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਏ?" ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਚੁੱਪ ਲੰਮੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੂੰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੁਝ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਫਿਰ ਇਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੰਮ ਕੀ ਕਰੇਗਾ। ਮੁੰਡਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਚੋਰੀ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਫਿਰਦਾ ਹੈ। ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਹੈ ਇਸ ਬੁੱਢੇ ਦੀ।"

ਮਾਸਤ ਜੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਉਪਰੋਂ ਹੇਠਾਂ-ਤੱਕ ਕੰਬੇ। ਹਿਲ ਗਏ, ਬੋਲੇ, "ਨਹੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਝੂਠਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੰਨ ਬਤਾਲੀ ਵਿਚ ਸਹੁੰ ਖਾਧੀ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗਾ। ਇਹ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇਖੋ, ਬਾਣੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ।" ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਗੋਡਿਆਂ ਤੱਕ ਲੰਬੇ ਧੁਆਂਢੇ ਕੁਤਤੇ ਦੀ ਜੋਬ ਵਿਚੋਂ ਉਹ

ਅਖ਼ਬਾਰ ਕੱਢਿਆ। ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਲਤ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਜੀ ਵੀ ਇਹ ਗੱਲ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ। ਮੈਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਮਿਟਾਉਣ ਦੇ ਲਈ..."

"ਸਾਲੇ ਸਿੱਧੇ ਪਾਗਲਖਾਨੇ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਆ।" ਬਾਣੇਦਾਰ ਬੁੜ-ਬੁੜਾਇਆ, "ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹਿਸਟਰੀ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛ ਰਿਹਾ। ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ-ਵਸੀਨ ਦਾ ਇੰਤਕਾਲ ਹੈ? ਜ਼ਮਾਨਤ ਭਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਤੁਹਾਡਾ ਪੁੱਤਰ ਚੋਰੀ ਦੇ ਜੁਰਮ ਵਿਚ ਫੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆ ਜਾਂਦੇ ਆ ਉਟ-ਪਟਾਂਗ ਬਕਣ। ਹਰ ਕੋਈ ਨੇਤਾਗਿਰੀ ਝਾਤਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।"

ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ, ਮਾਸਤ ਜੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਫੜੀ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ ਸਰਦਾਰ ਪਟੇਲ ਦਾ ਨਾਂ ਲੈ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਬਾਣੇਦਾਰ ਦੇ ਇਕੋ ਦਬਕੇ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਗਲੈਟੀ ਨਾ ਦਿਖਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਵੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਅੰਦਰ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਕੱਲ੍ਹ ਸਵੇਰੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵਜੇ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਕਾਗਜ਼ਾਤ ਅਤੇ ਕੋਈ ਮਾਲ-ਰਸੂਖ ਵਾਲਾ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵੀਂ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਮੁੰਡਾ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਹਵਾ ਖਾਣ ਲਈ ਅੰਦਰ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ ਵੀ ਸੁਣ ਲੈ ਬੁੱਢਿਆ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਟ-ਪਟਾਂਗ ਬਕਿਆ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਵੀ ਚਾਰ-ਪੰਜ ਡੰਡੇ ਮਾਰਾਂਗੇ, ਫਿਰ ਆਪੇ ਹੋ ਜਾਏਗਾ ਸਿੱਧਾ।"

ਮਾਸਤ ਜੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਖਿਸਕਣ ਲੱਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੋਢੇ ਝੁਕੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਚਾਲ ਵਿਗੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਲੱਤਾਂ ਕੰਬ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਗੇਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਗਏ।

ਡੇਢ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਜਦ ਮੈਂ ਬਾਇਓ ਮੁੜ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਇਹ ਘਟਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਤਾਜ਼ੀ ਸੀ। ਤਿੰਨਪੱਤੀ ਦੀ ਉਤਰਾਈ ਵਾਲੀ ਸੜਕ 'ਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਸੀ, ਉਥੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਾਲ ਦਸ-ਪੰਦਰਾਂ ਗਜ਼ ਦੂਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਸੜਕ ਦੇ ਕੰਢੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਵਾਂ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੋਡਿਆਂ ਵਿਚ ਝੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦੇਖਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, "ਮਾਸਤ ਜੀ ਨਰਿੰਦਰ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਚੌਕੀ ਗਏ ਸੀ, ਕੀ ਹੋਇਆ?"

ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਿਹਾ ਜਾਗਿਆ। ਬੋਲੇ, "ਬੇਟਾ ਜਿਹੜਾ ਬਾਣੇਦਾਰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਹੈ ਨਾ, ਉਹਦੇ ਦੱਦਾ ਨਾਲ ਮੇਰੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦੋਸਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਮਿਲ ਗਿਆ ਤਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਗੱਲ ਤੁਰ ਪਈ। ਮੈਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ-ਖੁਸ਼ੀ ਪੁੱਛੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਹੱਥ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰੇ ਪੈਰ ਫੂਹੇ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, 'ਮਾਸਤ ਜੀ, ਬੜੀ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਨਰਿੰਦਰ ਤੁਹਾਡਾ ਹੀ ਮੁੰਡਾ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ, ਸੋ ਹੋ ਗਈ। ਹੁਣ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਕੁਝ ਦੱਸੋ।' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਬੇਟਾ, ਤੂੰ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਪੂਰਾ ਕਰ। ਲੂਣ ਦਾ ਹੱਕ ਅਦਾ ਕਰ।' ਜਦ ਮੈਂ ਉਥੋਂ ਆਉਣ ਲੱਗਾ

ਤਾਂ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਕਿ ਮਾਸਤ ਜੀ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜੀਪ ਵਿਚ ਘਰ ਛੱਡ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ, ਪਰ ਮੈਂ ਮਿਸ਼ਰਾ ਬਾਣੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।"

ਮੇਰਾ ਮੌੜ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੈਂ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਮਾਸਤ ਜੀ ਵੀ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਤੁਰੇ, ਫਿਰ ਰੁਕ ਗਏ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਆ ਰਹੇ ਸਨ। "ਬੇਟਾ, ਤੇਰੇ ਨਾਲ ਇਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਸੀ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਭਰਤਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਭਾਰੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਉਹ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਆਏ। ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਹੱਥ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਕੰਬ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਥ ਸਿਰਫ਼ ਦੁੱਖ, ਬੇਵਸੀ ਅਤੇ ਹਾਰ ਵਿਚ ਕੰਬਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਹੱਥ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਹੋ ਰਹੇ ਸਨ।

ਮਾਸਤ ਜੀ ਨੇ ਕੁਝ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ। ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਮੇਰੇ ਮੋਢੇ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਲਏ ਅਤੇ ਕਾਹਲੀ ਨਾਲ ਘੁੰਮ ਗਏ। ਉਹ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਲੁਕਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਪਿਘਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਹ ਫਿਰ ਹਨੇਰੇ ਵੱਲ ਰੀਂਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂ ਕਿ ਮੈਂ ਸਵੇਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮਾਨਤ ਲਈ ਜਾਵਾਂਗਾ ਪਰ ਮਾਸਤ ਜੀ ਦੂਰ ਨਿਕਲ ਗਏ ਸਨ।

ਮੈਂ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਮਾਸਤ ਜੀ ਮੈਂ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਹਾਂ। ਜੈ ਹਿੰਦ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਦੇਖੇ ਆਪਣਾ ਸੱਜਾ ਹੱਥ ਉਪਰ ਚੁੱਕ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਗਏ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਅਜੇ ਮੁੜੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹਨੇਰਾ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਵੀਆਹੁ ਹੋਆ ਮੇਰੇ ਬਾਬੁਲਾ

ਰਿਵਾਜ ਤੇ ਰਸਮਾਂ 'ਚ ਤਬਦੀਲੀ ਮੁਕਾਬਲਤਨ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਪਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਸਰੋਕਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤਹਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕੇ ਅਜਿਹੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੰਕੇਤ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਸ਼ਬਦ ਬੜੇ ਉਘੜਵੇਂ ਰੂਪ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਕੁਝ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਗੋਚਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ 'ਵਿਵਾਹ' ਹੈ ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਹਿੰਦੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਹ ਹੀ ਉਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਲੋਕ ਵਿਵਾਹ ਹੀ ਉਚਾਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ 'ਵੀਵਾਹ' ਸ਼ਬਦ-ਜੋੜ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤੇ ਏਹੀ ਰੂਪ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ:

ਵੀਵਾਹੁ ਹੋਆ ਸੋਭ ਸੋਤੀ
ਪੰਚ ਸਬਦੀ ਆਇਆ॥ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ)
ਜਾ ਕੁਆਰੀ ਤਾ ਚਾਉ
ਵੀਵਾਹੀ ਤਾ ਮਾਮਲੇ॥ (ਫਰੀਦ)

ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀਆਹ ਸ਼ਬਦ ਹੀ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵਿਆਹ ਸ਼ਬਦ ਪ੍ਰਚਲਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਪਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਰੂਪ ਬਿਆਹ ਹੈ। ਵਿਵਾਹ ਦੇ ਕਿਰਿਆ ਰੂਪੀ ਸ਼ਬਦ 'ਵਿਵਹ' ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਅਰਥ ਹਨ, ਚੁੱਕਣਾ, ਚੁੱਕ ਲਿਆਣਾ, ਢੋਣਾ। ਅੱਗੇ ਵਿਕਸਤ ਅਰਥ ਹੋਏ (ਦੁਲਹਨ ਨੂੰ ਪਿਤਾ ਦੇ ਘਰੋਂ) ਚੁੱਕ ਲਿਆਣਾ, ਲੈ ਜਾਣਾ, ਵਿਆਹੁਣਾ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਵਿਵਾਹ

ਦਾ ਭਾਵ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਤੋਂ ਲੈ ਜਾਣ ਤੋਂ ਹੈ। ਏਥੇ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਅਧੀਨ ਸਥਿਤੀ ਤੇ ਮਰਦ ਦਾ ਸਰਗਰਮ ਰੋਲ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਚੁੱਕ ਲਿਆਣਾ ਵਿਚ ਕਢ ਲਿਆਣਾ ਜਿਹੇ ਭਾਵ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਰਦ ਵਲੋਂ ਔਰਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਧੌਕੇਸ਼ਾਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਵਿਵਾਹ ਦਾ ਅਰਥ ਹਵਾ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਵਾਹਣ ਵੀ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਧਾਤੂ ਹੈ, 'ਵਹ' ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਚੁੱਕ ਲਿਆਣਾ, ਢੋਣਾ, ਰੋੜਨਾ। ਇਸ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਆਮ ਵਰਤੀਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। (ਪਾਣੀ ਦਾ ਦਰਿਆ ਆਦਿ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ) ਵਹਿਣਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰਲ ਜਿਵੇਂ ਅੱਬਰੂ ਦਾ ਵਹਿਣਾ ਜਾਂ ਵਹਾਉਣਾ ਮੁਖ ਵਿਕਾਸ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਰ ਸ਼ਬਦ ਹਨ, ਵਹਿਣ, ਵਹਾਅ, ਪ੍ਰਵਾਹ, ਵਾਹਾ, ਵਾਹ, ਰਜਬਾਹਾ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ:

ਨਦੀਆ ਅਤੇ ਵਾਹ
ਪਵਹਿ ਸਮੁੰਦਿ ਨ ਜਾਣੀਅਹਿ॥

ਨਦੀਆ ਵਾਹ ਵਿਛੁੰਨਿਆ
ਮੇਲਾ ਸੰਜੋਗੀ ਰਾਮ॥ -ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ
ਵਾਹੁਣਾ ਕਿਰਿਆ ਦੇ ਕਈ ਅਰਥ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਹਲ ਚਲਾਉਣਾ, ਟਾਂਗਾ ਆਦਿ ਚਲਾਉਣਾ, ਹੱਕਣਾ, ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਕੰਮ ਲੈਣਾ, ਔਰਤ ਦਾ ਯੋਨ ਸੋਸ਼ਨ ਕਰਨਾ, ਵਾਲ ਵਾਹੁਣਾ, ਮਖੌਲੀਆ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਜੁੱਤੀਆਂ ਵਾਹੁਣਾ! ਇਕ ਲਾਦੂ ਜਾਂ

ਢੋਣ ਵਾਲੇ ਪਸ਼ੂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਾਹ ਦਾ ਅਰਥ ਝੋਟਾ, ਘੋੜਾ, ਬਲਦ ਆਦਿ ਵੀ ਹਨ। ਚਰਿਤਰ 142 ਵਿਚ ਬੋਲ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਦੇਖੋ: ਬਹੁਰ ਬਾਨ ਬੱਤੀਸ ਸੋਂ ਵਾਹ ਪ੍ਰਹਾਰਯੋ, ਅਰਥਾਤ ਬੱਤੀ ਤੀਰਾਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿਵ ਦਾ ਬੋਲ ਘਾਇਲ ਕੀਤਾ। ਵਾਹ ਦੇ ਹੋਰ ਰੂਪ ਹਨ, ਵਾਹਾ, ਬਾਹ ਤੇ ਬਾਹਾ। 'ਗਿੱਦਬਾਹਾ' ਵਿਚ ਸ਼ਾਇਦ ਏਹੀ ਪਿਛੇਤਰ ਹੈ। ਹਲ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹਲਵਾਹ, ਹਲਵਾਹਾ, ਹਰਵਾਹਾ ਜਾਂ ਵਾਹੀਕਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ:

ਮਨ ਕੈ ਬੈਲ ਸੁਰਤ ਹਰਵਾਹਾ॥ -ਕਬੀਰ
ਚਰਵਾਹਾ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਹਾ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਵਾਹਕ ਵੀ ਵਿਭਿੰਨ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਾਹਾ ਹੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਵਾਹਣ ਇਸੇ ਧਾਤੂ ਤੋਂ ਬਣਿਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਵਾਹੀ, ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਹਿੜਕਾ, ਹਲ ਵਾਹ ਕੇ ਕੀਤਾ ਵਾਹਣ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸੇ ਧਾਤੂ ਦੇ ਲੈਣਦਾਰ ਹਨ। ਵਾਹਣ ਦਾ ਅਰਥ ਰਸਤਾ ਵੀ ਹੈ, ਭਜਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਾਹਣ ਇਕੋ ਜਿਹਾ। ਟਰੈਫਿਕ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪਰਿਵਹਨ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਇਸੇ ਵਹਿਣ ਵਿਚੋਂ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਧਾਤੂ ਪਿਛੇ ਗਤੀ ਦਾ ਭਾਵ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਏਥੇ ਆ ਕੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦੇ ਭਾਰੋਪੀ ਪਸਾਰੇ ਵੱਲ ਵਧਦੇ ਹਾਂ। ਇਕ ਭਾਰੋਪੀ ਮੂਲ ਹੈ 'wegh' ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਚੱਲਣਾ, ਗਤੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। 'ਵਹ' ਧਾਤੂ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਬਦ ਦੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਿੰਦ ਆਰਿਆਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਗਰੀਕ, ਲਾਤੀਨੀ, ਸਲਾਵਿਕ, ਲਿਥੂਐਨੀਅਨ, ਗਾਥਿਕ, ਜਰਮਨ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਆਦਿ ਵਿਚ ਇਸ ਮੂਲ ਤੋਂ ਸੈਂਕੜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸਿਧੇ ਵੀ ਤੇ ਗਰੀਕ, ਲਾਤੀਨੀ ਅਤੇ ਜਰਮਨ ਆਦਿ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਕਈ ਸ਼ਬਦ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਲਾਤੀਨੀ ਰਾਹੀਂ ਆਏ vehicle ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਉਸ ਮਾਧਿਅਮ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਵਾਈ ਖਾਧੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗੋਲੀ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋ ਕੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਬਣਿਆ 'ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਕਾਸੇ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ' ਅਰਥਾਤ ਸਵਾਰੀ, ਗੱਡੀ, ਲਾਦੂ ਪਸ਼ੂ ਆਦਿ। ਗ਼ੌਰ ਕਰੋ, ਇਸ ਦੇ ਸੁਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦ ਵਾਹਣ ਦੇ ਵੀ ਇਹੋ ਅਰਥ ਹਨ। ਇਹ ਲਾਤੀਨੀ ਸ਼ਬਦ vehere ਜਿਸ ਦੇ ਅਰਥ ਚੁੱਕ ਲਿਆਣਾ, ਢੋਣਾ ਆਦਿ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਤੋਂ ਤੁਰ ਕੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਵਿਚ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਇਕ ਸ਼ਬਦ wegn ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਇਹੋ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਅੱਜ ਕਲ੍ਹ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਣੇ ਸ਼ਬਦ ਉਪਲਬਧ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੀ ਜਰਮੈਨਿਕ ਵਿਚ weg ਦਾ ਅਰਥ ਰਸਤਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਇਸੇ ਤੋਂ ਵਿਕਸਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ way ਦਾ ਵੀ ਏਹੋ ਅਰਥ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਾਹਣ ਦਾ ਅਰਥ ਰਸਤਾ ਦੇਖ ਚੁਕੇ ਹਾਂ। ਏਥੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ ਵੈਗਨ wagon ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਨਾ ਵੀ ਥਾਂ ਸਿਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਬਾਣੀ ਗੁਜਰਦਾ ਮਧ ਡੱਚ ਰਾਹੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਗੱਡੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਆਇਆ। ਗਰੀਕ ਤੇ ਲਾਤੀਨੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦੇ ਸੁਜਾਤੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਰਥ, ਗੱਡੀ ਆਦਿ ਹਨ। ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਵਹਿੜ੍ਹਮ ਤੇ ਵਹਿਤਰ ਸ਼ਬਦ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ 'ਬੋਹਿਥਾ' ਸ਼ਬਦ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ 'ਬੋਹਿਸਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਪਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਕੋਸ਼ ਇਸ ਦੀ ਵਿਉਤਪਤੀ ਬਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੋਹਿਥਾ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਬੋਟ boat ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਹੈ ਜੋ ਸਰਾਸਰ ਗਲਤ ਹੈ। ਰੂਸੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਪੋਵੋਜ਼ਕਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸ਼ਬਦ weigh ਅਤੇ weight ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦਾ ਪੁਰਾਤਨ ਰੂਪ wegan ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣਾ, ਭਾਰ ਤੋਲਣਾ ਆਦਿ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਬਾਲਾ ਕਢ ਕੇ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਪਾਠਕ ਨੋਟ ਕਰਨ ਕਿ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ way ਅਤੇ weigh ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਜੋੜ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੇ ਹੀ ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ, ਦੋਨਾਂ ਵਿਚ ਧੁਨੀ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਪਿਛੇ ਧਾਤੂਮੂਲਕ ਅਰਥ ਸਮਾਨਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 'ਵਿਆਹ' ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਇਕ ਪਾਸੇ ਢੋਣਾ, ਭਾਰ ਚੁੱਕਣਾ ਜਿਹੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਕੰਮਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ ਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਲ ਦੇ ਵਹਿਣ, ਪ੍ਰਵਾਹ ਜਿਹੀਆਂ ਸਹਿਜ ਸੁਖਾਵੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ ਪਿੱਛੇ ਦੋਵੇਂ ਤਰਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਹ-ਵਰੇ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਦੇ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਸਹਿਜ ਸੁਖਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਜੁਟਿਆ ਰਹੇ।

ਦੁਨੀਆਦਾਰੀ ਚਲਦੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਿਆਹ ਲਗਭਗ ਹਰ ਨਰ-ਨਾਰੀ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਆਹ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਤੇ ਰਸਮ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਹੀ ਇਸ ਲਈ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਜਣੇ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਬੜ ਸਕਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸੰਤਾਨ ਉਤਪਤੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਨਿਰਬਾਹ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਜੀਵ-ਵਿਗਿਆਨਕ ਚੋਸ਼ਟਾ ਹੈ। ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਟ-ਪ੍ਰਸ਼ਟ, ਕਮਾਊ ਮਰਦ ਦੀ ਆਪਣੇ ਲਿੰਗਿਕ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਖਾਹਿਸ਼ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ। ਕਲਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਨੇ ਇਸ ਰੁਚੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਬਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਰਦ ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਘੋਰ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਵਿਆਹ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਰੱਥ ਮਰਦ ਅਨੇਕਾਂ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਣਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਇਸਤਰੀ ਅਨੇਕਾਂ ਸਮਰੱਥ ਮਰਦਾਂ ਨੂੰ ਪਤੀ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਨੇਕਾਂ ਮਰਦ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਜਿਣਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਤੋਂ ਵਿਰਵੇ ਰਹਿ ਜਾਣਾ ਕੁਦਰਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਗਲ-ਵੱਢ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ-ਮਰਦ-ਇਕ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਜੋੜੇ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਉਭਰਨ ਲੱਗਾ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚਾਰ ਨੂੰ ਸਮਾਜਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਨਿਆਇਕ ਤੇ ਰਾਜਕੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹਾਸਿਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਕ-ਪਤਨੀਕ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਉਭਰਨ ਨਾਲ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਵਿਆਹ ਯਕੀਨੀ ਹੋ ਗਿਆ, ਫਜ਼ੂਲ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਘਟ ਗਿਆ, ਸੰਤਾਨ ਦੀ ਵਲਦੀਅਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਵਧੇਰੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਰਥਿਕ ਕਰਮ ਵਿਚ ਜੁੱਟ ਗਏ। ਸਮਾਜ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਾਭਵੰਦ ਸਾਬਿਤ ਹੋਇਆ। ਅੱਜੋਕੀ ਵਾਸਤਵਿਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਉਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਦਬਾਓ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਈਆਂ ਸਮਾਜਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਰਾਜਕੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਜਿਉਂ ਦਾ ਤਿਉਂ ਰੱਖਣ ਵੱਲ ਹੀ ਰੁਚਿਤ ਹਨ।

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚ ਮੈਂ ਮਰਦ-ਇਸਤਰੀ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸਰਲ ਜਿਹੇ ਸੂਤਰ ਵਿਚ ਹੀ ਪਰੋਣ ਦਾ ਜਤਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਿਸਚੇ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਬੰਧ ਬੜੇ ਗੂੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਜਟਿਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਸਲਨ ਇਸਤਰੀ-ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਮਰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਮਰਦ ਹੀ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਦਾਵਾਰੀ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੇ ਰਵਾਇਤੀ ਮਾਲਕ ਬਣਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਦੋਨੋਂ ਵਿਪਰੀਤ ਲਿੰਗ ਸਮਾਨ ਧਰਾਤਲ ਤੇ ਨਹੀਂ ਵਿਚਰ ਸਕਦੇ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਾਲ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਕ ਸੰਤੁਲਨ ਜ਼ਰੂਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਰਸਮ ਤੋਂ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਭਲੀਭਾਂਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ-ਮਰਦ ਹੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਜੀਵਨ ਦੀਆਂ ਅਜੋਕੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵਿਚ ਵੇਰ ਬਦਲਾਓ ਆਇਆ ਹੈ ਪਰ ਅਨੁਸਾਰੀ

ਸ਼ਬਦ
ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-454-4958

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਮੱਲੀ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਲਿਖਦਾ ਰਹਿੰਨੈਂ। ਹੋਰ ਵੀ ਲੋਕ ਹੋਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਤੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਕਿਉਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ? ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਖਿਲਾਫ ਕਿਉਂ ਲਿਖਾਂ? ਜੇ ਮੈਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹੋ ਗਿਆ ਫੇਰ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੌਣ ਹੈ? ਖੁਦ ਅਕਲਮੰਦੀ ਨਾਮ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਿਮਾਰੀ ਚੰਬੜੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋ ਜਾਣ, ਇਹ ਇੱਛਾ ਜ਼ਰੂਰ ਹੈ। ਵਿਦਵਤਾਂ ਕਿਸ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ, ਮੈਂ ਇਸ ਤੋਂ ਜਾਣ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਜਿੰਨ ਚੰਬੜਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੇ ਸਖਤ ਖਿਲਾਫ ਹਾਂ, ਪਰ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਵਿਚ ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਹੈ, ਇਹ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਰਾਹੀਂ ਜੇ ਮੈਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤਯਾਬ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦਾਦ ਬੇਸ਼ੱਕ ਨਾ ਦਿਉ, ਕੰਮ ਤਾਂ ਕਰਨ ਦਿਉ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਵਿਚ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਲਈ ਡਾ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੈਂ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਖਲੋਤਾ ਸਾਂ, ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਖਲੋਤਾ ਸੀ। ਡਾ. ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਏ ਪੰਜ ਛੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਤੁਆਰਫ ਕਰਵਾਉਂਦਿਆਂ ਮੇਰੇ ਕੁਲੀਗ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ, ਇਹ ਡਾ. ਫਲਾਣਾ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਉਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੰਮ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਫਲਾਣਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਪਾਰਾ ਅਕਸਰ ਅਚਾਨਕ ਉਚਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਇਆ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪੱਬਾਂ ਭਾਰ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲੇ, ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦਾ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਵਰਗਾ ਹੈ? ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੇਰੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਮਿਲੇ। ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹਾਲ-ਚਾਲ ਪੁੱਛਿਆ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਕਿਵੇਂ ਯਾਦ ਆ ਗਏ? ਬੱਦਲਵਾਈ ਦੇਖਣ ਸਾਰ ਕਾਲੀਦਾਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਯਾਦ ਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੰਦਭਾਵਨਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਕਿਉਂ? ਉਹ ਬੋਲੇ, ਇਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਬੜੇ ਵੱਡੇ ਵਿਦਵਾਨ ਦੇਖੇ। ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਤਾਲਿਬ ਸਾਹਿਬ, ਗੰਡਾ ਸਿੰਘ, ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ, ਫੌਜਾ ਸਿੰਘ, ਕਦੇ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਮਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂ ਪੰਥਕ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣ ਜਾਂਦੇ। ਕੋਈ ਗੱਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਮੰਗਣ ਜਾਨਾ, ਉਹ ਦਰਾਜ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੀਸ਼ੀ ਕੱਢ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਦਵਾਈ ਪਾਉਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਦੀ ਦਵਾਈ ਹੈ, ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਹੈ।

ਮੇਰਾ ਇਕ ਦੋਸਤ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਹੈ, ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਤੁਰਦਾ ਹੈ। ਦੋ ਦਹਾਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਨੂੰ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਫਤ ਲਿਆ ਤੇ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੇ, ਜਿਉਂਦਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਹੀਂ, ਰੱਬ ਜਾਣੇ। ਮੈਂ ਇਸ ਖਬਰ ਕਾਰਨ ਕਈ ਦਿਨ ਦੁਖੀ ਰਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਵਿਭਾਗ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬਾਨ

ਵਿਚ ਪ੍ਰੋ. ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਆ ਗਏ। ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਕਾਬਜ਼ ਤੇ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਹਨ। ਦੱਸਣ ਲੱਗ ਪਏ ਕਿ ਪਹਿਲੋਂ ਬਲੈਕ ਐਂਡ ਵਾਈਟ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਪਿਛੋਂ, ਹੁਣ ਰੰਗਦਾਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨ ਕਦੋਂ ਆਇਆ, ਇਸ ਦਾ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ ਮੁੰਡਾ ਉਥੋਂ ਰੇਡੀਓ ਲੈ ਆਇਆ। ਚਲਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿੰਡ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਜਦੋਂ ਗੀਤ ਚੱਲਣ ਲੱਗੇ ਫਿਰ ਤਾਂ ਲਾਗਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਦੇ ਮੁਸਾਫਰ ਵੀ ਤਮਾਸ਼ਾ ਦੇਖਣ ਲਈ ਰੁਕ ਗਏ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਣੇ ਰੇਡੀਓ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਵੇਂ ਸਿੱਖ ਲਈ। ਕੇਵਲ ਸਿੱਖੀ ਨਹੀਂ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਤੇ ਤੂੰਬੀ ਵਜਾਉਣ ਵੀ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਗਜ਼ਬ।

ਰੰਗੀਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੇਰਾ ਮਿੱਤਰ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੈ, ਉਹ ਤੰਗ ਹੈ, ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ ਕਿਵੇਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਫਿਕਰਵੰਦ ਹਾਂ। ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕੀਤੀਆਂ, ਰਤਾ ਕੁ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ ਕੰਬੀਆਂ, ਪਲਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹਰਕਤ ਕੀਤੀ, ਫਿਰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਅਧਮਰਿਆ ਲੇਟਿਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਅਜੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਚਲ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ...ਰੁਕੋ... ਕੰਮ ਤਮਾਮ। ਆਖਰੀ ਸਾਹ। ਬਸ ਠੰਢਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਉਦਾਸ ਹੋਏ। ਚੰਗਾ ਬੰਦਾ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੁੰਦਾ। ਮਹਾਰਾਜ ਆਪਣੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਥਾਂ ਦੇਣ। ਸਭ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਵੱਲ ਤੁਰ ਪਏ।

ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਰਣਨ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਬਾਦ ਮੈਂ ਕਾਫੀ ਹਾਉਸ ਵੱਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਰਦਾ ਤੁਰਨ ਜੋਗਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਕਰਾਮਾਤ ਹੋ ਵੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾਈ, ਪ੍ਰੇਤ ਦੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਨਾ ਸਮਝਦਿਆਂ ਉਸ ਦੀ ਬਾਂਹ ਫੜੀ ਤੇ ਘਸੀਟਣ ਵਾਂਗ ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਗਿਆ, ਪੁੱਛਿਆ, ਇਹ ਹੈ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਜਿਸ ਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਆਖਰੀ ਧੜਕਣ ਤੁਸੀਂ ਰੰਗਦਾਰ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਗੰਭੀਰ ਰਹੇ, ਇਹ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਜਿਹੜਾ ਰੰਗਦਾਰ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਮਰਦਾ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸੀ। ਇਹ ਜਿਹੜਾ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋਤਾ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਵੀ ਭਗਵਾਨ ਸਿੰਘ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਮੈਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ, ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਰੰਗਦਾਰ ਮੌਤ ਮਾਰੋ। ਇਹ ਕਿਹੜਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ? ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਬਲੈਕ ਐਂਡ ਵਾਈਟ ਮਾਰਾਂਗੇ। ਦੋਸਤ ਦੋਸਤ ਹਨ ਰੰਗਦਾਰ ਮੌਤ ਮਾਰਾਂਗੇ।

ਹਿੰਮਤ ਸਿੰਘ ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਜੁਆਨਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤਿ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਦੱਸ ਕੇ ਆਏ ਹਨ, ਮੇਰਾ ਪੀਐਚ.ਡੀ. ਦਾ ਬੀਸਿਸ ਯੋਰਪ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਮਾਹਿਰ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਏ। ਰਿਪੋਰਟ ਲਿਖੀ, ਸਾਡੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਉਪਰ ਦੀ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਇਹ ਗੁੰਝ। ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਵਾਨ ਆਪੇ ਕਰ ਲੈਣ, ਸਾਡੇ ਵਸ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਡਿਗਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੀ।

ਲੱਕੜ ਜਿਸਮ ਵਿਚ ਕਾਨ ਮਾਰੇ ਦਿਮਾਗ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕੁਝ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਮੈਂ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਕਿਹਾ, ਤਕਲੀਫ ਹੈ, ਦਵਾਈ ਲੈ ਰਿਹਾ

ਹਾਂ। ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਕਿਥੋਂ? ਕਿਸ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ? ਦੱਸਿਆ, ਡਾਕਟਰ ਬੇਦੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹੈ। ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, ਕੀ ਤਕਲੀਫ ਹੈ? ਉਤਰ ਮਿਲਿਆ, ਤਕਲੀਫ ਦਾ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਮੈਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਬੇਦੀ ਸਾਹਿਬ ਬੋਲੇ, ਬਹੁਤ ਸੂਖਮ ਬਿਰਤੀ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਤਕਲੀਫਾਂ ਅਕਸਰ ਤੰਗ ਕਰਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਹੋਗੇ ਨੇ। ਹੋਮੀਓਪੈਥੀ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ।

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਦੀ ਇਕ ਤਿੱਕਤੀ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਕੱਠੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਮੀਟਿੰਗ ਦਰ ਮੀਟਿੰਗ, ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ, ਵੱਡੇ ਇਲਾਜ। ਚੋਣਾਂ ਹੋਈਆਂ, ਇਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਅਧਿਆਪਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਦੂਜਾ ਸਿੱਖ ਬੁਧੀਜੀਵੀ ਫੋਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ। ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕੁਲੀਗ ਨਾਲ ਤੁਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ, ਇਕੱਲਾ ਘਾਹ ਉਪਰ ਉਦਾਸ ਟਹਿਲਦਾ ਦੇਖਿਆ। ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਇਹ ਇਕੱਲਾ ਗੁੰਮ ਸ਼ੁੰਮ ਕਿਉਂ ਹੈ?

ਤਿੱਕਤੀ ਇਕੱਠੀ ਰਿਹਾ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਉਤਰ ਮਿਲਿਆ, ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਲੈ ਗਏ ਭਾਈ ਲਹਿਣਾ ਜੀ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਬਾਬਾ ਲੱਖਮੀਦਾਸ ਨੂੰ, ਬਾਬਾ ਸ੍ਰੀਚੰਦ ਟੱਲ ਖੜਕਾਉਂਦੇ ਫਿਰਨ ਚਾਹੇ ਧੁਣੀਆਂ ਧੁਖਾਣ। ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਕਾਂਤਵਾਸ ਸ਼ੁਰੂ।

ਜੱਗ-ਬੀਤੀ ਬਬੇਰੀ ਹੋ ਗਈ, ਹੱਡ-ਬੀਤੀ ਵੀ ਸੁਣਾਵਾਂ। ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਸਵਾਰ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਤਾਂ ਬਾਈਪਾਸ ਚੌਕ ਤੇ ਟ੍ਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਰੋਕ ਲਿਆ। ਮੈਂ ਸਕੂਟਰ ਕਿਨਾਰੇ ਲਾ ਕੇ ਡਿਕੀ ਖੋਲ੍ਹੀ। ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਹੱਥ ਮਾਰੇ। ਨਾ ਲਾਇਸੈਂਸ, ਨਾ ਕਾਪੀ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਾਹਿਬ ਕਾਗਜ਼ ਘਰ ਪਏ ਹਨ। ਆਹ ਫੜੋ ਚਾਬੀ। ਸਕੂਟਰ ਰੱਖ ਲਉ। ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਦੂਰ ਜਾਣੈ? ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹਾਂ, ਅੰਦਰੇ ਰਹਿੰਨਾ। ਮੈਂ ਕਾਗਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣੇ ਆਇਆ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਹੋ? ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਮੈਨੂੰ

ਦੱਸਿਆ, ਮੈਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਫੋਨ ਨੰਬਰ ਤਾਂ ਦੇ ਦਿਤਾ, ਪਰ ਕਿਹਾ, ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਾ ਆਖਣਾ। ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੈਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿਸੇ ਦਾ।

ਜਦੋਂ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਨ, ਸਰਦਾਰਨੀ ਦਿੱਲੀ ਗਈ ਹੋਈ ਸੀ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਚੋਰੀ ਹੋ ਗਈ। ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤੱਕ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ? ਹਾਂ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਫੇਰ ਰੋਕੇ ਨਹੀਂ? ਮੈਂ ਤਾਂ ਬੜਾ ਕਿਹਾ ਰੁਕੋ, ਕਹਿੰਦੇ, ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਫੇਰ ਰੁਕਾਂਗੇ, ਅੱਜ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੰਮ ਪਏ ਹਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ।

ਮੋਬਾਇਲ 'ਤੇ ਆਇਆ ਸੁਨੇਹਾ ਦੋਸਤ ਨੂੰ ਸੁਣਾਇਆ, ਸਲਵਾਰ ਕਮੀਜ਼ ਪਹਿਨੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਛੋੜੇ ਨਾ, ਵਿਚੋਂ ਰਾਮਦੇਵ ਜੀ ਨਿਕਲ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੋਸਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੋਗੀ ਨੇ ਸਲਵਾਰ ਕਮੀਜ਼ ਪਹਿਨ ਲਈ ਫੇਰ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਮਰਦਾਵਾਂ ਲਿਬਾਸ ਪਹਿਨੀ ਟਹਿਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ ਆਰਾਮ ਨਾਲ, ਕੋਈ ਨੀ ਟੋਕਦਾ।

ਪਟਿਆਲੇ ਇਕ ਈਮਾਨਦਾਰ ਬੀਬੀ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਆ ਲੱਗੀ। ਮੇਰਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਲਟਕਦਾ ਗਿਆ। ਫਾਈਲਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਪਏ ਰਹਿੰਦੇ। ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ। ਕੋਈ ਆਖਦਾ, ਦਸਤਖਤ ਕਰ ਦਿਉ, ਉਤਰ ਮਿਲਦਾ, ਮੈਂ ਕਿਹੜਾ ਰਿਸਵਤ ਖਾਨੀ ਆਂ? ਜਦੋਂ ਦਿਲ ਕੀਤਾ ਦਸਤਖਤ ਕਰਾਂਗੀ। ਮੇਰਾ ਵਕੀਲ ਤੇ ਮੇਰੇ ਖਿਲਾਫ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਖਲੋਤੇ ਸਨ। ਬੀਬੀ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਤਰੀਕ ਪਾਉਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਚੀਕਿਆ, ਇਹ ਤਮਾਸ਼ਾ ਖਤਮ ਕਰੋ ਮੈਡਮ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਾਂਗਾ। ਉਹ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਕਿਹਾ, ਦਰਅਸਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਜਿਹੜੀ ਬਹਿਸ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਮੈਂ ਭੁੱਲ ਗਈ ਹਾਂ ਕੀ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਦੁਬਾਰਾ ਬਹਿਸ ਵਾਸਤੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆਉ। ਪੰਦਰਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਟਾਈਮ ਠੀਕ ਹੈ? ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਠੀਕ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਨੇ ਤਰੀਕ ਲਿਖਾ ਕੇ ਕਿਹਾ, ਅੱ ਕਚਿਉ ਬਹਿਸ ਲਿਖ ਕੇ ਹੀ ਲੈ ਆਇਓ, ਮੇਰਾ ਭੁਲਣਾ ਚੇਤਾ ਹੈ, ਫੇਰ ਭੁੱਲ ਗਈ ਤਾਂ ਹੋਰ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਬੈਠ ਕੇ ਬਹਿਸ ਲਿਖੀ, ਟਾਈਪ ਕਰਵਾਈ, ਬੀਬੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ।

ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਆਪਾਂ ਜਿੱਤ ਗਏ ਹਾਂ, ਇਹ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੋਇਆ, ਹੁਣ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਕੀ ਕੀ ਲਿਖੇਗੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ? ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਲਿਖਦੇ ਹੁੰਦੇ, ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਉਹੀ ਅੱਖਰ ਉਹ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ। ਹੱਸ ਕੇ ਮੇਰਾ ਵਕੀਲ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਲਾਅ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਕੁਝ ਰਿਟਾਇਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਇਥੇ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਚਲਦੀ ਨਹੀਂ। ਕਲਾਸ ਰੂਮ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਚਲੇ, ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ। ਲਾਅ ਦੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਵਕਾਲਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਉਂਦੀ ਨਹੀਂ।

ਮੈਂ ਪੁੱਛਿਆ, ਫਿਰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਕਰਨ ਕੀ ਵਕੀਲ ਸਾਹਿਬ? ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਲੱਗ ਜਾਣ।

ਚੁਟਕਲੇ

1. ਕਾਲੂ (ਭੋਲੂ ਨੂੰ)- ਯਾਰ ਮੈਂ ਇਕ ਗੱਲ ਨੋਟ ਕੀਤੀ ਹੈ।
ਭੋਲੂ- ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ?
ਕਾਲੂ- ਜਦੋਂ ਰੇਲਵੇ ਫਾਟਕ ਬੰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰੇਲ ਜ਼ਰੂਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।
2. ਗੁਰਦੀਪ (ਕਿਰਨ ਨੂੰ)- ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਕਿਰਨ- ਕਿਉਂ?
ਗੁਰਦੀਪ- ਭਗਵਾਨ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਡਾਕਟਰ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਭਗਵਾਨ ਕੋਲ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

3. ਅਧਿਆਪਕ (ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੂੰ)- ਜਿਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਰਖਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀ ਚੀਜ਼ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦਿਆਰਥੀ- ਸਰ: ਚਿੱਕੜ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

4. ਭੀਮਾ (ਸੰਤੋ ਨੂੰ)- ਸੰਤਿਆ ਜਦੋਂ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਰੇਲਵੇ ਫਾਟਕ, ਕਿਉਂ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਤਾ- ਫਾਟਕ ਇਸ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ।

-ਬਖਤੌਰ ਸਿੰਘ ਰੱਲਾ

ਇਕ ਸੁਨੇਹਾ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਾਂ

ਪਿਆਰੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਜੀ,

ਨਿੱਘੀ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ।

ਆਪ ਜੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭੈਣਾਂ-ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਏ ਹੋ-ਸਾਡੀ ਤਰਫੋਂ ਜੀ ਆਇਆਂ ਨੂੰ। ਸਮੇਂ ਨੇ ਆਪ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜੋ ਕਰਵਾਣ ਲਈ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਤੁਸੀਂ ਕੂੜ ਦੀ ਅਮਾਵਸ ਵਿਚ ਸੱਚ ਦਾ ਚੰਦਰਮਾ ਹੋ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚਾ-ਸੁੱਚਾ ਹਿਰਦਾ, ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਅਥਾਹ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਗਰੀਬਾਂ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਭੁੱਲ ਭੁੱਲ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਮਾਰਗ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਹੁਣ ਪਾਧੀ ਬਣੇ ਹੋ ਉਸ ਮਾਰਗ ਦੇ ਪਾਧੀ ਬਣਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਤੁਸਾਂ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਤੁਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਾਹਿਬ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਲੈਣ ਗਏ ਸੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਠਾਠਾ ਮਾਰਦਾ ਇਕੱਠ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਤਜ਼ਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਹੋਸਲੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਹੀ ਬੁਲੰਦ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਫਿਰ ਸ੍ਰੀ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮਾਘੀ ਦੇ ਮੇਲੇ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਵੇਖ ਕੇ ਤੁਸੀਂ ਬਾਗੋ ਬਾਗ ਹੋ ਗਏ। ਤੁਹਾਡੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸੋਚ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ

ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਖਟਕੜ ਕਲਾਂ ਤੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਰੰਭਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਉਹ ਕਰਜ਼ਾ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਵਿਚ ਬਲੂ ਸਟਾਰ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਖਰਚਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ, ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ? ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੋਈ ਅਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫੌਜ ਭੇਜਣੀ ਪਈ। ਹੈ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਕੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਾਸੀ, ਫੌਜ ਕੇਂਦਰ ਭੇਜੇ, ਤਬਾਹੀ ਸਾਡੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਨ ਅਤੇ ਮਾਲ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਵੀ ਅਸੀਂ ਹੀ ਦਈਏ-''ਸਾਡੀਆਂ ਜੁੱਤੀਆਂ ਸਾਡੇ ਹੀ ਸਿਰ'', ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਕੀ ਹੈ? ਕੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਲਕਿ ਕੇਂਦਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਹਰਜਾਨਾ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਦੇਵੇ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਜੀ, ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣੇ ਅਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੋ, ਜਿਸ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਤੁਰੇ

ਹੋ ਉਸ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਇਆ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੀ ਇਕ ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਹੀ ਰਾਏ ਹੈ, ਹੋ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕਿਰਪਾਲਤਾ ਕਰਨੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਸੀ-ਕੀ ਦੁਆਬਾ, ਮਾਝਾ ਜਾਂ ਮਾਲਵਾ-ਸਾਰੇ ਹੀ ਖਿੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਸ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥਕ ਸੋਚ ਵਾਲੇ ਹਨ। 1947 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਪਹਿਲੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਸਰਹਾਲੀ (ਜ਼ਿਲਾ ਤਰਨਤਾਰਨ) ਵਿਚ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਕਾਮਾਗਾਟਾ ਮਾਰੂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਟਿਕਟ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸਨ। ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ ਅਥਾਹ ਸੀ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਜਿੱਤ ਹੋਈ। ਮੇਰੀ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ ਤੁਸੀਂ ਪੰਥਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਕੁ ਵੀ ਮੋੜ ਦਿਓ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹੋਰ ਵੀ ਸੁਖਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਆਸਾਵਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦੇਵੇ।

-ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ
ਚੇਅਰਮੈਨ, ਕੌਂਸਲ ਆਫ ਟਰਸਟੀਜ਼,
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬ੍ਰਿਜ ਵਾਟਰ, ਨਿਊ ਜਰਸੀ।
ਫੋਨ: 908-265-0263

ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਟੁੱਟੀ ਚੁੱਪ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 'ਖਜ਼ਾਨਾ'

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਰਹਿੰਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ 'ਚ ਦਸ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਨਾ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਉਭਰਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਰਸ ਸੀ ਤੇ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਸਰਲਤਾ। ਦੈਂਗੜ-ਦੈਂਗੜ ਵਾਲਾ ਦੌਰ ਵੀ ਏਨਾ ਭਾਰੂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ, ਜਿਹੜਾ ਕਲਾਕਾਰ ਚੰਗਾ ਗਾਉਂਦਾ, ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਏਦਾਰ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ, ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ। ਮੈਂ ਉਨ੍ਹੀ ਦਿਨੀਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਸਾਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬਲੈਕ ਐਂਡ ਵਾਈਟ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਾਣਾ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਧਿਆਨ ਮੱਲੇਜ਼ੇਰੀ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਟ ਟੀ.ਵੀ. ਵੱਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਜਿਹੜਾ ਗੀਤ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਸ ਵਿਚ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਛੱਲੀਆਂ ਤੇ ਤੋਤਿਆਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਕਾਲੇ-ਚਿੱਟੇ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਤੋਤੋ, ਛੱਲੀਆਂ ਤੇ ਗਾਇਕ ਸਭ ਇੱਕੋ ਰੰਗ ਦੇ ਦਿਸਦੇ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਗੀਤ ਸੁਣੇ, ਜਿਹੜੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚੇਤੇ 'ਚ ਥਾਂ ਮੱਲਦੇ ਗਏ ਤੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਪਾ ਉਸ ਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਪੈ ਗਈ।

ਉਹ ਗਾਇਕ ਹੈ ਹਰਭਜਨ ਸ਼ੇਰਾ, ਜਿਹੜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਭਾਵੇਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ 'ਚ ਬਠਿੰਡਾ ਝਲਕਦਾ ਹੈ। ਖੁਦ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭੋਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਸ਼ੇਰਾ ਜੇ ਬਹੁਤ ਭੋਲਾ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਬਹੁਤਾ ਤੇਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੇ ਗਾਉਣ ਦੀ ਤੂਤੀ ਬੋਲਦੀ ਸੀ, 'ਕੈਟਰੈਕ' ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਉਹ ਨਾਮਣੇ ਵਾਲਾ ਗਵੱਈਆ ਸੀ, ਫੇਰ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ ਤਾਂ ਉਹ 'ਫਾਈਨਟੱਚ' ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਹਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਢੇਰ ਮੰਦਰਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ 'ਸਪੀਡ' ਵਾਲਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਗੀਤਕਾਰ ਤੋਂ ਮੱਲੇਜ਼ੇਰੀ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਬਿਆਨੀ ਵਾਲੇ ਗੀਤ ਲਿਖੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ਤੇ ਪੇਂਡੂ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਏਸ ਗਵੱਈਏ ਤੋਂ ਗਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ। ਸ਼ੇਰੇ ਦੇ ਕਈ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ, ਸੱਥਾਂ, ਸਾਦ ਮੁਰਾਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਲਹਿਰਾਉਂਦੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਝਲਕ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਗਾਇਆ ਸੀ, 'ਧੂਤ ਵੀ ਚੰਗੀ ਲੱਗਦੀ ਏ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦੀ' ਤੇ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਜ਼ਰੀਏ ਉਸ ਨੇ ਮਨ ਦੇ ਵਲਵਲੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਹੋਣ।

ਗੀਤ ਉਹਦੇ ਬਹੁਤ ਮਕਸੂਲ ਹੋਏ ਪਰ ਮੋੜ ਕੱਟਦੀ ਗਾਇਕੀ ਕਾਰਨ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਚੇਤੇ 'ਚੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਉਰ੍ਹੇ-ਪਰ੍ਹੇ ਜ਼ਰੂਰ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਜੇ ਉਸ ਨੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦੀ ਤਤਫ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ 'ਖ਼ਤ ਮੋੜ ਕੇ ਕਹਿਨੀਂ ਏ' ਖ਼ਤ ਮੇਰੇ ਦੇ ਜਾਵੀ' ਗਾਇਆ ਤਾਂ

ਕਰਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਹ ਵੈਸਟਰਨ ਸਟਾਈਲ ਅਪਨਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ 'ਚ ਸੁਰਿੰਦਰ ਬਚਨ ਸਟਾਈਲ ਨਹੀਂ, ਇੰਗਲੈਂਡੀਆ ਰੂਪ ਆ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

'ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ' ਵਿਚਲੀ ਗਾਇਕੀ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾਪਣ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਤੁੜਕਾ ਵੈਸਟਰਨ ਦਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੀਤ 'ਚ ਸ਼ੇਰੇ ਨੇ ਬੰਬਾਂ, ਬੰਦੂਕਾਂ, ਤਲਵਾਰਾਂ-ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਭਾਵੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਵੇਲੇ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਾਉਂਦਾ ਗੀਤ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਸੱਲ ਵਾਲਾ, ਸਭ ਵਿਚ ਵੱਖਰਾਪਣ ਹੈ।

'ਤੇਰੀ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ' ਫੇਮ ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਹੋਤਾ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਆਈ 'ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ' ਜੇ ਸ਼ੇਰੇ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹੈ ਤਾਂ ਸਹੋਤਾ ਲਈ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਿੰਨਾ ਕੁ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਸ਼ੇਰਾ ਮੁੜ ਸਰਗਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਓਨੇ ਚਿਰ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਹੋਤਾ। ਸ਼ੇਰੇ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਗੀਤ 'ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਜੱਟੀਏ ਤੂੰ' ਮੁਹੱਬਤ ਦੇ ਹਾਸਲ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਵਾਇਤੀ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਗਿਟਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਆਧੁਨਿਕ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਵੀਡੀਓ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਸਹੋਤਾ ਆਪਣੇ ਵਾਦਨ ਦਾ ਜਲਵਾ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਸ਼ੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸ਼ੇਰਾ ਭੋਰਾ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦਾ।

ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤ ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਉਹ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੀਹ-ਪੈਤੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਰਤਮਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੋਵੇ। ਅਤੀਤ ਦੀ ਗੱਲ ਵਿਚੋਂ ਮੁਹੱਬਤ ਝਲਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਵਿਚੋਂ ਫਿਕਰ।

ਸ਼ੇਰੇ ਦਾ 'ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ' ਗੀਤ ਅਤੀਤ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਕੁੱਝ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਸਥਾਈ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਰਧਾ ਲਾਜ਼ਵਾਬ ਹੈ। ਉਹ ਪੁਰਾਣੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਆਸ਼ਕ ਹੈ, ਤੋੜੀ 'ਚ ਰਿੱਝਦੀ ਦਾਲ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਦਾ ਦੀਵਾਨਾ ਹੈ, ਨਾਗ ਵਾਂਗ ਵਲ ਖਾਂਦੀ ਗੁੱਤ 'ਚ ਗੁੰਦੇ ਪਰਾਂਦੇ ਦਾ ਸੁਦਾਈ ਹੈ, ਤੀਆਂ 'ਚ ਪੈਂਦੇ ਗਿੱਧੇ ਅਤੇ ਚੋਬਰਾਂ ਦੇ ਭੰਗੜੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਦਾ ਚਾਹਵਾਨ ਹੈ, ਮੇਲਿਆਂ ਵਿਚਲੀਆਂ ਰੋਣਕਾਂ ਤੇ ਕਬੱਡੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ 'ਚ ਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਰੇਡਾਂ ਤੇ ਜੱਫ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦੀਦਾਰ ਦੀ ਤਤਫ਼ ਰੱਖਦਾ

ਕੀ ਮੈਂ
ਝੂਠ
ਬੋਲਿਆ...

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ
ਟਹਿਣਾ*

*ਫੋਨ: 91-98141-78883

ਕੀਤੇ ਨੇ।

ਇੱਕ ਗੀਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਥਾਂ ਸ਼ੇਰਾ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਰਥ ਨਿਕਲਦਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਬੰਦੇ ਨੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਡੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਸੱਪਾਂ ਨੇ ਡੱਸਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ, ਪਰ ਸ਼ੇਰਾ ਇੱਕ ਗੀਤ 'ਚ ਇਸ਼ਕ 'ਚ ਰੰਗੀ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਅਵੱਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ। ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਵਿਥਿਆ ਹੈ 'ਡੱਸ ਲਈ ਤੂੰ ਮੁੰਡਿਆ, ਵੇ ਮੈਂ ਸੱਪ ਦਾ ਬਹਾਨਾ ਲਾਵਾਂ।'

'ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ' ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ 'ਸਪੀਡ ਰਿਕਾਰਡਜ਼' ਵੱਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਚੋਂ ਸੱਤ ਗੀਤ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਪੰਮਾ ਦੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। ਦੋ ਗੀਤ ਮਨਜੀਤ ਪੰਡੇਰੀ ਦੇ ਹਨ। 'ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਮਾਰਕੀਟ ਨੂੰ 'ਰਿਸਕੀ' ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਉਤੋਂ ਸ਼ੇਰਾ ਨੇ ਚੁੱਪ ਵੀ ਚਾਰ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੋੜੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਚੰਗੇ ਮੈਟਰ, ਸੋਹਣੀ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਦਿਲ ਟੁੰਬਵੇਂ ਸੰਗੀਤ ਕਰਕੇ ਉਮੀਦ ਬੱਝਦੀ ਹੈ ਕਿ 'ਖ਼ਜ਼ਾਨਾ' ਹਰਭਜਨ ਸ਼ੇਰਾ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਚੱਲਦੇ ਚੱਲਦੇ

ਨਛੱਤਰ ਛੱਤਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਹਾਲਤ ਜਾਣ ਕੇ ਮੇਰਾ ਕਾਲਜਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਛਣਨੀ-ਛਣਨੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਆਪਣੀ ਦਮਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਕਾਰਨ ਕਿੰਨਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਸੀ ਛੱਤਾ, ਪਰ ਅੱਜ ਟੱਬਰ ਕੋਲ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਿਵਾਏ ਕਾਨਿਆਂ ਦੀ ਛੱਤ ਦੇ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ।

ਛੱਤੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਵੀਂ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ 'ਚ ਹੋਇਆ। ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ 'ਅੰਬਰੋ' ਟੁੱਟੇ ਤਾਰੇ' ਕਿਤਾਬ ਛਪ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਦਰਜ ਹਨ, ਜਿਹੜੇ ਇਸ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਰੁਖ਼ਸਤ ਕਰ ਗਏ ਨੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਛੱਤੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜੋ-ਜੋ ਦੱਸਿਆ, ਉਹ ਸੱਚਮੁੱਚ ਅੰਦਰੋਂ ਤੋੜਨ ਵਾਲਾ ਸੀ।

'ਅੰਬਰੋ' ਟੁੱਟੇ ਤਾਰੇ' ਵਿਚ ਆਸਾ ਸਿੰਘ ਮਸਤਾਨਾ, ਸੁਰਜੀਤ ਗਾਮੀ, ਸਨਮੁਖ ਸਿੰਘ ਅਜ਼ਾਦ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ, ਸੁਰਜੀਤ ਬਿੰਦਰਖੀਆ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸੰਧੂ, ਸੀਤਲ ਸਿੰਘ ਸੀਤਲ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਹਸਨਪੁਰੀ, ਨਛੱਤਰ ਛੱਤਾ, ਦਿਲਸ਼ਾਦ ਅਖਤਰ, ਸੋਨੀ ਪਾਬਲਾ ਤੇ ਗੁਰਮੀਤ ਨਾਗਰਾ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰਾਂ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੰਦਰੇ ਹਾਲ ਛੱਤੇ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੈ। ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਛੱਤੇ ਨੇ ਜਿੰਨਾ ਕਮਾਇਆ, ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਓਨਾ ਗੁਆ ਛੱਡਿਆ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ ਮਗਰੋਂ ਨਾ ਕੋਈ ਪੇਸ਼ਕਾਰ, ਨਾ ਗੀਤਕਾਰ, ਨਾ ਕੰਪਨੀ ਮਾਲਕ, ਨਾ ਸਰੋਤਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਬਹੁਤਿਆ। ਕਾਸ਼ ਸਾਨੂੰ ਏਨੀ ਕੁ ਅਕਲ ਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੱਥਰ ਪੂਜਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬੁੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰ ਲੈਣ ਲੱਗੀਏ।

ਕਾਵਿ ਮੰਚ

ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ

(ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਬਾਦਲ ਦੇ ਨਾਂ)

ਸੁੱਕੇ ਰੁੱਖ ਹਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ
ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਕੁਝ ਖਰੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ।
ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਇਆ ਅਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।
ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਦੇਰ ਆਏ ਪਰ ਦਰੱਸਤ ਆਏ ਹੋ,
ਤਿਆਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਸਤ ਆਏ ਹੋ।
ਭਲੇ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ, ਭਲਾ ਕਰਾਉਣਾ,
ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤ ਆਏ ਹੋ।
ਵੇਖਿਓ ਕਿੱਧਰੇ ਪੈਰ ਨਾ ਥਿੜਕੇ,
ਤਿਲਕਵੀਂ ਸਿਆਸਤ ਸਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।
ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਹੱਥ ਵਿਚ ਫਤੀ ਮਸ਼ਾਲ ਨਾ ਭੁੱਲਿਓ
ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਉਹ ਚਾਲ ਨਾ ਭੁੱਲਿਓ।
ਨਾ ਭੁੱਲਿਓ ਉਹ ਖਾਧੀ ਸਹੁੰ ਜੋ,
ਮੌਜੂਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਾਲ ਨਾ ਭੁੱਲਿਓ।
ਵਿਦੇਸ਼ ਰਹਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਸਿਸਕਦੇ,
ਹਸਤੀ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਦਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।
ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਰ ਇੱਕ ਪੰਛੀ ਜ਼ਖਮੀ
ਤਤਫ਼-ਤਤਫ਼ ਕੇ ਨਿੱਤ ਹੈ ਮਰਦਾ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਤੁਸੀਂ ਹਾਲ ਵੇਖ ਲਓ
ਐਵੇਂ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰਦਾ।
ਜਾਗੋ ਪੰਜਾਬ ਅੱਜ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਸੁੱਤਿਆਂ ਦੀ ਨਾ ਨਸਲ ਰਹੀ ਹੈ।
ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਨਕਲਾਬ ਜੇ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ
ਤਾਂ, ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਮ ਹੀ ਬਦਲੋ।
ਬਦਲ ਦਿਓ ਪੰਜ ਸਾਲਾ ਚੱਕਰ
ਬਦਲੋ ਸਾਰਾ ਨਿਜ਼ਾਮ ਹੀ ਬਦਲੋ।
ਬਦਲਾਓ ਦੌਰ ਹੈ ਹਰ ਪਾਸੇ ਅੱਜ,
ਬਦਲ ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਸਗਲ ਰਹੀ ਹੈ।
ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹੁਣ
ਝੰਡਾ ਹਰ ਥਾਂ ਲਹਿਰਾ ਦੇਣਾ ਹੈ।
ਕੁੰਭ ਕਰਨ ਦੀ ਨੀਂਦ ਜੋ ਸੁੱਤੇ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦੋਂ ਜਗਾ ਲੈਣਾ ਹੈ।
ਜੇਕਰ ਇਰਾਦੇ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਪੱਕੇ,
'ਸੁਖਵਿੰਦਰ' ਮੰਜ਼ਿਲ ਬਗਲ ਰਹੀ ਹੈ।
ਲੱਗਦੇ ਪੰਜਾਬ-ਏ-ਕਿਸਮਤ ਬਦਲ ਰਹੀ ਹੈ।

-ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਬੋਦਲਾਂਵਾਲਾ
ਵੈਨਕੂਵਰ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ।
ਫੋਨ: 360-281-2624

ਸੰਘਰਸ਼

ਸਿੱਖ ਸੰਘਰਸ਼ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭੇਤ ਲੱਭਦਾ ਹੈ,
ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਦਾ,
ਇਹ ਕਾਫ਼ਲਾ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ
ਫੁੱਲ ਭੇਟਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਨਹੀਂ ਸਹਿਣੀ
ਤੇਰੀ ਜਬਰ ਦੀ ਹਕੂਮਤ,
ਇਕ ਹੀ ਜੁਝਾਰੂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ
ਵਖ਼ਤ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਕਾਲੀਆਂ ਬਿੱਲੀਆਂ
ਘੁੰਮ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ
ਪਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗਰਜ ਦਾ
ਬਹੁਤ ਭੈ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਨਹੀਂ ਇਨਸਾਫ਼
ਤੇਰੀ ਗੌਰਮਿੰਟ ਦਾ ਕਿਤੇ ਵੀ,
ਮਦਨ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ
ਸਿਰਜਣ ਦੀ ਕਸਮ ਖਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
-ਮਦਨ ਸਿੰਘ
ਫੋਨ: 925-778-0353

ਸਾਵਣ

(ਕਾਰਗਿਲ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਨਾਂ)
ਸਾਵਣ ਆਇਆ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ,
ਅਸੀਂ ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਚੱਲੇ।
ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਬੁੜੀਆਂ ਰਲ ਕੇ
ਸਾਵਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤ ਮੱਲੇ।
ਸੱਜ ਵਿਆਹੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਦੇ,
ਚਾਅ ਨਾ ਜਾਵਣ ਠੱਲ੍ਹੇ।
ਮਾਹੀ ਚੇਤੇ ਕਰ ਕਰ ਹੱਸਣ,

ਹਰ ਟੱਪੇ ਹਰ ਗੱਲੇ।

ਸਾਵਣ ਆਇਆ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ,
ਅਸੀਂ ਕਾਰਗਿਲ ਚੱਲੇ।
ਵੈਰੀ ਪਿੱਛੇ ਮਾਰ ਭਜਾਏ,
ਮੇਰੇ ਮਾਹੀ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਹੱਲੇ।
ਭਾਜਤ ਪਾਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਅੰਦਰ,
ਹੋ ਗਈ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ।
ਚੰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੰਮ ਆ ਗਿਆ,
ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਰਹਿਗੇ ਕੱਲੇ ਕੱਲੇ।

ਸਾਵਣ ਆਇਆ ਬੋਲੇ ਬੋਲੇ,
ਫੌਜ 'ਚ ਭਰਤੀ ਹੋਣਾ।
ਜਿਸ ਨੇ ਕਰੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ,
ਦੁਸ਼ਮਣ ਮਾਰ ਭਜਾਉਣਾ।
ਮੇਰਾ ਮਾਹੀ ਚੋਟੀ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਜਾਮ ਸ਼ਹਾਦਤ ਪੀਣਾ।
ਚੁੜੀਆਂ ਭੰਨ ਬੰਦੂਕ ਮੈਂ ਫੜਨੀ,
ਮੇਰਾ ਕੀ ਹੁਣ ਜੀਣਾ।

ਸਖੀਆਂ ਬਾਗੀਂ ਪੀਘਾਂ ਪਾਈਆਂ,
ਮੈਂ ਝੂਟਣ ਤੋਂ ਡਰਦੀ।
ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਆਇਆ,
ਢੋਕ ਮੇਰੀ ਇਕ ਮਰਗੀ।
ਵੰਗਾਂ ਹੋ ਗਈਆਂ ਟੁਕੜੇ ਟੁਕੜੇ,
ਮਾਂਗ ਲਹੂ ਨਾਲ ਭਰਗੀ।
ਅਧਵਾਣੇ ਮੇਰੇ ਚਾਅ ਖਿੱਲਰ ਗਏ,
ਮੈਂ ਡੁੱਬਗੀ ਤਰਦੀ ਤਰਦੀ।

ਸਾਵਣ ਮੈਨੂੰ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਭਾਵੇ,
ਮੈਂ ਅਭਾਗਣ ਹੋਈ।
ਵਿਹੜੇ ਮੇਰੇ ਘੁੱਪ ਅੰਧੇਰਾ,
ਮੈਂ ਜੀਉਂਦੀ ਨਾ ਮੋਈ।
ਤੁਸੀਂ ਪੀਘ ਚੜ੍ਹਾਓ, ਪੂੜੇ ਖਾਓ,
ਮੇਰੀ ਸੁੱਧ ਬੁੱਧ ਖੋਈ।
ਲੋਕ ਸ਼ਹੀਦ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਕਹਿੰਦੇ,
ਮੈਂ ਬੁੱਢ-ਸੁਹਾਗਣ ਹੋਈ।

ਸਾਵਣ ਹੱਥੋਂ ਕਿਰਦਾ ਜਾਏ,
ਕਿਰ ਗਏ ਮੇਰੇ ਚਾਅ।
ਮਾਹੀਏ ਬਾਝੋਂ ਸਾਵਣ ਕਾਹਦਾ,
ਤੀਆਂ ਦਾ ਕੀ ਭਾਅ।
ਨਿੱਕੀ ਨਿੱਕੀ ਕਣੀ ਦਾ ਮੀਂਹ ਜੋ ਵਰ੍ਹਦਾ,
ਮਨ ਮੇਰਾ ਥਿੜਕ ਗਿਆ।
ਸਟੇਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਰਾਹ ਮੈਂ ਤੱਕਾਂ,
ਮਾਹੀ ਦਾ ਝੁੱਲਾ ਪਿਆ।

ਸਾਵਣ ਆਇਆ ਬੋਲੇ-ਬੋਲੇ,
ਚਾਰ ਚੁਫੇਰਾ ਹਰਿਆ।
ਮਾਹੀ ਮੇਰਾ ਮੁੜ ਘਰ ਆਇਆ,
ਵਿਹੜਾ ਭਾਗਾਂ ਭਰਿਆ।
ਜਖਮੀ ਉਸ ਦਾ ਮੁਖੜਾ ਹੋਇਆ,
ਮੈਥੋਂ ਨਾ ਜਾਏ ਜ਼ਰਿਆ।
ਸ਼ੁਕਰ ਮਨਾਵਾਂ, ਬੈਰ ਮਨਾਵਾਂ,
ਪੰਨੂ ਜੰਗ ਜਿੱਤ ਘਰ ਮੁੜਿਆ।
-ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ
ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਓਮ ਪੁਰੀ: ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਦੀ ਉਡਾਣ

ਸਾਧਾਰਨ ਜਿਹੀ ਦਿੱਖ, ਭਰਵੇਂ ਜਿਹੇ ਸਰੀਰ ਤੇ ਚੇਚਕ ਦੇ ਦਾਗਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਕਿਆਸ ਕਰ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁਲੀਏ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਸ਼ਖ਼ਸ 'ਅਦਾਕਾਰ' ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਝੰਡਾ ਗੱਡ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੋਸਲਾ ਤੇ ਮੰਜ਼ਲ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀ ਜਿੱਦ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਮਕਿਨ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਨ ਵਾਲਾ ਅਦਾਕਾਰ ਓਮ ਪੁਰੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਲੀਵੁੱਡ, ਫਿਰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਤੇ ਬਾਅਦ 'ਚ ਹਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਆਪਣੀ ਦਮਦਾਰ ਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਦਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਵੱਖਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਬਣਾ ਚੁੱਕੇ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਫਰ 'ਵੈਤਰਣੀ' ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਉਸ ਨੇ ਲੱਖਾਂ ਝੱਖੜ ਝੁੱਲਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਸਰ ਕੀਤੀ।

ਅਭਿਨੈ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਰੰਗਮੰਚ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਸਫਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸ ਅਦਾਕਾਰ ਨੇ ਜਿਸ ਦੌਰ 'ਚ ਫਿਲਮੀ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਸਿਰਫ ਹੁਸੀਨ ਚਿਹਰੇ ਹੀ ਵਿਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਓਮ ਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਮਦਾਰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਸਦਕਾ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਕਲਾਕਾਰ ਕੋਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਦਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਓਮ ਪੁਰੀ ਹੁਣ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਉਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਹਨ ਜਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ 'ਸੰਘਰਸ਼'

ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਫ਼ੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਢਾਈ ਸੌ ਦੇ ਕਰੀਬ ਫਿਲਮਾਂ (ਹਿੰਦੀ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ) ਅਤੇ 100 ਦੇ ਕਰੀਬ ਸੀਰੀਅਲਾਂ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿਲਚਸਪ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਚੁੱਕੇ ਇਸ 'ਕਲਾਕਾਰ' ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਦੇਖੇ ਤੇ ਜਿਸ ਹਾਲਾਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਤੋਂ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮੀ ਕਹਾਣੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ।

18 ਅਕਤੂਬਰ 1950 ਨੂੰ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿਖੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਤਾਰਾ ਦੇਵੀ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਟੇਕ ਚੰਦ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮੇ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦਾ ਵਾਹ ਨਿਆਣੀ ਉਮਰ 'ਚ ਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਾਲ ਪੈ ਗਿਆ ਸੀ। ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਗਰੀਬੀ 'ਚ ਬਿਤਾਉਣ ਵਾਲੇ ਓਮ ਪੁਰੀ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਰ੍ਹੇ ਮੁੱਲਾਂ ਪੂਰ, ਰਿਵਾਜੀ, ਦਗੋਦਾ ਤੇ ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ। ਚੜ੍ਹਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਾਮੇ ਕੋਲ ਸਨੌਰ (ਪਟਿਆਲਾ) ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ। ਇਥੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਅਸਲ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ। ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੀ ਲਲਕ ਉਸ ਨੂੰ ਰੰਗਮੰਚ ਵੱਲ ਖਿੱਚਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਢਿੱਡ ਦੀ ਭੁੱਖ ਉਸ ਨੂੰ ਪੈਸਿਆਂ ਖਾਤਰ ਕੋਈ ਓਹੜ-ਪੋਹੜ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦੀ। ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੀ.ਏ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਕਿਤੇ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਲੱਗਾ ਤੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਮੁਨਸ਼ੀਗਿਰੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਕਲਾਕਾਰ ਨੂੰ ਮਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਮੰਚ 'ਤੇ ਨਾਟਕ ਖੇਡ ਰਹੇ ਓਮ ਪੁਰੀ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਰੰਗਮੰਚ ਦੇ ਬੇਰਖਾਹ ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ (ਸਵਰਗੀ) ਦੀ ਸਵੱਲੀ ਨਜ਼ਰ ਪਈ।

ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਹੀ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਂ ਕਾਇਲ ਹੋਏ ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਮੰਚ 'ਚ 150 ਰੁਪਏ 'ਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰੱਖ ਲਿਆ। ਇਥੇ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਨਵੇਂ ਮੁਹਾਜ਼ ਖੁੱਲ੍ਹੇ। ਹਰਪਾਲ ਟਿਵਾਣਾ ਨੇ ਹੀ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਿਆ ਤੇ ਤਰਾਸ਼ਿਆ।

ਟਿਵਾਣਾ ਨਾਲ ਹਿੰਦੀ ਨਾਟਕ 'ਅਧੂਰੇ ਸਪਨੇ' 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਟਕ 'ਰੱਤਾ ਸਾਲੂ' ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਖੇਡਦਿਆਂ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਛੱਪੜ ਦਾ ਡੱਡੂ ਬਣਿਆ ਬੈਠਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸੁਪਨਾ ਸਾਕਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਡਰਾਮਾ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਇਥੇ ਉਸ ਲਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਅਨਾਤੀ ਓਮ ਪੁਰੀ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਸਮੇਟ ਇਥੋਂ ਵਾਪਸ ਪਰਤਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕੂਲ ਆਫ਼ ਡਰਾਮਾ ਦਾ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਲਕਾਜ਼ੀ ਉਸ ਨੂੰ ਡਰਪੋਕਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੁਪਨਾ ਤਿਆਗਣ ਦੀ ਥਾਂ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਕੇ ਨਾ-ਮੁਮਕਿਨ ਨੂੰ ਮੁਮਕਿਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ। ਅਲਕਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਹ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਪਰਾਂ ਨੂੰ ਪਰਵਾਜ਼ ਬਖਸ਼ਦੀ ਹੈ। ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਬਰ 'ਤੇ ਉਡਾਰੀ ਭਰਦਿਆਂ ਉਹ ਫਿਲਮ ਐਂਡ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ, ਪੁਣੇ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਜਾ ਉਤਰਦਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਕੁਝ ਸੌਤੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਹੋਸਲਾ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਪਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਤਾਂ ਦਾਗਾਂ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਨਾ ਤਾਂ 'ਨਾਇਕ' ਬਣਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ 'ਖਲਨਾਇਕ' ਦਿਸਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਝੇ ਓਮ ਪੁਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਨੂੰ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਗਰੀਸ਼ ਕਰਨਾਡ ਸੁਲਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। 1976 'ਚ ਇਥੋਂ ਡਿਪਲੋਮਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਮੁੰਬਈ ਆ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਰੰਗਮੰਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਵੱਲ ਰੁਖ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ' ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਕੁਝ ਛੋਟੀਆਂ-ਮੋਟੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1978 'ਚ ਆਈ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗੋਧੁਲੀ' ਨਾਲ ਉਹ ਬਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਅਸਲ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ 1980 'ਚ ਆਈ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਗੋਬਿੰਦ ਨਿਹਲਾਨੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਆਕ੍ਰੋਸ਼' ਨਾਲ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ

ਓਮ ਪੁਰੀ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੰਦਿਤਾ (ਵਿਚਕਾਰ) ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਸ਼ੈਫਾਲੀ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ।

ਓਮ ਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣਨਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਚਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਇਹੋ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ' 'ਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

'ਚ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਨਿਭਾਇਆ ਭੀਖੂ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫਿਲਮ ਕਰੀਅਰ ਨੇ ਐਸੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਫੜੀ ਕਿ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕੋਈ ਹੋਰ ਅਦਾਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਮਿਲਾ ਸਕਿਆ।

ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ 'ਚ ਓਮ ਪੁਰੀ ਨੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਰਦਾਰ ਕਰੂਰ ਜਾਂ ਖਲਨਾਇਕ ਦੇ ਹੀ ਨਿਭਾਏ ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਡੇਢ ਦਹਾਕੇ ਤੋਂ ਉਹ ਹਲਕੀ-ਫੁਲਕੀ ਕਾਮੇਡੀ ਵਾਲੇ ਕਿਰਦਾਰ ਹੀ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਪੁੱਛੀ ਗਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੱਸਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਯਾਰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਗੁੰਡਾ ਬਣ ਕੇ ਕੱਟ ਲਈ, ਹੁਣ ਢਲਦੀ ਉਮਰ ਤਾਂ ਚੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਲੈਣ ਦਿਉ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਔਰਤਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਪਤਨੀ ਮਾਲਾ ਨੂੰ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਤੇ ਲੇਖਕਾ ਨੰਦਿਤਾ ਦਾਸ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਕਰਕੇ ਵੀ ਚਰਚਾ 'ਚ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜਸਪਾਲ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਸਹਿਯੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਦੀਆਂ ਸਲਾਹਾਂ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ 'ਚ ਕਦਮ-ਦਰ-ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਓਮ ਪੁਰੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਕਰੀਅਰ ਦੌਰਾਨ ਜਿਥੇ ਖੂਬ ਸ਼ੋਹਰਤ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਖੂਬ ਦੌਲਤ ਵੀ ਕਮਾਈ। ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਿੱਤਰ ਤੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰ ਨਸੀਰੂਦੀਨ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਬਣਨਾ ਲੋਚਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਿਲੀ ਇੱਛਾ ਚਰਚਿਤ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾ ਦਲੀਪ ਕੌਰ ਟਿਵਾਣਾ ਦੇ ਨਾਵਲ 'ਇਹੋ ਹਮਾਰਾ ਜੀਵਣਾ' ਉਤੇ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ 'ਈਸਟ ਇਜ਼ ਈਸਟ' ਜ਼ਰੀਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਹਾਲੀਵੁੱਡ 'ਚ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ 'ਦਾ ਟੈਰਰ' ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਚੰਨ ਪ੍ਰਦੇਸੀ', 'ਲੌਂਗ ਦਾ ਲਿਸ਼ਕਾਰਾ', 'ਬਾਗੀ' ਤੇ 'ਯਾਰੀਆਂ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਲਦ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਚ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ।

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ 18 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸੀ

ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ 18 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪਰਤ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਵਾਪਸੀ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਨਾਲ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। 80 ਤੇ 90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਹਰਮਨ-ਪਿਆਰੀ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਦੀ ਇਸ ਜੋੜੀ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਸਵਾਗਤ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਹੈ। ਇਹ ਜੋੜੀ ਆਖਰੀ ਵਾਰ 1992 ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਖ਼ੁਦਾ ਗਵਾਹ' ਵਿਚ ਇਕੱਠਿਆਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ 'ਇੰਗਲਿਸ਼-ਵਿੰਗਲਿਸ਼' ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਦੇ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕ ਉਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ 'ਚੀਨੀ ਕਮ' ਤੇ 'ਪਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਆਰ. ਬਾਲਕੀ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੌਰੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੀ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦਿਆਂ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, 'ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਜੀ ਦੀ ਇੰਗਲਿਸ਼-ਵਿੰਗਲਿਸ਼ ਦੀ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਮੈਂ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕੋਈ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਸੀ ਮੇਰਾ, ਜੋ ਮੈਂ ਮੁਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।' ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਿਤਾਬ ਬੱਚਨ ਨੇ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਟਵਿੱਟਰ 'ਤੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ, 'ਇਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਅੱਜ ਮੈਂ ਚੁਲਬੁਲੀ ਸ਼੍ਰੀਦੇਵੀ ਨਾਲ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦੀ ਸੀ।

'ਆਈ ਐਮ ਸ਼ੀ'-ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ

ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਸੇਨ 'ਆਈ ਐਮ ਸ਼ੀ-2011' ਨਾਮੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ 'ਚ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਕਾਬਲਾ ਇਸ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮਿਸ ਯੂਨੀਵਰਸ ਦਾ ਤਾਜ ਭਾਰਤ 'ਚ ਲੈ ਕੇ ਆਏਗਾ, ਬਾਰੇ ਉਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, 'ਸਿਰਫ ਇਸ ਵਾਰ ਹੀ ਕਿਉਂ, ਜੇਕਰ ਮੇਰਾ ਵੱਸ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਹਰ ਸਾਲ ਤਾਜ ਇਥੇ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਆਵਾਂ, ਜਿੱਤਣਾ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੁਖਾਵਾਂ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।' ਸੁਸ਼ਮਿਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਲੋਕ ਸੁੰਦਰਤਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ।

ਐਸਵਰਿਆ ਰਾਏ ਦੇ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਬਾਰੇ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਕੋਈ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤ ਔਰਤ ਮਾਂ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਖ਼ੁਬਸੂਰਤੀ ਨੂੰ ਚਾਰ ਚੰਨ ਲੱਗ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਇਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਕਾਟ੍ਰੇਕਟ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸ਼ਰਤ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਨੂੰ ਮਾਂ ਬਣਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਉਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ, 'ਜੇਕਰ ਉਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਰਤ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ।'

ਪਹਿਲੀ
ਗੱਲ

ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ

ਫੋਨ: +91 97799 34747

ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਸੰਗਤ ਭਾਵ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਹੀ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਲਮ ਦੇਖਣ ਵੇਲੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਘਰ ਰੱਖ ਕੇ ਆਉ। ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਜਾਂ ਸੁਤੇ-ਸਿੱਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਮੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰੜਕਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਤੇ ਗੁੱਸਾ ਵੀ ਬਣਾ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਕੋਲ ਇਹ ਬੋਧਿਕ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕੇ। ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਵਰਗੇ ਉੱਚੇ ਜੀਵ ਦੀ ਹੱਤਕ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ 'ਹੁਕਮ' ਸੁਣਾਉਣ ਪਿੱਛੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਦੀ ਮਨਸਾ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਮੰਡੀ ਦਾ ਮਾਲ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਸੋਚ ਲਈ ਦਿਲ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਬੰਦਾ ਚੰਗਾ ਗਾਹਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਾਹਕ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਿਰਫ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ ਹੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭੁਗਤ ਰਹੇ ਢਾਂਚੇ ਲਈ ਅਜਿਹਾ ਗਾਹਕ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਦਰਸ਼ਕ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਾਂਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਾਲ ਅਪਣੱਤ ਦੀ ਉਹ ਤੰਦ ਜੁੜੇਗੀ ਜਿਸ ਨੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵਾਲਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਭਾਵ ਵਿਚੋਂ ਫਿਲਮ, ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦਾ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਦੀ ਹੈ, ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਕਦੇ ਵੀ ਇਕਤਰਫ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਸੰਵਾਦ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਗਤ ਦਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਰਮਾਇਆ ਲੁੱਟਣ ਦਾ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਨੂੰ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ, ਜੇ ਉਸ ਕੋਲ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਰਥਿਕ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

'ਮਿੱਟੀ' ਫਿਲਮ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਚੇਤ-ਅਚੇਤ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਚਾਰ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਬਾਰੇ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚੋਂ

ਪੰਜਾਬ, ਮੈਂ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ 'ਮਿੱਟੀ'

ਖਮਾਣੇ ਨੇੜਲੇ ਨਿੱਕੇ ਜਿਹੇ ਪਿੰਡ ਭੁੱਟਾ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਜਤਿੰਦਰ ਮੌਹਰ (7 ਨਵੰਬਰ 1978) ਸਿਰੇ ਦਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਸੰਵੇਦਨਾ ਦਾ ਰੰਗ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿੱਟੀ' ਰਾਹੀਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਬਤੌਰ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਇਹ ਜਤਿੰਦਰ ਦੀ ਪਲੇਠੀ ਫਿਲਮ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਹਕੀਕਤ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਹੁਤ ਮਾਰਮਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਰ ਅਤੇ ਲੜ ਰਹੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਦਰਦ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਤਿੰਦਰ ਨੇ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀਆਂ ਚੁਸਕੀਆਂ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਸਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਬਾਤ ਪਾਈ ਹੈ। ਜਤਿੰਦਰ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਾਲਮ 'ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ' ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰਿਆ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਮਿੱਟੀ' ਬਾਰੇ ਹੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਨਿਕਲਿਆਂ ਕਈ ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਵਾਪਿਸ ਪਿੰਡ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁੰਡੀਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਆਮ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਤਜਰਬਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸੱਥਰੀ ਸਹਿਜੇ ਪੈ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਉਸ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਨੂੰ ਫਤਨ ਦਾ ਸੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਪਰਤਣ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਅਗਲੇਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਮੇਰਾ ਧਿਆਨ ਮੂਲ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਭਟਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਫਿਲਮ ਸਕੂਲ ਵਿਚੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਵਾਪਿਸ ਪੰਜਾਬ ਪਰਤਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿੰਗੂਰ, ਨੰਦੀਗ੍ਰਾਮ, ਕਾਲਿੰਗ, ਬਰਨਾਲਾ, ਹਲਵਾਰਾ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਨਾਮ ਅਖਬਾਰੀ ਕਾਲਮਾਂ ਵਿਚ ਛਾਏ ਹੋਏ ਸਨ ਅਤੇ 'ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਉ ਸੰਘਰਸ਼' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਦੀ ਗੂੰਜ ਸੁਣਾਈ ਦੇ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ 'ਮਿੱਟੀ' ਦੀ ਕਹਾਣੀ 'ਤੇ ਪਿਆ। ਨਵਾਂ ਮੌਜ ਆਉਣ ਕਰਕੇ, ਫਿਲਮ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੀ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ 'ਤੇ ਪੰਛੀ-ਝਾਤ ਹੀ ਮਾਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਐੱਧ ਮੁੰਡੀਰ ਦੇ ਭਟਕਾਉ ਉੱਤੇ ਵਧੇਰੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿਚ ਰਹਿ ਗਏ। ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਟਕਾਉ ਨੂੰ ਧੁਰ-ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕਈ ਸੰਵਾਦ 'ਅਸਲੀਲ' ਐਲਾਨੇ ਗਏ। ਉੱਝ, ਮੇਰਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲੀਲਤਾ ਦੇ ਪੈਮਾਨਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਹੋਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਦੇ ਨਾਟਕ 'ਜੂਲੀਅਸ ਸੀਜ਼ਰ' ਦੇ ਦੋ ਕਿਰਦਾਰ ਬਰੂਟਸ ਅਤੇ ਕੈਸੀਅਸ ਮੇਰੀ

ਲਿਖਤ ਉੱਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਅਸਰਅੰਦਾਜ਼ ਰਹੇ ਹਨ। ਬਰੂਟਸ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਰਾਹ 'ਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਅਹਿਮ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਘੱਟ ਹਿੰਸਕ ਹੈ। ਕੈਸੀਅਸ ਉਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਯੋਜਨਾਕਾਰ ਹੈ ਪਰ ਵਧੇਰੇ ਹਿੰਸਕ ਹੈ ਜੋ ਨੈਤਿਕਤਾ ਨੂੰ ਤਵੱਜੋ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਫਿਲਮ 'ਮਿੱਟੀ' ਦਾ ਇਕ ਦ੍ਰਿਸ਼।

ਹਰ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਮਾਨਸਿਕਤਾਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। 'ਮਿੱਟੀ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਦੋ ਕਿਰਦਾਰਾਂ 'ਰੱਬੀ' ਅਤੇ 'ਗਾਜ਼ੀ' ਉੱਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਅਸਰ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਪਾਤਰ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਉਦਰੇਵੇਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਉਹ ਅੱਜ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਬਾਸ਼ਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਰਵਾਸੀ 'ਗੋਦੇ' ਦੀ

ਉਡੀਕ ਛੱਡ ਕੇ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਖੁਦ ਲੱਭਣ ਦੇ ਆਹਰ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਤੁਾਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤੰਦ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਜੁੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਲ ਉਸੇ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਕਿਰਦਾਰ ਅੰਤਰਜਾਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ

ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਗੱਭਰੂਆਂ ਦੇ ਜਿੰਮ ਜਾਣ, ਕਬੱਡੀ ਖੇਡਣ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਜੋ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਮਸਲਾ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਇਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਮਸਲੇ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੈ ਜੀਹਦਾ ਇਕ ਤਣਾ 'ਮਿੱਟੀ' ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਸੁਹਿਰਦ ਤਜਰਬੇ ਅਤੇ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਜੋਸ਼ ਵਿਚਲੇ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ। ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਜੋਸ਼ ਛੇਤੀ ਨਤੀਜੇ ਦਾ ਆਸਵੰਦ ਹੈ ਜਦਕਿ ਤਜਰਬਾ ਸਬਰ ਤੇ ਸੰਤੋਖ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਤੋਂ ਗਲਤੀਆਂ ਹੋਣੀਆਂ ਸੁਭਾਵਕ ਹਨ ਪਰ ਮਸਲਾ ਬਿਹਤਰ ਸੱਚ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਇਕਸੁਰ ਹਨ। ਇਸ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿਚੋਂ ਮਿਲੀ ਸੋਝੀ ਫਿਲਮ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਰਦਾਰਾਂ ਸਿਰ ਵੱਡੀ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਤੰਦ ਨਾਬਰੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਜਾ ਜੁੜਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਫਿਲਮਾਂ ਅਕਸਰ ਬਚਦੀਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਬਚਾਉਂਦੀਆਂ ਵੀ ਹਨ।

ਫਿਲਮ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ-ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਜਨਤਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਬੇਕਿਰਕ ਭੁੱਖ ਹੈ। ਉਹ ਸੋਚ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕੁਝ ਬੇਰਹਿਮ/ਬੇਕਿਰਕ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਮਹਿਦੂਦ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੇਰਹਿਮ/ਬੇਕਿਰਕ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਸਿਦਕਦਿਲੀ ਹੀ ਤੋੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਬੋਸ਼ੱਕ, ਖਾਤਕੂ ਜਨਤਕ ਅੰਦੋਲਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਖਦੇਤਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। 'ਮਿੱਟੀ' ਕਿਸੇ 'ਅੰਤਮ ਸੱਚ' ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ, ਬੀਤੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕ-ਤਾਕਤ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਬੀਬੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨਾਮਨਿਹਾਦ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਇਹ ਮੇਰੀ ਕੋਈ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਕਸੂਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਤੋਂ ਉਹਲੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ? ਇਹ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ।

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ

GPS

ਡਿਜੀਟਲ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਟਰੈਕਿੰਗ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡਰ

ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ
ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ

ਰੀਫਰ ਯੂਨਿਟਾਂ
ਲਈ ਸਪੈਸ਼ਲ

5 ਸਾਲਾਂ
ਲਈ ਕੋਈ ਚਾਰਜ ਨਹੀਂ

- ਐਡਰਸ ਅਤੇ ਜਗ੍ਹਾ
- ਘੱਟ ਬੈਟਰੀ ਵੋਲਟੇਜ
- ਸਪੀਡ ਅਤੇ ਡਰੈਕਸ਼ਨ
- ਇੰਜਨ ਬੰਦ
- ਅਨਲਾਕ ਟਰੱਕ
- ਸਪੀਡ ਦੇਖੋ

\$ 375

ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਲਾਗਤ

- ☞ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ
- ☞ ਸਾਲ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ
- ☞ ਐਕਟੀਵੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕੋਈ ਫੀਸ ਨਹੀਂ
- ☞ ਕੋਈ ਕਾਨਟਰੈਕਟ ਨਹੀਂ

ਤੈਮੇ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

Dave: 925-382-5670

HEER ENTERTAINMENT & COMBINED OIL

PRESENT

ਸਤਿੰਦਰ ਸਰਤਾਜ਼

Heer
Entertainment

SATURDAY SEP 17, 2011 @ 7PM

1st Time in Chicago

DR. SATINDER SARTAAJ

LIVE IN CONCERT

PICKWICK THEATRE

5 S. PROSPECT AVE. PARK RIDGE, IL

TICKETS : VVIP, \$100, \$55, \$35

CONTACT

TICKETS AVAILABLE AT:

Star Foods Schaumburg 847-985-7000
Spice Mart Naperville 630-305-4347
Punjabi Dhaba Devon Ave. 773-262-2080
Singh Grocers Palatine 847-241-5189
Best Foods Milwaukee 414-671-6986

Happy Singh Heer : 1 – 630 – 205 – 6575

Desi Junction Radio: 1- 312 – 772 – 3374

e-mail: sartaaj@desijunction.com

web: www.desijunction.com/sartaaj

Supported By: Mac Bhamra, Zahid Rana, Darshan Basraon (Peoples Party of Punjab), Dr. Harjinder Khaira (Lake Street Dental), Ayodhya Salwan (Salwan Trading), Santokh Singh DC (A1 American Limousine), Gulzar Singh Multani (Pan-Oceanic Engineering), Sekhon, Dhanoa & Dhaliwal Family, Balwinder Singh (First Choice Carpets), Mickey Kahlon, Balwinder Sandhu, Susana Brothers, Lucky Sahota, Jassi Sahota, Nick Gakhal, Jesse Singh (Remax), Punjabi American Youth Club of Indiana, Punjabi American Organization, Sher E Punjab Sports Club, Punjab Sports Club,, Punjabi Heritage Organization, Punjabi Cultural Society Desi Junction Radio - AM1530, Punjab Times

PH: 847-529-9778
info@usabestbroker.com

MAC BHAMRA
ZAHID RANA
COMBINED OIL

